

Агуулга

Монгол улсын нийгэм, эдийн засгийн байдал	3
I. Нийгмийн үзүүлэлт	6
1. Хүн ам	6
2. Ажилгүй иргэд	6
3. Нийгмийн даатгал, нийгмийн халамж	7
4. Эрүүл мэнд	9
5. Гэмт хэрэг	11
II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт	13
1. Үнэ	13
Орон сууцны үнийн индекс	18
2. Мөнгө, зээл, үнэт цаас	18
3. Улсын нэгдсэн төсөв.....	22
4. Гадаад худалдаа	23
III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ	26
1. Бизнес регистр	26
2. Мал аж ахуй	26
3. Аж үйлдвэр	28
4. Барилга	29
5. Тээвэр	30
6. Шуудан, холбоо	32
7. Хилээр нэвтэрсэн зорчигчид.....	32
IV. Бусад	33
1. Цаг уур, агаарын бохирдолт	33
V. Хавсралт	35
V. Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцэл, түүнд нөлөөлсөн хүчин зүйл.....	56
VI. Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм	64

Дараах тэмдэглэлүүдийг ашиглав:

- ... мэдээлэл байхгүй
- 0.0 маш бага тоо
- гүйцэтгэл байхгүй.

**Монгол Улсын нийгэм,
эдийн засгийн байдал**
(2012 оны эхний улирлын байдлаар)

буюу 14.1 хувиар буурсан хэдий ч гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 1467 хүн буюу 5.0 дахин, тэмбүүгээр 156 хүн буюу 16.0 хувиар нэмэгдсэнээс голлон шалтгаалав.

I. Нийгмийн үзүүлэлт

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний улиралд 17661 эх амаржиж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1835 эх буюу 11.6 хувь, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 17737 болж, 1856 хүүхэд буюу 11.7 хувиар өслөө.

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний улиралд нэг хүртэлх насандаа 294 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9 хүүхэд буюу 3.2 хувиар нэмэгдэж, 1-5 хүртэлх насны 59 хүүхэд эндэж өмнөх оны мөн үеийнхээс 2 хүүхэд буюу 3.3 хувиар буурсан байна.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 50.1 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.3 мян.хүнээр буюу 22.8 хувиар өсчээ.

Нийгмийн даатгалд 2012 оны эхний улиралд 487.5 мян.хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 306.7 мянга буюу 62.9 хувь нь аж ахуйн нэгж, байгууллагынх, 180.8 мянга буюу 37.1 хувь нь төсөвт байгууллагынх байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт шимтгэл төлөгч, даатгуулагчдын тоо 63.3 мянга буюу 14.9 хувь, үүнээс аж ахуйн нэгж, байгууллагынх 54.3 мянга буюу 21.5 хувь, төсөвт байгууллагынх 9.0 мянга буюу 5.2 хувиар нэмэгджээ.

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2012 оны эхний улиралд 53.7 мян.хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.5 мян.хүн буюу 4.8 хувь, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 390.7 сая төг буюу 4.7 хувиар нэмэгджээ.

“Хүний хөгжил” сангаас 2012 оны эхний улиралд 180.6 тэрбум төгрөгийг давхардсан тоогоор 2.6 сая иргэнд олгосны 2.5 сая буюу 98.9 хувь нь 21.0 мян.төг, 2.9 мянга буюу 0.2 хувь нь 70.0 мян.төг, 137.8 мянга буюу 0.9 хувь нь 10.0 мян.төг бэлнээр авсан иргэд байна.

Халдварт өвчнөөр 2012 оны эхний улиралд 10996 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1137 хүн буюу 11.5 хувиар нэмэгдэхэд вирүст хепатитээр 422 хүн буюу 13.0 хувь, салхин цэцгээр 143 хүн

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний улиралд 5788 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 697 хэргээр буюу 13.7 хувиар өсчээ. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (547), тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журмын эсрэг (74), хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг (73), байгаль хамгаалах журмын эсрэг (57) зэрэг гэмт хэрг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн улмаас 2012 оны эхний улиралд 1909 хүн гэмтэж, 354 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гэмтсэн хүний тоо 35 буюу 1.9 хувь, нас барсан хүний тоо 8 буюу 2.3 хувиар өссөн байна.

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮҮИ) 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 2.2 хувь, оны эхнээс 7.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 15.3 хувиар өслөө. Ерөнхий индекс өмнөх сарынхаас өсөхөд хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн дүн 6.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Мөнгөний нийлүүлэлт (M2) 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 6114.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 122.8 тэрбум төг буюу 2.0 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1159.7 тэрбум төг буюу 23.4 хувиар өсчээ.

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 648.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 25.3 тэрбум төг буюу 3.8 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 117.3 тэрбум төг буюу 22.1 хувиар өсчээ.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 5781.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 75.3 тэрбум төг буюу 1.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2050.7 тэрбум төг буюу 55.0 хувиар өсчээ.

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 61.4 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 0.2 тэрбум төг буюу 0.3 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 19.1 тэрбум төг буюу 23.7 хувиар буурчээ.

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 320.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 3.1 тэрбум төг буюу 1.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 51.9 тэрбум төг буюу 13.9 хувиар буурсан байна.

Үнэт цаасны арилжаа 2012 оны 3 дугаар сард 21 өдөр явагдаж, 3.0 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 4.5 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна.

Улсын нэгдсэн төсвийн нийт тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн дүн 2012 оны эхний улиралд 1048.8 тэрбум төг, нийт зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн дүн 1104.8 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн нийт тэнцэл 56.0 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа.

Нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 1045.3 тэрбум төг, урсгал зардал 862.5 тэрбум төг болж, тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 182.8 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа.

Татварын нийт орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 136.7 тэрбум төг буюу 17.1 хувиар өсөхөд бусад татварын орлого 4.7 тэрбум төг буюу 2.7 хувиар буурсан хэдий ч дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 79.0 тэрбум төг буюу 30.3 хувь, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 36.7 тэрбум төг буюу 38.1 хувь, орлогын албан татварын орлого 14.3 тэрбум төг буюу 6.9 хувь, гадаад худалдааны татварын орлого 10.4 тэрбум төг буюу 17.0 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Татварын бус орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.8 тэрбум төг буюу 5.7 хувиар өсөхөд төсөвт газрын өөрийн орлого 5.3 тэрбум төг буюу 9.1 хувь, хувьцааны ногдол ашгийн орлого 4.8 тэрбум төг буюу 32.1 хувиар буурсан хэдий ч бусад нэр заагдаагүй орлого 7.6 тэрбум төг буюу 2.3 дахин, газрын тосны орлого 4.3 тэрбум төг буюу 61.2 хувь, хүү, торгуулийн орлого 2.4 тэрбум төг буюу 30.2 хувь, навигацын орлого 1.4 тэрбум буюу 16.2 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2012 оны эхний улиралд 1104.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 283.3 тэрбум төг буюу 34.5 хувиар өсөхөд хөрөнгийн зардал 144.3 тэрбум төг буюу 3.0 дахин, бараа, үйлчилгээний зардал 77.5 тэрбум төг буюу 25.1 хувь, татаас, шилжүүлгийн зардал 37.9 тэрбум төг буюу 9.1 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 16.4 тэрбум төг буюу 3.0 дахин, зээлийн үйлчилгээний төлбөр 7.4 тэрбум төг буюу 55.3 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

Хөрөнгийн зардалд 2012 оны эхний улиралд 217.8 тэрбум төг зарцуулсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 144.3 тэрбум төг буюу 3.0 дахин өсчээ. Хөрөнгийн зардлын өсөлтөд дотоодын эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 135.9 тэрбум төг буюу 2.9 дахин, гадаад эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 8.4 тэрбум төг буюу 5.0 дахин нэмэгдсэн нь нөлөөлжээ.

Монгол улс 2012 оны эхний улиралд дэлхийн 113 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 2341.7 сая ам.долл, үүнээс экспорт 883.8 сая ам.долл, импорт 1457.9 сая ам.долларт хүрчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2011 оны 3 дугаар сард 145.9 сая ам.долларын алдагдалтай гарсан бол 2012 оны 3 дугаар сард 164.7 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 18.8 сая ам.долл буюу 12.9 хувиар өсчээ.

Нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 511.7 сая ам.долл буюу 28.0 хувь, үүний дотор импортын хэмжээ 370.1 сая ам.долл буюу 34.0 хувь, экспортын хэмжээ 141.7 сая ам.долл буюу 19.1 хувиар өсчээ.

Экспортын 98.0 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн эдлэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн, авто ба агаарын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги эзэлж байна.

III. Эдийн засгийн салбарын үзүүлэлт

Том малын зүй бус хорогдол 2012 оны эхний улиралд улсын хэмжээнд 123.0 мян. толгойд хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 134.9 мян. толгой буюу 52.3 хувиар буурсан байна. Том малын зүй бус хорогдлыг төрлөөр авч үзвэл адуу 5.9 мянга, үхэр 11.8 мянга, тэмээ 0.2 мянга, хонь 45.5 мянга, ямаа 59.6 мянга байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2012 оны эхний улиралд 460.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 37.7 тэрбум төг буюу 8.9 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд зэсийн баяжмал, металл агуулгаараа, молибдений баяжмал, металл агуулгаараа, нүүрс, цайрын баяжмал, газрын тос зэрэг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 2.4-65.2 хувь, спирт, архи, нарийн боов, шингэн сүү, зүсмэл материал, металл бэлдэц, хивс, талх, шар айраг, амтат ус, ундаа, өлөн гэдэс, бетон дэр, шавардлагын зуурмаг, шахмал түлш, цахилгаан утас, төмөр бетон зэрэг боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үндсэн нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 3.8 хувиас 8.0 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Төмөр замын тээврээр 2012 оны эхний улиралд 4945.6 мян. т ачаа, давхардсан тоогоор 914.9 мян. зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 919.8 мян. т буюу 22.8 хувь, зорчигчдын тоо 61.2 мян. хүн буюу 7.2 хувиар өсчээ. Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөс төмөр замын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний улиралд 100.3 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 26.0 тэрбум төг буюу 35.1 хувиар өсчээ.

Агаарын тээврээр 2012 оны эхний улиралд 876.9 т ачаа, давхардсан тоогоор 147.1 мян. зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 472.7 т буюу 2.2 дахин, зорчигчдын тоо 46.4 мян. хүн буюу 46.0 хувиар өсчээ. Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөр агаарын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний улиралд 33.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.4 тэрбум төг буюу 28.2 хувиар өслөө.

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2012 оны 3 дугаар сард Өвөрхангай аймгийн Богд суманд (13.8 мм) орсон байна. Энэ оны 3 дугаар сард Сэлэнгэ аймгийн Сүхбаатар, Баруунхараа суманд хамгийн их температур 20 хэм, Завхан аймгийн Цэцэн-Уул суманд хамгийн бага температур -42 хэм байлаа. Салхины хурд Баянхонгор аймгийн Шинэжинст суманд 28 м/с хүрчээ.

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2012 оны 3 дугаар сард Улаанбаатар хотын 13-р хороолол орчимд 31 удаа, Хархорин захын орчимд 16 удаа, 1-р хороолол орчимд 6 удаа, 32-ын тойрог, Офицеруудын ордон орчимд тус бүр 1 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж Баруун дөрвөн зам орчимд 29 удаа, 13-р хороолол орчимд 26 удаа, 32-ын тойрог орчимд 25 удаа, 1-р хороолол, Хархорин захын орчимд тус бүр 23 удаа, Мишээл экспо төвийн орчимд 12 удаа, Офицеруудын ордон орчимд 9 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Хархорин захын орчимд 31 удаа, 13-р хороолол орчимд 30 удаа, Баруун дөрвөн зам орчимд 29 удаа, 32-ын тойрог орчимд 25 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн зам орчимд 26 удаа, нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн хоногийн дундаж агууламж Мишээл экспо төвийн орчимд 1 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс давжээ.

Аюулт үзэгдэл, осол 2012 оны эхний улиралд 1014 удаа гарсны улмаас 40 хүн амь насаа алдаж, 0.7 мян. толгой мал, амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний улиралд объектын түймэр 946 удаа, бичил уурхай, нурангины осол, химийн хорт бодистой холбоотой ослын дуудлага тус бүр 9 удаа, мал, тэжээвэр амьтны галзуу өвчин 5 удаа гол, нуурын усанд унасан осол 4 удаа бүртгэгджээ. Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас 2012 оны эхний улиралд 2.7 тэрбум төгрөгийн хохирол учирсан байна.

I. Нийгмийн үзүүлэлтүүд

Зураг-I.1

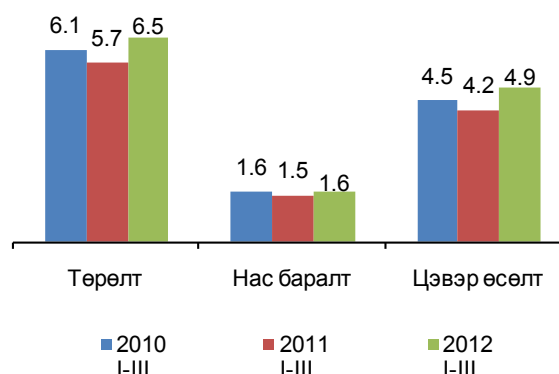
I.1 Хүн ам

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний улирлын байдлаар 17661 эх амаржиж, 17737 хүүхэд төрүүлсэн байна. 1000 хүнд ногдох төрөлт 6.5, нас баралт 1.6, ердийн цэвэр өсөлт 4.9 болов (Зураг I.1). Өмнөх оны мөн үеийнхээс 1000 хүнд ногдох төрөлт 0.8 пунктээр, нас баралт 0.1 пунктээр, хүн амын ердийн цэвэр өсөлт 0.7 пунктээр тус тус өслөө.

Улсын дунджаас 1000 хүнд ногдох төрөлт Дорнод (0.9 пунктээр), Ховд (0.9), Орхон (0.7), Дархан-Уул (0.6), Хөвсгөл (0.6), Баян-Өлгий (0.6), Говь-Сүмбэр (0.5), Баянхонгор (0.4), Говь-Алтай (0.2) аймаг болон Улаанбаатар (0.4) хотод дээгүүр, Төв (3.2 пунктээр), Булган (2.2), Сэлэнгэ (1.7), Өмнөговь (1.6), Дундговь (1.1), Дорноговь (0.9), Архангай (0.7), Завхан (0.5), Хэнтий (0.4), Өвөрхангай (0.2) аймагт доогуур, Увс, Сүхбаатар аймагт улсын дундаж түвшинд байна.

Улсын дунджаас 1000 хүнд ногдох нас баралт Хөвсгөл (0.5 пунктээр), Дорнод (0.4), Дархан-Уул (0.3), Говьсүмбэр (0.3), Хэнтий (0.2), Өвөрхангай, Орхон, Увс, Завхан (тус тус 0.1) аймаг болон Улаанбаатар (0.1) хотод дээгүүр, Өмнөговь (0.4), Баян-Өлгий 0.3, Төв (0.3), Баянхонгор (0.2), Ховд, Дорноговь, Дундговь, Сүхбаатар (тус тус 0.1) аймагт

Төрөлт, нас баралт, ердийн цэвэр өсөлт, 1000 хүнд ногдохоор, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн яамны мэдээлэл

доогуур, Архангай, Булган, Говь-Алтай, Сэлэнгэ аймгуудад улсын дундаж түвшинд байна.

Хүн амын ердийн цэвэр өсөлт Ховд (1.0 пунктээр), Баян-Өлгий (0.9), Орхон 0.6, Баянхонгор (0.6), Дорнод (0.5), Дархан-Уул (0.3), Говьсүмбэр (0.2), Говь-Алтай (0.2), Сүхбаатар (0.1), Хөвсгөл (0.1) аймаг болон Улаанбаатар (0.3) хотод улсын дунджаас дээгүүр, бусад аймагт доогуур байна.

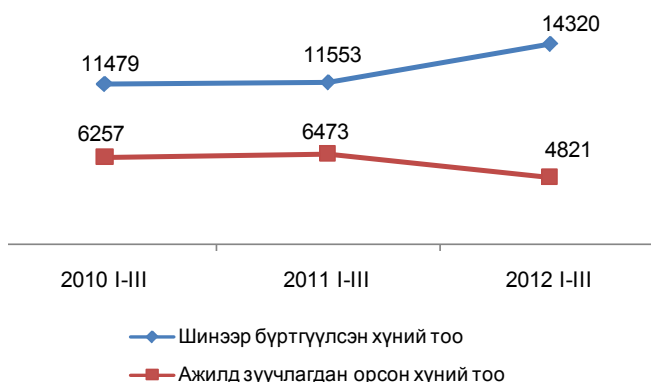
I.2 Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн*

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 50.1 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.3 мян. хүнээр буюу 22.8 хувиар өсчээ. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 24.0 мянга буюу 48.0 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.1 пунктээр буурчээ. Аймаг, нийслэлийн ХХҮХ-т 2012 оны эхний улиралд ажилгүй 14.3 мян.иргэн шинээр бүртгүүлж, бүртгэлтэй байсан 4.8 мянган ажилгүй иргэн ажилд зуучлагдан орж, 18.9 мян.иргэн ажил идэвхтэй хайхгүй байгаа шалтгаанаар бүртгэлээс хасагджээ (Зураг I.2).

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 0.3 хувь нь магистр, доктор, 28.3 хувь нь дипломын болон бакалаврын, 5.6 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 6.8 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн, 40.3 хувь нь бүрэн дунд, 14.0 хувь нь суурь, 3.8 хувь нь бага боловсролтой, 0.9 хувь нь

Зураг-I.2

ХХҮХ-т шинээр бүртгүүлсэн болон ажилд зуучлагдан орсон иргэдийн тоо, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

боловсролгүй иргэд байна (Зураг 1.3). Улсын хэмжээнд бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 31.4 мянга буюу 62.6 хувь нь 15-34 насны залуучууд байгаа бөгөөд энэ үзүүлэлт Улаанбаатар хот болон Өмнөговь, Дархан-Уул, Баянхонгор, Дорнод, Сүхбаатар, Дорноговь, Орхон, Булган, Архангай аймагт улсын дунджаас 0.4-19.2 пунктээр их байна.

Ажлын шинэ байр *

Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны мэдээгээр 2012 оны эхний улиралд 3792 хүн ажлын шинэ байранд ажилд орсны 1843 нь буюу 48.6 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Ажлын шинэ байранд ажилд орсон ажиллагчдыг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар ангилбал, 6.3 хувь нь байр сууц, хоол хүнсээр үйлчлэх үйл ажиллагааны, 7.2 хувь нь уул уурхай, олборлолтын, 7.5 хувь нь боловсролын, 8.8 хувь нь үйлчилгээний бусад үйл ажиллагааны, 11.9 хувь нь хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуурын, 14.0 хувь нь барилгын, 14.0 хувь нь боловсруулах үйлдвэрлэлийн, 21.9 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээний, 8.4 хувь нь бусад салбарт ногдож байна (Зураг 1.4).

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэдийн насны хувьд 723 буюу 19.1 хувь нь 15-24, 1384 буюу 36.5 хувь нь 25-34, 958 буюу 25.3 хувь нь 35-44, 695 буюу 18.3 хувь нь 45-59, 32 буюу 0.8 хувь нь 60 ба түүнээс дээш насны хүмүүс байна.(Зураг 1.5).

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэдийг ажил мэргэжлийн ангиллаар авч үзэхэд 0.03 хувь нь зэвсэгт хүчний ажил мэргэжилтэй, 2.2 хувь нь контор, үйлчилгээний ажилтан, 2.3 хувь нь техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн, 4.1 хувь нь менежер, 5.2 хувь нь суурин төхөөрөмж, машин механизмын операторч, угсрагч, 9.7 хувь нь мэргэжилтэн, 10.4 хувь нь хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажилтан, 13.5 хувь нь энгийн ажил мэргэжил, 22.7 хувь нь үйлдвэрлэл, барилга, гар урлалын холбогдох үйлчилгээний ажилтан, 30.0 хувь нь худалдаа, үйлчилгээний мэргэжилтэй хүмүүс байна.

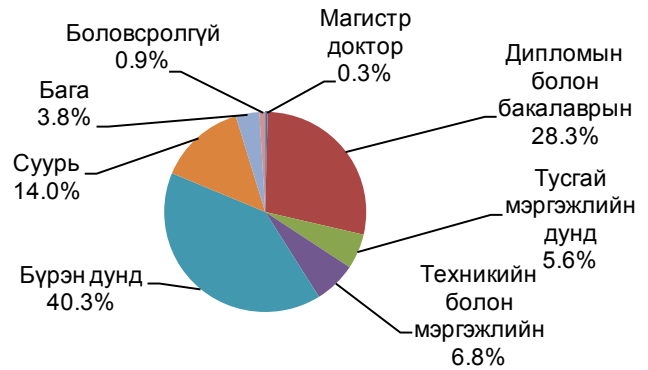
1.3 Нийгмийн даатгал, халамж

Нийгмийн даатгал:

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2012 оны эхний улиралд 221.7 тэрбум төг, зарлага 156.7 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн

Зураг-1.3

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, боловсролын түвшингээр, 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст, хувиар

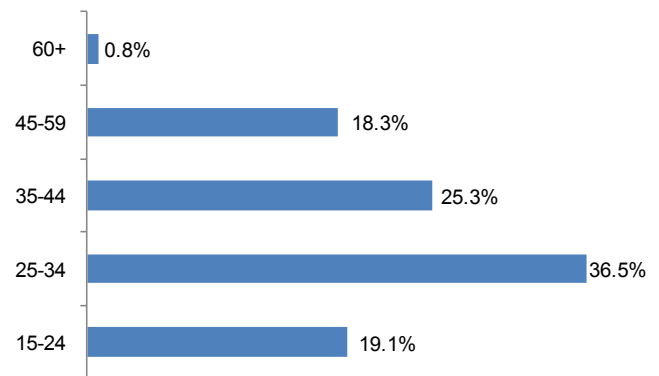
Зураг-1.4

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон хүний тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар, 2011 оны жилийн эцсийн байдлаар

Зураг-1.5

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэд, насны бүлгээр, 2012 оны эхний улиралд, хувиар

* Эх үүсвэр: Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны сар бүрийн мэдээгээр

үеийнхээс орлого 60.5 тэрбум төг буюу 37.6 хувь, зарлага 12.1 тэрбум төг буюу 8.4 хувиар өслөө.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2012 оны эхний улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс 60.5 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого 14.4 тэрбум төг буюу 56.5 хувь, ҮОМШӨ-ний даатгалын сангийн орлого 4.6 тэрбум төг буюу 56.5 хувь, тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого 38.2 тэрбум төг буюу 32.7 хувь, тэтгэмжийн даатгалын сангийн орлого 2.0 тэрбум төг буюу 35.6 хувиар, ажилгүйдлийн даатгалын сангийн орлого 1.4 тэрбум төг буюу 26.4 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

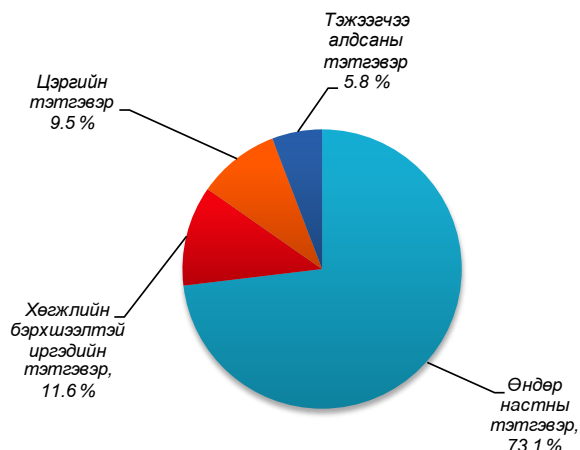
Нийгмийн даатгалын сангийн зарлага 2012 оны эхний улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс 12.1 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд, тэтгэмжийн даатгалын сангийн зарлага 2.3 тэрбум төг буюу 35.5 хувиар, эрүүл мэндийн даатгалын сангийн зарлага 3.2 тэрбум төг буюу 16.8 хувиар, тэтгэврийн даатгалын сангийн зарлага 7.4 тэрбум төг буюу 6.6 хувь, ҮОМШӨ-ий даатгалын сангийн зарлага 216.6 сая төг буюу 4.3 хувиар өссөн нь нөлөөлөв. Харин ажилгүйдлийн даатгалын сангийн зарлага 1.0 тэрбум төг буюу 39.5 хувиар буурсан байна.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн хэмжээ 2012 оны эхний улиралд 114.7 тэрбум төг болсны 73.1 хувийг өндөр настны, 11.6 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн, 9.5 хувийг цэргийн, 5.8 хувийг тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс өндөр настны тэтгэвэр 3.9 хувь, цэргийн тэтгэвэр 47.7 хувиар өсч, харин хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд олгох тэтгэвэр 1.8 хувиар, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр 13.6 хувиар буурчээ. (Зураг 1.6).

Нийгмийн даатгалд 2012 оны эхний улиралд 487.5 мян.хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 306.7 мянга буюу 62.9 хувь нь аж ахуйн нэгж байгууллагынх, 180.8 мянга буюу 37.1 хувь нь төсөвт байгууллагынх байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт шимтгэл төлөгч, даатгуулагчдын тоо 63.3 мянга буюу 14.9 хувь, үүнээс аж ахуйн нэгж, байгууллагынх 54.3 мянга буюу 21.5 хувь, төсөвт байгууллагынх 9.0 мянга буюу 5.2 хувиар нэмэгджээ.

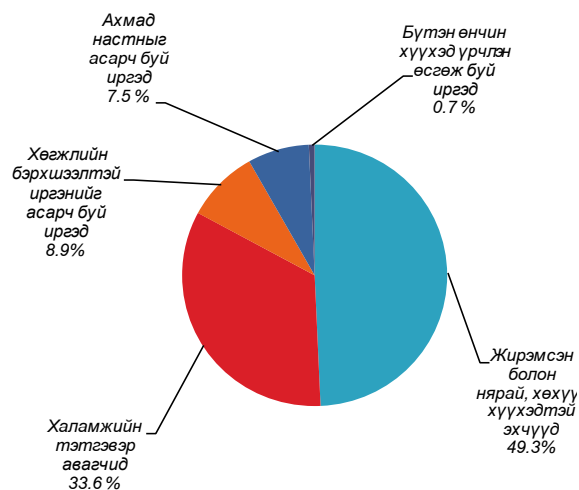
Зураг-1.6

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн бүтэц, 2012 оны эхний улирлын байдлаар, хувиар

Зураг-1.7

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжид хамрагдагчдын бүтэц, 2012 оны эхний улирлын байдлаар, хувиар

Нийгмийн халамж:

Нийгмийн халамжийн сангаас 2012 оны эхний улиралд 159.7 мян.хүнд 16.7 тэрбум төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмж олгосон бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж авагчдын тоо 12.8 мян.хүн буюу 8.7 хувиар, олгосон тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээ 1.2 тэрбум төг буюу 7.8 хувиар өсчээ.

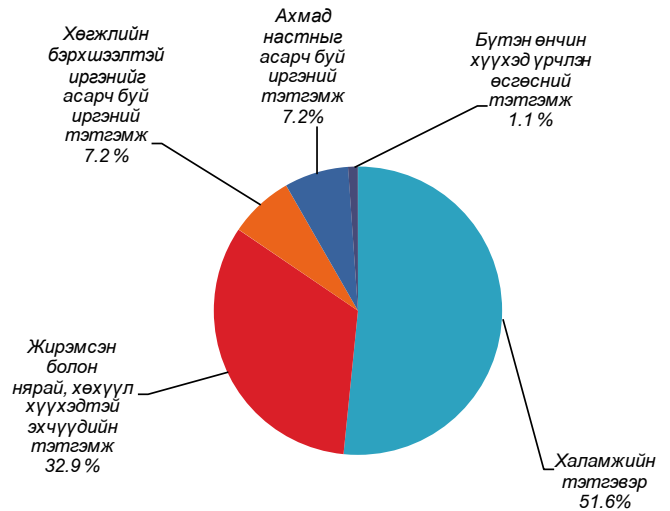
Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжид хамрагдагчдын 49.3 хувь нь жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүд, 33.6 хувь нь халамжийн тэтгэвэр авагчид, 8.9 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэд, 7.5 хувь нь ахмад настныг асарч буй иргэд, 0.7 хувь нь бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн өсгөж буй иргэд байна. (Зураг 1.7).

Нийгмийн халамжийн сангаас 2012 оны эхний улиралд олгосон нийт тэтгэвэр, тэтгэмжийн 8.6 тэрбум төг буюу 51.6 хувийг халамжийн тэтгэвэрт, 5.5 тэрбум төг буюу 32.9 хувийг жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүдэд, 1.2 тэрбум төг буюу 7.2 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэдэд, 1.2 тэрбум төг буюу 7.2 хувийг ахмад настныг асарч буй иргэдэд, 182.8 сая төг буюу 1.1 хувийг бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн авч өсгөсний тэтгэмжид зарцуулсан байна. (Зураг 1.8).

Зураг-1.8

Нийгмийн халамжийн сангаас олгосон тэтгэвэр, тэтгэмжийн бүтэц, 2012 оны эхний улирлын байдлаар, хувиар

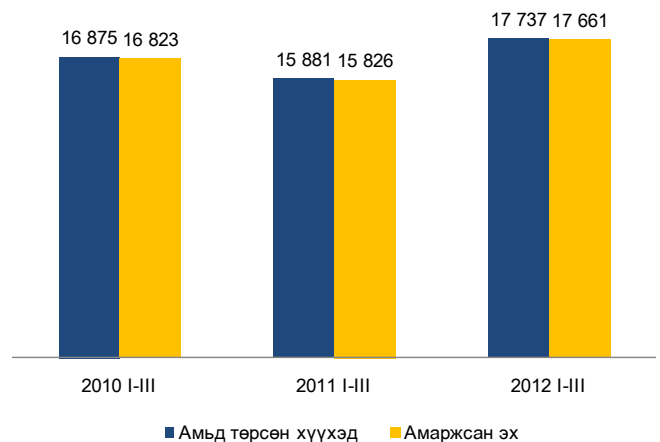

Зураг-1.9

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2012 оны эхний улиралд 53.7 мян.хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.5 мян.хүн буюу 4.8 хувь, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 390.7 сая төг буюу 4.7 хувиар нэмэгджээ.

Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ, хөнгөлөлтөд 198.6 мян.хүн хамрагдсаны 11.3 хувь нь ахмад настан, 2.3 хувь нь алдар цолтой ахмад настан, 4.4 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, 78.8 хувь нь нийгмийн халамжийн хөнгөлөлт, нөхцөлт мөнгөн тусламжид хамрагдсан иргэд, 3.2 хувь нь нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдсан иргэд байна.

Амаржсан эх, амьд төрсөн хүүхдийн тоо, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Алдарт эхийн одонтой 135.6 мянган эхчүүдэд 2012 оны эхний улиралд 25.2 тэрбум төгрөгийн тусламж олгосон байна.

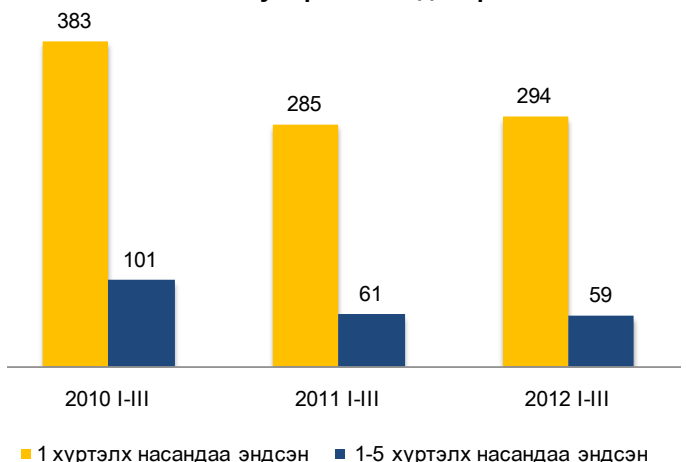
“Хүний хөгжил” сангаас 2012 оны эхний улиралд 180.6 тэрбум төгрөгийг давхардсан тоогоор 2.6 сая иргэнд олгосны 2.5 сая буюу 98.9 хувь нь 21.0 мян. төг, 2.9 мянга буюу 0.2 хувь нь 70.0 мян. төг, 137.8 мянга буюу 0.9 хувь нь 10.0 мян. төг бэлнээр авсан иргэд байна.

Зураг-1.10

1.4. Эрүүл мэнд

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний улиралд 17661 эх амаржиж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1835 эх буюу 11.6 хувь, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 17737 болж, 1856 хүүхэд буюу 11.7 хувиар өслөө (Зураг 1.9) Энэ оны 3 дугаар сард 6106 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 518 хүүхэд буюу 9.3 хувиар илүү байна.

Эндсэн хүүхдийн тоо, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Улсын хэмжээгээр нэг хүртэлх насандаа 294 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9 хүүхэд буюу 3.2 хувиар нэмэгдэж, 1-5 хүртэлх насны 59 хүүхэд эндэж өмнөх оны мөн үеийнхээс 2 хүүхэд буюу 3.3 хувиар буурсан байна (Зураг 1.10). Энэ оны эхний улиралд жирэмслэлт болон төрөлтийн улмаас 10 эх эндсэн байна.

Нэг хүртэлх насандаа 2012 оны 3 дугаар сард 88 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6 хүүхдээр, 1-5 хүртэлх насандаа 21 хүүхэд эндэж, 2 хүүхдээр буурсан байна. Энэ оны 3 дугаар сард 3 эх эндсэн байна.

1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл 2012 оны эхний улиралд 17 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1 хүүхдээр буурсан бөгөөд энэ үзүүлэлт Хөвсгөл (41), Баян-Өлгий (31), Архангай (27), Өвөрхангай (25), Сүхбаатар (24) аймагт улсын дунджаас 7-24 хүүхдээр, Булган (22), Төв (22), Хэнтий (22), Увс (21), Дорноговь (21), Баянхонгор (19), Орхон (19) аймагт 2-5 хүүхдээр илүү байна.

1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насандаа* эндсэн хүүхдийн тоо энэ оны эхний улиралд 20 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2 хүүхдээр буурчээ. Тав хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоо 2012 оны 3 дугаар сард 109 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 8 хүүхдээр буурсан байна.

Халдварт өвчнөөр 2012 оны эхний улиралд 10996 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1137 хүн буюу 11.5 хувиар нэмэгдэхэд вирүст хепатитээр өвчлөгчдийн тоо 422 хүн буюу 13.0 хувь, салхин цэцгээр өвчлөгчдийн тоо 143 хүн буюу 14.1 хувиар буурсан хэдий ч, гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 1467 хүн буюу 5.0 дахин, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо 156 хүн буюу 16.0 хувиар нэмэгдсэнээс голлон шалтгаалав.

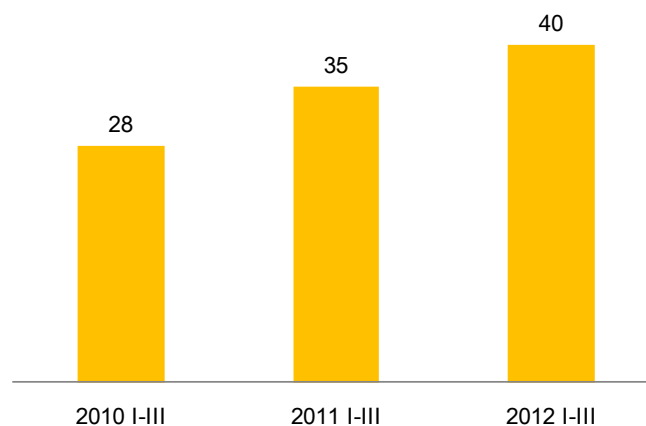
Халдварт өвчнөөр 2012 оны 3 дугаар сард 3776 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 150 хүн буюу 4.1 хувиар нэмэгджээ. Энэ хугацаанд вирүст хепатитээр өвчлөгчдийн тоо 441 хүн буюу 44.4 хувь, салхин цэцгээр өвчлөгчдийн тоо 179 хүн буюу 44.9 хувиар буурсан хэдий ч гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 709 хүн буюу 3.6 дахин, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо 104 хүн буюу 31.0 хувиар нэмэгдсэн нь нийт өвчлөгчдийн тоо өсөхөд нөлөөлөв. .

10 000 хүн тутамд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 2012 оны эхний улиралд улсын дунджаар 40 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5 хүнээр нэмэгдэв (Зураг I.11).

Улаанбаатар хотод 2012 оны 3 дугаар сард ХДХВ/ДОХ-ын 1 тохиолдол илэрч, улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн ХДХВ/ДОХ-ын нийт тохиолдол 106 болов.

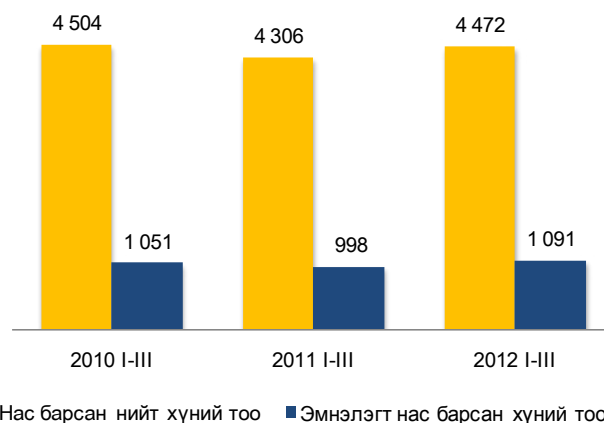
Зураг-I.11

10 000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Зураг-I.12

Нас барсан хүний тоо, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

■ Нас барсан нийт хүний тоо ■ Эмнэлэгт нас барсан хүний тоо

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний улиралд 4472 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 166 хүн буюу 3.9 хувиар нэмэгдэв (Зураг I.12). Эмнэлэгт нас барсан хүний тоо энэ оны эхний улиралд 1091 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 93 хүн буюу 9.3 хувиар өсөв. Энэ нь нийт нас баралтын 24.4 хувийг эзэлж байна. Нас барсан хүний тоо 2012 оны 3 дугаар сард 1581 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 159 хүн буюу 11.2 хувиар нэмэгдсэн байна.

Энэ оны эхний улиралд 188.2 мян.хүн эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 17304 хүн буюу 10.1 хувиар нэмэгджээ. Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2012 оны 3 дугаар сард 64.9 мянга болж,

Тайлбар: *Тав хүртэлх насны хүүхдэд 0-4 нас 365 хүртэл хоногтой хүүхдийг хамруулав.

өмнөх оны мөн үеийнхээс 1404 хүн буюу 2.2 хувиар өсөв.

Хувийн эмнэлгүүд 2012 оны эхний улиралд 318.9 мян.хүнд үйлчилж, 9.3 тэрбум төгрөгийн төлбөртэй үйлчилгээ үзүүлжээ. Хувийн эмнэлгээр үйлчлүүлсэн хүний тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 25.5 хувиар нэмэгдэж, төлбөрт үйлчилгээний хэмжээ 1.9 дахин өсөв.

1.5. Гэмт хэрэг

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний улиралд 5788 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 697 хэргээр буюу 13.7 хувиар өсчээ (Зураг 1.13). Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (547), тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журмын эсрэг (74), хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг (73), байгаль хамгаалах журмын эсрэг (57) зэрэг гэмт хэрэг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

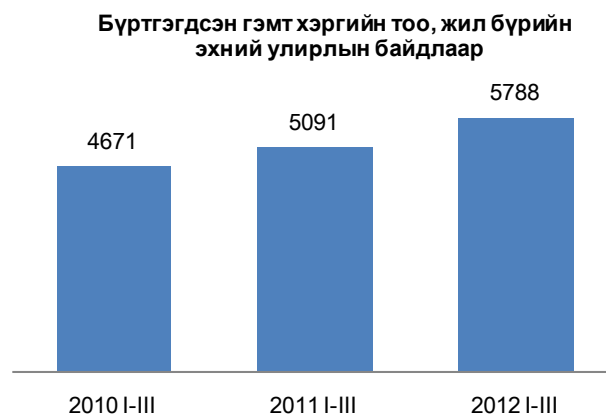
Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 56.0 хувь нь нийслэлд, 42.6 хувь нь аймгуудад, 0.8 хувь нь төмөр замын цагдаагийн хэлтэст, 0.6 хувь нь бусад газарт 2012 оны эхний улиралд бүртгэгджээ.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 48.3 хувийг хүндэвтэр, 40.3 хувийг хөнгөн, 8.9 хувийг хүнд, 2.5 хувийг онц хүнд гэмт хэрэг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс хөнгөн хэргийнх 0.6 пункт, онц хүнд хэргийнх 0.3 пунктээр нэмэгдэж, хүнд хэргийнх 0.6 пункт, хүндэвтэр хэргийнх 0.3 пунктээр буурсан байна (Зураг 1.14).

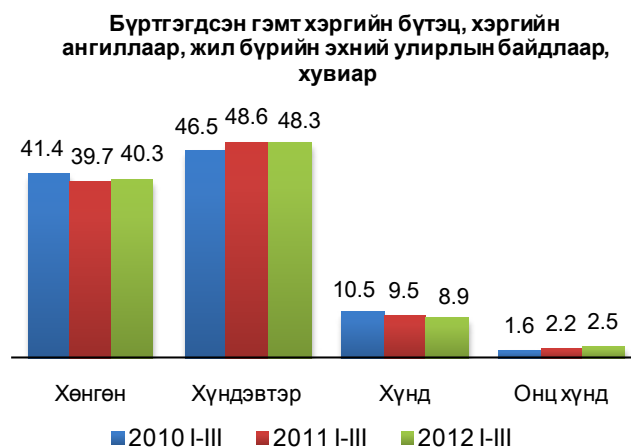
Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс Говь-Алтай аймагт 67.5 хувь, Дундговь аймагт 63.0 хувь, Өвөрхангай аймагт 49.1 хувь, Хэнтий аймагт 43.8 хувь, Сүхбаатар аймагт 40.0 хувь, Говьсүмбэр аймагт 32.4 хувь, Булган аймагт 28.6 хувь, Төв аймагт 27.3 хувь, Завхан аймагт 14.6 хувь, Баянхонгор аймагт 14.1 хувь, Сэлэнгэ аймагт 13.1 хувь, Баян-Өлгий, Орхон аймагт тус бүр 12.7 хувь, Хөвсгөл аймагт 10.0 хувь, Өмнөговь аймагт 9.0 хувь, Дархан-Уул аймагт 6.5 хувь, Дорноговь аймагт 0.7 хувь, Улаанбаатар хотод 13.0 хувиар нэмэгдэж, харин Увс аймагт 33.6 хувь, Ховд аймагт 19.0 хувь, Архангай аймагт 15.7 хувь, Дорнод аймагт 1.9 хувиар буурчээ.

Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас үйлдэгдсэн 180 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 80 хэрэг буюу 80.0 хувиар нэмэгдсэн байна. Малын хулгайн 493

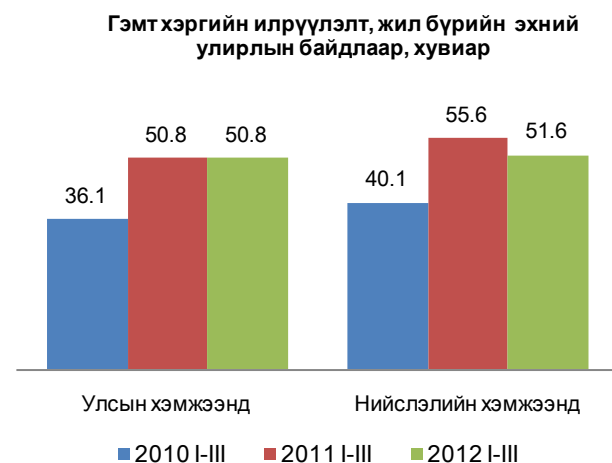
Зураг-1.13

Зураг-1.14

Зураг-1.15

гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 8.5 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 126 хэрэг буюу 34.3 хувиар өсчээ.

Сэжигтэн нь тодорхойгүй байсан 2092 хэргийн 1063 буюу 50.8 хувийнх нь холбогдогч нь тогтоогдож, яллагдагчаар татагдсанаар гэмт хэргийн илрүүлэлт улсын хэмжээнд өмнөх оны мөн үеийн түвшинд байна. Харин нийслэлийн хэмжээнд гэмт хэргийн илрүүлэлт 4.0 пунктээр буурсан байна. (Зураг 1.15).

Эмэгтэй хүн оролцсон гэмт хэрэг 2012 оны эхний улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс 32.4 хувь, хүүхэд оролцсон хэрэг 14.5 хувь, бүлэглэн үйлдсэн хэрэг 12.6 хувиар нэмэгдэж, согтуугаар үйлдэгдсэн хэрэг 0.7 хувиар буурав.

18 ба түүнээс дээш насны 10000 хүн тутамд улсын дунджаар 2012 оны эхний улиралд 31 гэмт хэрэг ногдож байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 3 хэрэг буюу 10.7 хувиар нэмэгдэв.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагч 2012 оны эхний улиралд 4868 болж, 328 буюу 6.7 хувь нь 18 хүртэлх насны хүүхэд, 662 буюу 13.6 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Гэмт хэрэгт холбогдогчдын 5.2 хувь нь өмнө нь ял шийтгэгдсэн хүмүүс байгаа бөгөөд тэдгээрийн эзлэх хувь өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.5 пунктээр буурчээ.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчдад аж ахуйн нэгж, байгууллагад ажиллагчдын эзлэх хувь 2012 оны эхний улиралд 10.9 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.1 пункт, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийнх 9.7 хувь болж 2.3 пункт, малчдынх 10.4 хувь болж 1.8 пункт, төрийн бус байгууллагын ажиллагчид 1.6 хувь болж 0.4 пунктээр нэмэгдэж, харин ажилгүй иргэдийн эзлэх хувь 55.6 болж 4.8 пункт, оюутан, сурагчдынх 6.6 хувь болж 0.8 пункт, төрийн албан хаагчдынх 3.9 хувь болж 0.7 пунктээр буурсан байна.

Энэ оны эхний улиралд бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 33.1 хувь нь гэр, орон сууцанд, 14.0 хувь нь гудамж, талбайд, 14.4 хувь нь олон нийтийн газарт, 7.9 хувь нь аж ахуйн нэгжид, 6.7 хувь нь авто замд, 2.1 хувь нь төрийн байгууллагад, 1.5 хувь нь төрийн бус байгууллагад, 1.5 хувь нь нийтийн тээврийн хэрэгсэлд, 18.8 хувь нь бусад газарт үйлдэгджээ.

Гэмт хэргийн улмаас 1909 хүн гэмтэж, 354 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гэмтсэн хүний тоо 35 буюу 1.9 хувиар, нас барсан хүний тоо 8 буюу 2.3 хувиар өссөн байна (Зураг I.17).

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол 2012 оны эхний улиралд 15.1 тэрбум төг, нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ 3.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс учирсан хохирлын хэмжээ 7531.8 сая төг буюу 99.6 хувиар, нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ 2263.9 сая төг буюу 2.5 дахин өссөн байна (Зураг I.18). Нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ

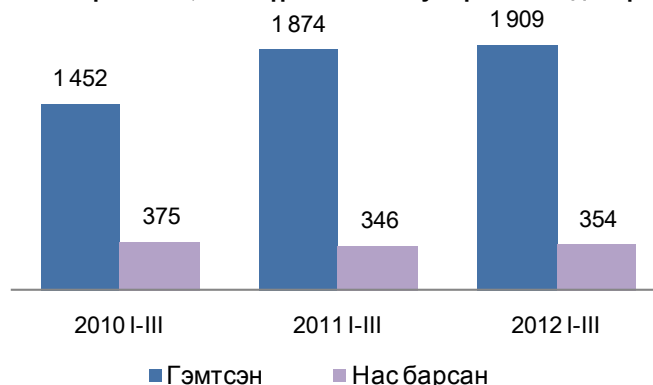
Зураг-I.16

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчдын нийгмийн байдал, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, хувиар

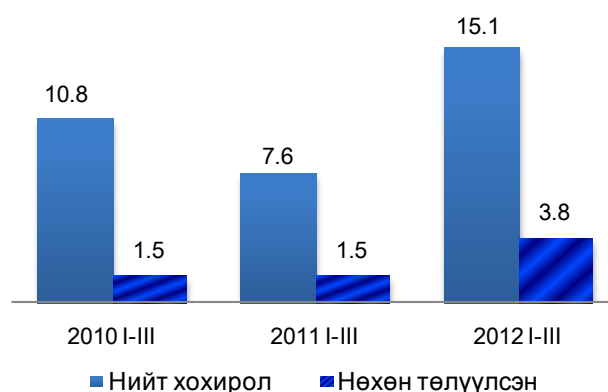
Зураг-I.17

Гэмт хэргийн улмаас гэмтсэн, нас барсан хүний тоо, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Зураг-I.18

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирлын хэмжээ, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, тэрбум төгрөгөөр

нэмэгдэхэд хувийн өмчийн байгууллагад учирсан хохирлын нөхөн төлүүлэлт 1875.0 сая төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлөв. Гэмт хэргийн улмаас учирсан нийт хохирлын 90.0 хувь буюу 13.6 тэрбум төг нь хувийн өмчид ногдож байна.

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон иргэд 2012 оны эхний улиралд 5509 болж, 319 буюу 5.8 хувь нь 18 хүртэлх насны хүүхэд, 1988 буюу 36.1 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Түүнчлэн гэмт хэргийн улмаас нийт 39 байгууллагад хохирол учирсны 23 нь төрийн, 7 нь төрийн бус, 9 нь хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж, байгууллага байна.

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний улиралд 30.1 мян.хүн эрүүлжүүлэгдэж, 3.3 мян.хүн баривчлагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс эрүүлжүүлэгдсэн хүний тоо 1627 буюу 5.1 хувиар буурч, баривчлагдсан хүний тоо 238 буюу 7.7 хувиар өссөн байна.

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

II.1. Үнэ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮҮИ) 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 2.2 хувь, оны эхнээс 7.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 15.3 хувиар өслөө (Хүснэгт II.1).

Ерөнхий индекс өмнөх сарынхаас өсөхөд хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн дүн 6.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Түүнчлэн согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийн дүн 2.2 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийнх 0.7 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааны бүлгийнх 0.4 хувь, эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээний бүлгийнх 0.9 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээний бүлгийнх 2.4 хувь, зочид

буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээний бүлгийнх 1.3 хувь, бусад бараа, үйлчилгээний бүлгийнх 0.9 хувь өсч, тээвэр болон боловсролын үйлчилгээний бүлгийн дүн тогтвортой, харин орон сууц, ус, цахилгаан, түлш болон холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээний бүлгийн дүн 0.2-2.9 хувиар буурсан байна.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс 2012 оны 3 дугаар сард оны эхнээс 7.6 хувь өссөний дотор хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн дүн 19.4 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээний бүлгийнх 12.7 хувь, тээврийн бүлгийнх 5.6 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийнх 3.9 хувиар нэмэгджээ.

Хүснэгт-II.1

Хэрэглээний үнийн улсын индекс, бүлгийн дүнгээр

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Жин	Хувь		
		2012 III 2011 III	2012 III 2011 XII	2012 III 2012 II
Ерөнхий индекс	100.0	115.3	107.6	102.2
Хүнсний бараа, ундаа, ус	29.3	124.5	119.4	106.7
Согтууруулах ундаа, тамхи	3.2	104.7	103.5	102.2
Хувцас, бөс бараа, гутал	16.1	115.2	103.9	100.7
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	12.3	112.4	98.0	99.2
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	4.7	108.4	103.4	100.4
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.6	104.9	103.7	100.9
Тээвэр	12.2	116.6	105.6	100.0
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	4.4	99.2	99.4	97.1
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	2.8	105.1	102.7	102.4
Боловсролын үйлчилгээ	4.7	109.9	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	2.6	118.6	112.7	101.3
Бусад бараа, үйлчилгээ	4.1	106.9	102.5	100.9

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас Дархан-Уул аймагт 0.5 хувиар буурсан бол, бусад аймагт 0.1-5.1 хувиар өсчээ (Зураг II.2).

Өрхийн нийт хэрэглээнд өндөр хувийн жин эзэлж буй мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас Дархан-Уул аймагт 0.7 хувиар буурсан бол, бусад аймагт 1.2-35.2 хувиар өссөний дотор Говьсүмбэр (35.2%) аймагт хамгийн өндөр өсөлттэй байв.

Талх, гурил, будааны дэд бүлгийн үнэ Сүхбаатар (3.4%), Дундговь (2.9%), Увс (2.4%), Ховд (1.9%), Дорнод (0.4%), Өвөрхангай (0.4%), Завхан (0.1%) аймагт буурч, Баян-Өлгий, Баянхонгор, Булган, Говь-Алтай, Өмнөговь, Хөвсгөл, Хэнтий, Орхон аймагт тогтвортой, бусад 6 аймагт 0.1-4.2 хувиар өсчээ.

Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ Архангай (0.7%), Дорноговь (0.9%), Өмнөговь (1.0%), Сэлэнгэ (2.0%) аймагт өсч, Баянхонгор, Булган, Говь-Алтай, Завхан, Хөвсгөл, Хэнтий аймагт тогтвортой, бусад 11 аймагт 0.3-15.6 хувиар буурсан байна. Дархан-Уул (15.6%) аймагт хамгийн их бууралттай байв.

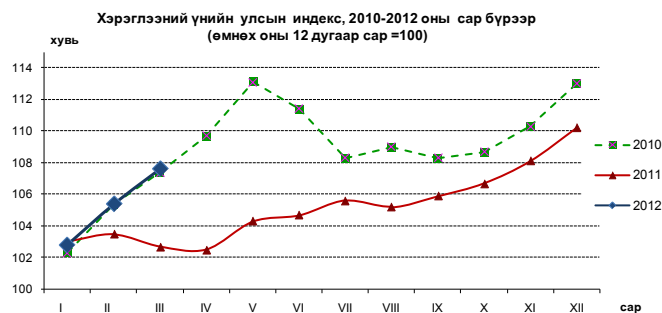
Төмс, хүнсний ногооны дэд бүлгийн үнэ Говьсүмбэр (6.7%), Дундговь (2.8%), Дархан-Уул (0.8%), Баян-Өлгий (0.1%) аймагт буурч, Архангай, Булган, Дорноговь, Завхан, Хөвсгөл аймагт тогтвортой, бусад 12 аймагт 0.3-16.7 хувиар өссөн байна. Ховд (16.7%) аймагт хамгийн өндөр өсөлттэй байлаа.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас Дорноговь аймагт хамгийн их буюу 5.1 хувиар өслөө. Энэ өсөлтөд хүнсний барааны бүлгийн үнэ 11.4 хувь, үүний дотор мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ 26.1 хувиар нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 3 дугаар сард оны эхнээс бүх аймагт 4.2-11.4 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2012 оны 3 дугаар сард Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 2.5 хувь, оны эхнээс 8.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17.3 хувиар өслөө.

Зураг-II.1

Зураг-II.2

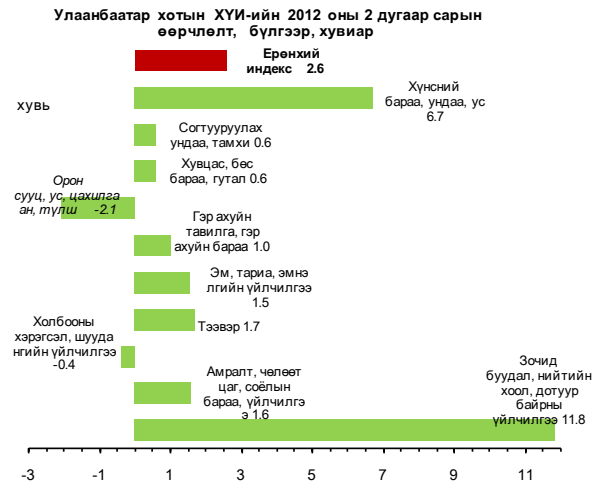
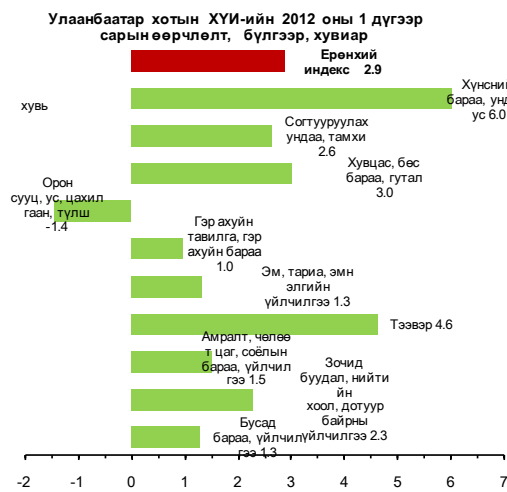
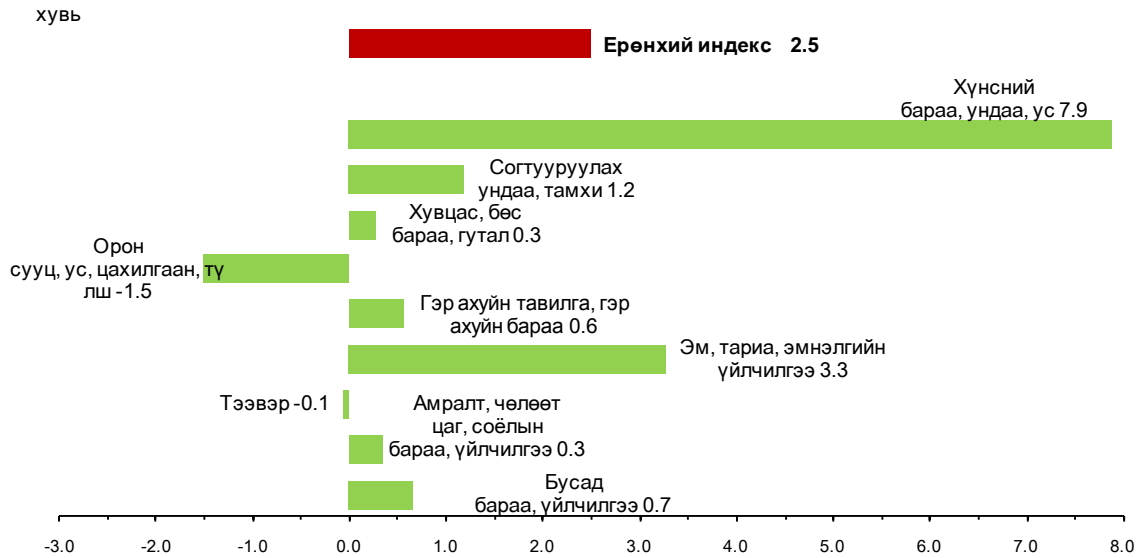
Зураг-II.3

Улаанбаатар хотод хэрэглээний үнийн ерөнхий индекс өмнөх сарынхаас 2.5 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн дүн 7.9 хувиар нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ. Түүнчлэн согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийнх 1.2 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийнх 0.3 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 0.6 хувь, эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээнийх 3.3 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх 0.3 хувь, бусад бараа, үйлчилгээний бүлгийнх 0.7 хувиар өсчээ. Харин орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлгийн дүн 1.5 хувь, тээврийн бүлгийнх 0.1 хувиар буурч, эдгээрээс бусад бүлгийн үнэ тогтвортой байв (Зураг II.3).

Улаанбаатар хотод 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас хэрэглээний сагсны 329 нэрийн бараа, үйлчилгээний 32.8 хувийнх нь үнэ өсч, 11.6 хувийнх нь үнэ буурч, 55.6 хувийнх нь үнэ тогтвортой байлаа. Судалгаанд сонгогдсон хүнсний 93 нэрийн барааны 60.2 хувь буюу 56 нэрийн барааны үнэ нэмэгджээ.

Улаанбаатар хотын ХҮИ-ийн 2012 оны 3 дугаар сарын өөрчлөлт, бүлгээр, хувиар

Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн 2012 оны 3 дугаар сарын индекст нөлөөлсөн бараа, үйлчилгээний үнийн өөрчлөлт

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Үнийн өөрчлөлт, %	Дэд бүлэг, зарим барааны үнийн өөрчлөлт
Хүнсний бараа, ундаа, ус	7.9	Хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн үнийн өсөлтөд мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ 17.1 хувь, загас, далайн бүтээгдэхүүнийх 9.1 хувь, төмс, хүнсний ногооных 3.4 хувь, хүнсний бусад бүтээгдэхүүнийх 3.1 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.
Согтууруулах ундаа, тамхи	1.2	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд согтууруулах ундааны дэд бүлгийн үнэ 1.3 хувь, тамхиных 1.0 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлөв.
Хувцас, бөс бараа, гутал	0.3	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд бүх төрлийн хувцасных 1.1 хувь, хувцас засвар, цэвэрлэгээнийх 1.3 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлжээ.
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	-1.5	Орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлгийн үнийн бууралтад 1 уут түлшний модны үнэ 5.2 хувь, нүүрснийх 6.2 хувиар буурсан нь нөлөөлөв.
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	0.6	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд оёмол, нэхмэл эдлэлийн үнэ 0.4 хувь, гэр ахуйн шилэн эдлэл, сав, суулганых 5.1 хувь нэмэгдсэн нь нөлөөлөв.
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.3	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд амбулаторийн үзлэгийн хөлс 17.0 хувь, эмнэлгийн туслах үйлчилгээнийх 12.9 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.
Тээвэр	-0.1	Тээврийн бүлгийн үнийн бууралтад судалгаанд сонгогдсон Аи-92 бензиний үнэ 2.9 хувиар буурсан нь нөлөөлөв.
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	0.3	Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээний бүлгийн үнийн өсөлтөд бичлэг хийх хэрэгслийн дэд бүлгийн үнэ 3.5 хувь, тоглоом, наадмын бүлгийн үнэ 17.3 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Бусад бараа, үйлчилгээ	0.7	Энэ бүлгийн үнийн өсөлт нь усчин болон гоо сайхны үйлчилгээний дэд бүлгийн үнэ 3.3 хувиар нэмэгдсэнээс шалтгаалжээ.

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн үнийн судалгаагаар 2012 оны 3 дугаар сард үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Баян-Өлгий, Увс, Говьсүмбэр, Дундговь, Ховд, Говь-Алтай аймагт хамгийн бага буюу 25.0-28.7 мян.төг, Орхон, Архангай, Сэлэнгэ, Төв аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 37.0-40.0 мян.төг, адууны ширнийх Увс, Дорноговь, Баян-Өлгий, Завхан, Хөвсгөл, Дархан-Уул, Өмнөговь аймагт хамгийн бага буюу 24.0-30.0 мян.төг, Сэлэнгэ, Ховд, Төв аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 37.0-40.0 мян.төг, ямааны цагаан ноолуурын үнэ Увс, Говь-Алтай, Баян-Өлгий, Ховд, Завхан, Баянхонгор аймагт хамгийн бага буюу 48.0-53.0 мян.төг, Орхон, Сүхбаатар, Говьсүмбэр, Хэнтий, Дорнод аймагт хамгийн их буюу 66.5-72.8 мян.төг байна.

Үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Орхон, Завхан, Архангай аймагт

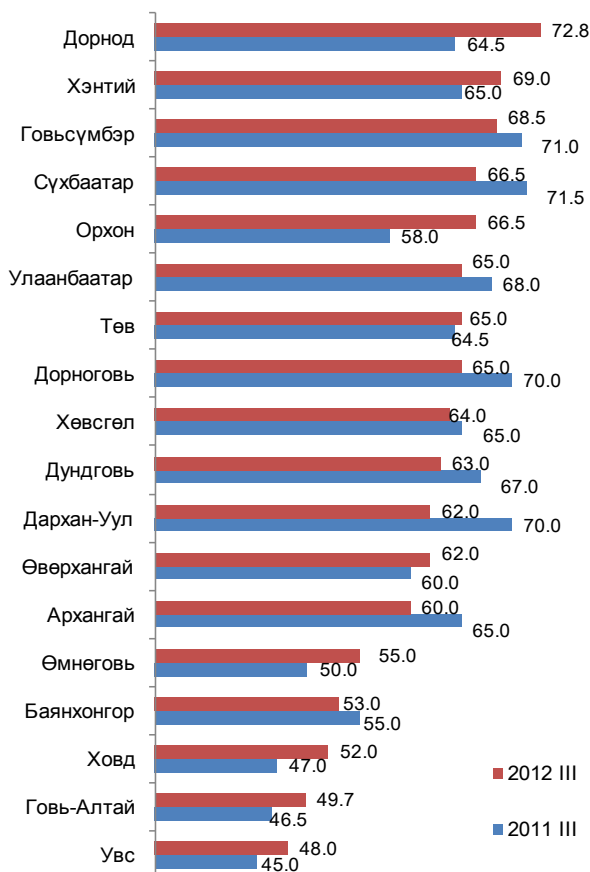
өмнөх сарынхаас 2.0-3.0 мян.төг буюу 5.7-8.6 хувиар өсч, Ховд, Говь-Алтай, Булган, Баян-Өлгий, Дархан-Уул, Дундговь, Говьсүмбэр, Сүхбаатар аймагт 0.3-5.0 мян.төг буюу 1.1-16.7 хувиар буурч, бусад аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарын түвшинд байв.

Адууны 1 ширхэг ширний дундаж үнэ Булган аймагт өмнөх сарынхаас 7.5 мян.төг буюу 17.3 хувиар өсч, Ховд, Сэлэнгэ аймагт өмнөх сарын түвшинд, бусад аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 1.0-14.5 мян.төг буюу 2.8-32.6 хувиар буурав.

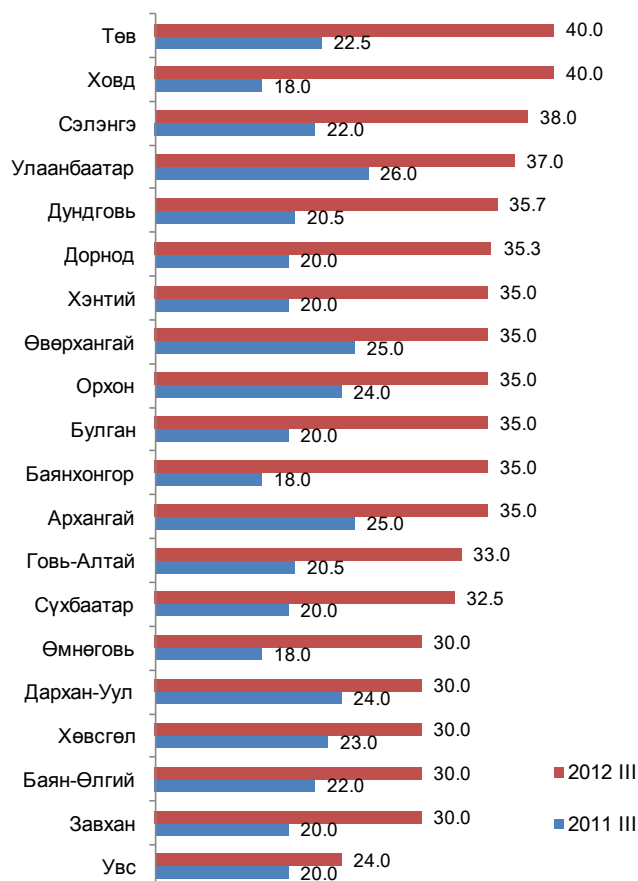
Ямааны цагаан ноолуурын 1 кг-ын дундаж үнэ Завхан, Говь-Алтай, Ховд, Баянхонгор, Баян-Өлгий, Архангай, Хөвсгөл, Төв, Өвөрхангай, Дорноговь, Дархан-Уул, Орхон аймагт өмнөх сарынхаас 3.0-26.5 мян.төг буюу 6.0-66.3 хувиар өсч, харин Баян-Өлгий аймагт 2.0 мян.төг буюу 3.8 хувиар буурчээ.

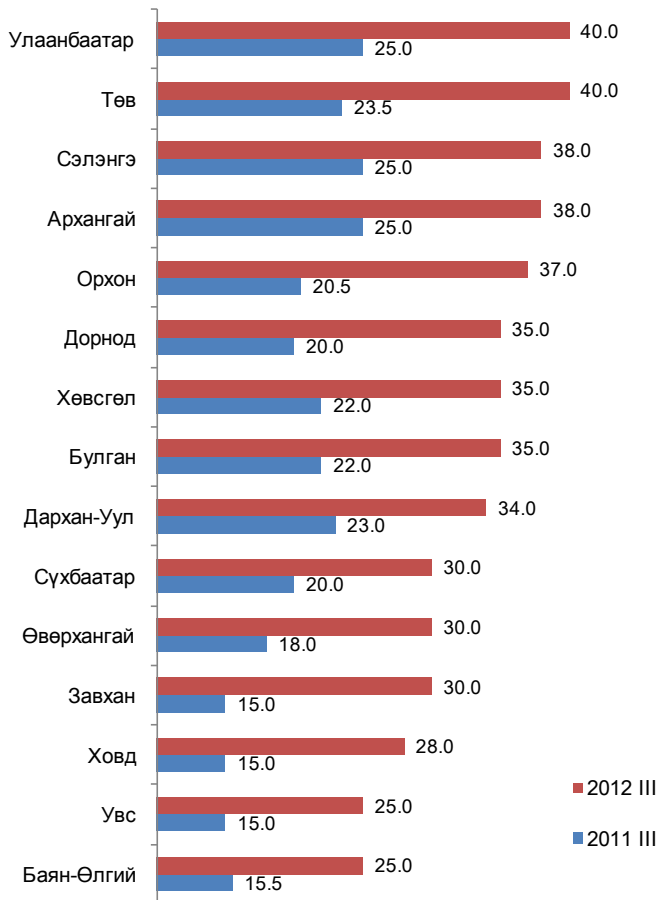
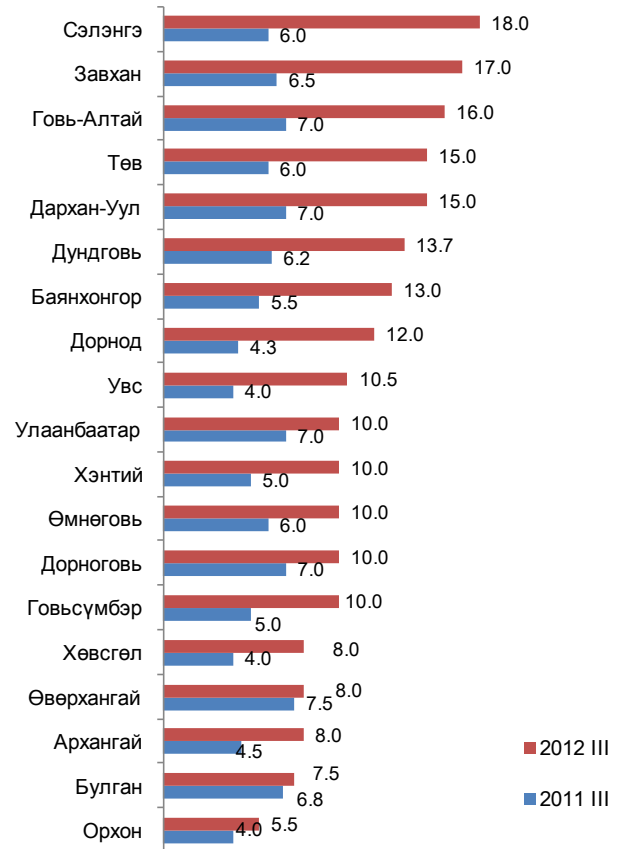
Зураг-II.5

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 3 дугаар сард, мян.төг

Адууны 1 ширхэг ширний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 3 дугаар сард, мян.төг

Үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 3 дугаар сард, мян.төг**Хонины ноостой нэхийний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 3 дугаар сард, мян.төг****Улаанбаатар хотод арилжаалагдсан барилгын гол нэрийн материалын дундаж үнэ 2012 оны 3 дугаар сард**

Улаанбаатар хотод 2012 оны 3 дугаар сард арилжаалагдсан эх орны үйлдвэрийн болон ОХУ, БНХАУ, ХБНГУ, БНСУ-д үйлдвэрлэсэн барилгын үндсэн 37 нэр төрлийн материалын дундаж үнийг мэдээнд хамрууллаа.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс эх орны үйлдвэрийн улаан тоосгоны нэг ширхэгийн үнэ 2012 оны 3 дугаар сард 230 төг буюу 2.9 дахин, 50 кг-ын савлагаатай цементнийх 3.3 мян. төг буюу 56.5 хувь, хуурай палкных 6.0 мян.төг буюу 27.3 хувь, хөнгөн бетоных 22.5 мян.төг буюу 23.6 хувь, шалны банзных (ховилгүй) 10.0 мян.төг буюу 7.1 хувиар, ОХУ-д үйлдвэрлэсэн хар цаасны үнэ (чулуутай) 5.0 мян.төг буюу 33.3 хувиар өсчээ. БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн хар цаасны (чулуугүй) үнэ 2.0 мян.төг буюу 28.6 хувь, крантных 10.0 мян.төг буюу 25.0 хувь, уян шүршүүрийнх 3.0 мян төг буюу 20.0 хувь, 50 кг-ын савлагаатай цементнийх 1.0 мян.төг буюу 14.3 хувь, шаазан суултуурынх 10.0 мян.төг буюу 12.5 хувь, шаазан угаагуурынх 5.0 мян. төг буюу 9.1 хувь, шахмал шалных 1.0 мян.төг буюу 9.1 хувь, цонхны шилнийх (нөлөөгүй) 1.0 мян.төг буюу 8.3 хувиар өсч, харин дүүжин таазных 0.5 мян.төг буюу 12.5 хувь, тараган цавууных 0.5 мян.төг буюу 22.2 хувиар буурчээ. БНСУ-д үйлдвэрлэсэн ханын цаасны үнэ 1.0 мян.төг буюу 22.2 хувиар өсөв.

Өмнөх сарынхаас 2012 оны 3 дугаар сард эх орны үйлдвэрийн хуурай палкны үнэ 4.0 мян.төг буюу 16.7 хувь, хөнгөн бетоных 3.0 мян.төг буюу 2.6 хувь, ОХУ-д үйлдвэрлэсэн хар цаасны (чулуутай) үнэ 2.0 мян.төг буюу 11.1 хувиар өссөн байна. Бусад материалын үнэ тогтвортой байлаа.

Орон сууцны үнийн индекс

Улаанбаатар хотын төвийн 6 дүүрэгт орон сууцны үнэ 2012 оны эхний улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс 39.2 хувь, 2011 оны 4 дүгээр улирлынхаас 2.4 хувь өсчээ.

Орон сууцны үнийг дүүргээр авч үзэхэд 2012 оны эхний улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс Сүхбаатар дүүрэгт (47.1%), Чингэлтэйд (44.3%), Баянзүрхэд (38.9%), Баянголд (38.8%), Сонгинохайрханд (33.3%), Хан-Уул дүүрэгт (30.7%) өссөний дээр 2011 оны 4 дүгээр улирлынхаас Баянгол дүүрэгт (3.7%), Сонгинохайрханд (2.7%), Чингэлтэйд (2.2%), Баянзүрхэд (1.7%), Сүхбаатарт (1.5%), Хан-Уул дүүрэгт (0.8%) өссөн байна (Зураг II.7).

1970 оноос өмнө ашиглалтад оруулсан орон сууцны үнэ 2012 оны эхний улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс төвийн 6 дүүрэгт 29.8-54.3 хувиар нэмэгдсэн бөгөөд 1970-2001 онд ашиглалтад оруулсан орон сууцных 34.4-53.3 хувиар өсчээ. Түүнчлэн 2002 оноос хойш ашиглалтад оруулсан орон сууцны үнэ төвийн 6 дүүрэгт 23.2-40.8 хувиар нэмэгджээ.

1970 оноос өмнө ашиглалтад оруулсан орон сууцны үнэ 2012 оны эхний улиралд

Зураг-II.7

2011 оны 4 дүгээр улирлынхаас төвийн 6 дүүрэгт 1.6-3.0 хувиар нэмэгдсэн бөгөөд 1970-2001 онд ашиглалтад оруулсан орон сууцных 1.0-4.2 хувиар өсчээ. Мөн 2002 оноос хойш ашиглалтад оруулсан орон сууцны үнэ Баянзүрх дүүрэгт (0.6%), Баянголд дүүрэгт (2.2%) өссөн, бусад дүүргүүдэд тогтвортой байлаа.

Зураг-II.8

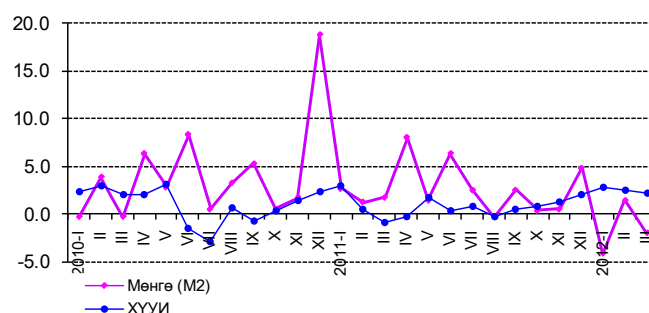
II.2 Мөнгө, зээл, үнэт цаас

Мөнгөний нийлүүлэлт (M2) 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 6114.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 122.8 тэрбум төг буюу 2.0 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1159.7 тэрбум төг буюу 23.4 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.3).

Мөнгөний нийлүүлэлтийн бүтцийн хувьд 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 48.9 хувийг төгрөгийн хадгаламж, 17.0 хувийг төгрөгийн харилцах, 14.3 хувийг гадаад валютын харилцах, 12.5 хувийг гадаад валютын хадгаламж, 7.3 хувийг банкнаас гадуурх мөнгө эзэлж байна (Зураг II.9). Мөнгөний нийлүүлэлтэд гадаад валютын харилцахын эзлэх хувь өмнөх сарынхаас 2.3 пункт, төгрөгийн хадгаламжийнх 0.9 пункт, төгрөгийн харилцахынх 0.3 пунктээр өсч, харин гадаад валютын хадгаламжийн эзлэх хувь өмнөх сарынхаас 3.5 пункт, банкнаас гадуурх мөнгөнийх 0.1 пунктээр буурчээ.

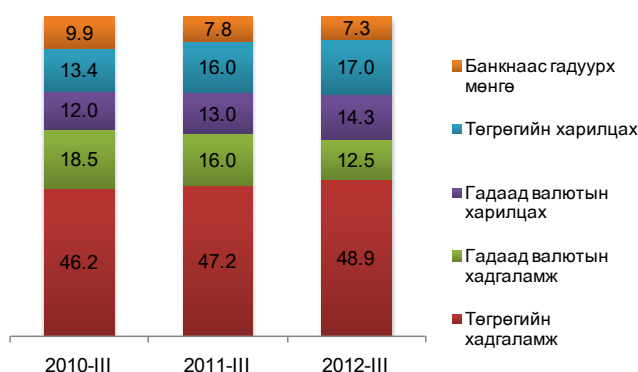
Бага мөнгө 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 1488.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 12.2 тэрбум төг буюу 0.8 хувиар буурав. Бага

Мөнгөний нийлүүлэлт (M2), хэрэглээний үнийн улсын индексийн өөрчлөлт, сарын эцэст, хувиар, (өмнөх сар=100)

Зураг-II.9

Мөнгөний нийлүүлэлтийн бүтэц, хувиар, жил бүрийн 3 дугаар сарын эцсийн байдлаар

мөнгө өмнөх оны мөн үеийнхээс 306.6 тэрбум төг буюу 26.0 хувиар нэмэгдэхэд төгрөгийн харилцах 245.4 тэрбум төг буюу 30.9 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Иргэд, байгууллагын нийт хадгаламж 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 3756.3 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 238.9 тэрбум төг буюу 6.0 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 624.7 тэрбум төг буюу 19.9 хувиар өсчээ. Төгрөгийн хадгаламж 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 2990.7 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 4.8 тэрбум төг буюу 0.2 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 652.0 тэрбум төг буюу 27.9 хувиар өсөв. Гадаад валютын хадгаламж 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 765.6 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 234.1 тэрбум төг буюу 23.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 27.4 тэрбум төг буюу 3.5 хувиар буурав (Хүснэгт II.3).

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 648.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 25.3 тэрбум төг буюу 3.8 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 117.3 тэрбум төг буюу 22.1 хувиар өсчээ.

Нөөц мөнгө (M0) 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 1814.6 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 298.0 тэрбум төг буюу 19.6 хувиар өслөө. Нөөц мөнгөний бүрэлдэхүүн хэсэг болох банкуудын харилцах, хадгаламж 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 323.3 тэрбум төг буюу 38.3 хувиар өсч, 1168.1 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Банкуудын нийт актив 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 8704.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 365.1 тэрбум төг буюу 4.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2542.9 тэрбум төг буюу 41.3 хувиар өслөө.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 5781.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 75.3 тэрбум төг буюу 1.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2050.7 тэрбум төг буюу 55.0 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.4).

Зээлийн өрийн үлдэгдлийг эзэмшигчээр нь авч үзэхэд 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст нийт зээлийн 3185.0 тэрбум төг буюу 55.1 хувь нь хувийн сектор, иргэдэд 2552.5 тэрбум төг буюу 44.1 хувь нь, улсын байгууллагад 10.7 тэрбум төг буюу 0.2 хувь нь, санхүүгийн бусад байгууллагад 16.4 тэрбум төг буюу 0.3 хувь

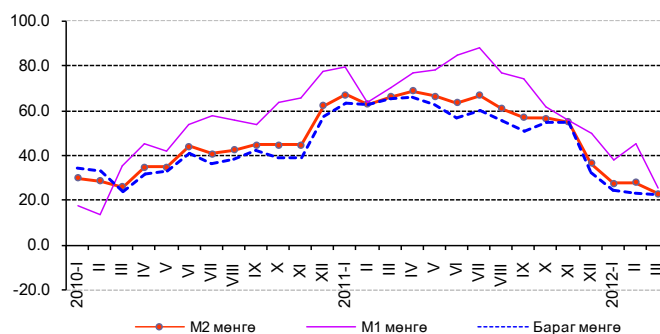
Хүснэгт-II.3

Мөнгөний зарим үндсэн үзүүлэлт, сарын эцэст, тэрбум төг

Үзүүлэлт	2011 III	2012 II	2012 III
Мөнгөний нийлүүлэлт M2	4 955.1	6 237.6	6 114.8
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	66.6	28.1	23.4
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	1.8	1.5	- 2.0
Нийт хадгаламж	3 131.6	3 995.2	3 756.3
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	62.7	26.7	19.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 0.7	2.8	- 6.0
Төгрөгийн хадгаламж	2 338.7	2 995.5	2 990.7
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	70.2	29.6	27.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	1.2	4.8	- 0.2
Валютын хадгаламж	793.0	999.7	765.6
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	44.0	18.7	- 3.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 5.8	- 2.6	- 23.4

Зураг-II.10

Мөнгөний нийлүүлэлт (M2), бага мөнгө (M1) болон бараг мөнгөний өөрчлөлт, сарын эцэст, хувиар, (өмнөх оны мөн үе=100)

Эх үүсвэр:* Монголбанкны статистикийн сарын бюллетень

нь, 16.8 тэрбум төг буюу 0.3 хувь нь бусад байгууллагад ноогдож байна.

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 320.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 3.1 тэрбум төг буюу 1.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 51.9 тэрбум төг буюу 13.9 хувиар буурсан байна. Чанаргүй зээл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 5.5 хувийг эзэлж, өмнөх сарынхаас

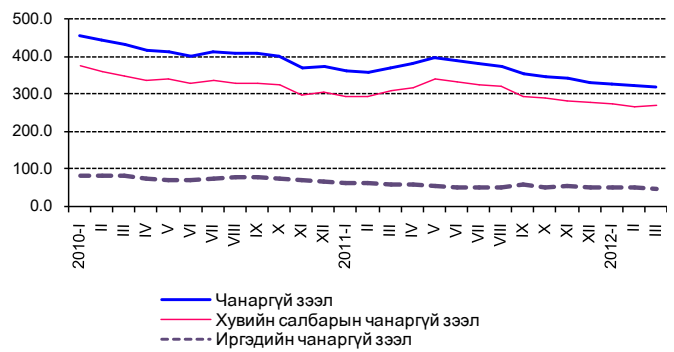
0.2 пункт, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.5 пунктээр буурчээ (Хүснэгт II.4).

Зураг-II.11

Хүснэгт-II.4

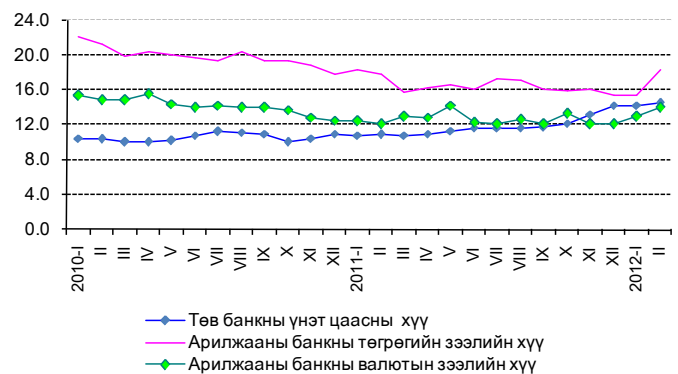
Зээлийн өрийн үлдэгдэл, чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн зээл сарын эцэст, тэрбум төг			
Үзүүлэлт	2011 III	2012 II	2012 III
Зээлийн өрийн үлдэгдэл	3 730.8	5 706.2	5 781.5
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	34.8	61.8	55.0
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	5.8	1.0	1.3
Чанаргүй зээл	372.1	323.3	320.2
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 13.8	- 10.3	- 13.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	3.2	- 1.0	- 1.0
Хугацаа хэтэрсэн зээл	80.5	61.2	61.4
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 47.5	- 45.6	- 23.7
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 28.5	- 17.1	0.3
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд чанаргүй зээлийн эзлэх хувь	10.0	5.7	5.5
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд хугацаа хэтэрсэн зээлийн эзлэх хувь	2.2	1.1	1.1

Чанаргүй зээл, сарын эцэст, тэрбум төг

Зураг-II.12

Зээлийн жилийн хүү, сарын эцэст, хувиар

Зураг-II.13

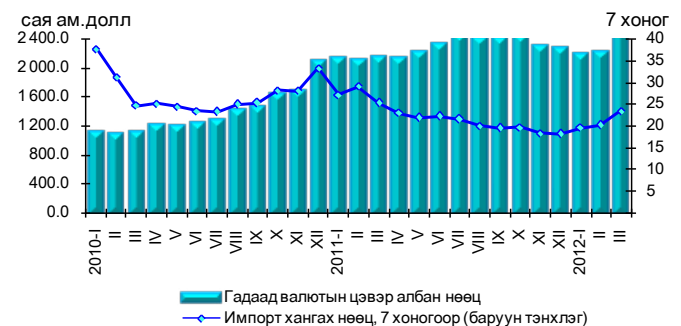
Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 61.4 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 0.2 тэрбум төг буюу 0.3 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 19.1 тэрбум төг буюу 23.7 хувиар буурчээ. Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 1.1 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх сарынхаас өөрчлөлтгүй, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.1 пунктээр буурсан байна (Хүснэгт II.4).

Энэ оны 3 дугаар сарын эцэст аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон зээлийн өрийн үлдэгдлийн 67.1 хувь нь ХААН банк, Голомт банк, Худалдаа, хөгжлийн банканд ногдож байна.

Банкуудын төгрөгийн зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 2012 оны 2 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 2.9 пункт, харин өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.6 пунктээр өсч, жилийн хүү 18.4 хувь болжээ. Валютын зээлийн жигнэсэн дундаж хүү өмнөх сарынхаас 1.0 пункт, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.8 пунктээр өсч, жилийн хүү 14.0 хувь боллоо (Зураг II.12).

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц, сарын эцэст, сая ам.долл

415.7 сая ам.доллар, өмнөх оны мөн үеийнхээс 491.4 сая ам.доллараар нэмэгдэж, 2633.3 сая ам.долл болсон нь манай улсын импортын 23.5 долоо хоног буюу 5.1 сарын хэрэгцээг хангахаар байна (Зураг II.13).

Үнэт цаасны зах зээл

Үнэт цаасны арилжаа 2012 оны 3 дугаар сард 21 өдөр явагдаж, 3.0 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 4.5 сая ш үнэт

цаас арилжигдсан байна. Гүйлгээний хэмжээ 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 367.4 сая төг буюу 13.9 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.7 тэрбум төг буюу 78.1 хувиар буурчээ. Арилжсан үнэт цаасны тоо 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 2.6 сая ш буюу 37.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.9 сая ш буюу 2.3 дахин буурлаа.

Хөрөнгийн зах зээлийн чиг хандлагыг илэрхийлэх ТОП-20 дундаж индекс 2012 оны 3 дугаар сард 21527.6 болж, өмнөх сарынхаас 724.9 нэгжээр өсчээ (Зураг II.14). Хөрөнгийн зах зээлд үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувьцаат компаниудын үнэт цаасны зах зээлийн нийт үнэлгээ 2012 оны 3 дугаар сард 2026.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 86.0 сая төг буюу 4.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 429.3 сая төг буюу 17.5 хувиар буурлаа. (Зураг II.15).

“РЕМИКОН” хувьцаат компанийн 2.1 сая ш хувьцаа 2012 оны 3 дугаар сард арилжигдсан нь хамгийн идэвхтэй арилжаалсан үнэт цаас байв.

Валютын ханш

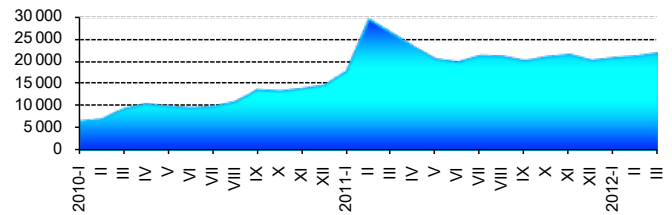
Монголбанкны төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 3 дугаар сард 1333.3 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 104.9 төг буюу 8.5 хувиар суларсан байна (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 2 дугаар сард өмнөх сарынхаас 3.9 хувь, 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.6 хувиар чангарчээ (Зураг II.16).

Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 3 дугаар сард 1761.9 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 42.3 төг буюу 2.5 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 2 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.6 хувь, 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.6 хувиар чангарсан байна (Зураг II.17).

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 3 дугаар сард 211.2 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 24.1 төг буюу 12.9 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 2 дугаар сард өмнөх сарынхаас 3.7 хувь,

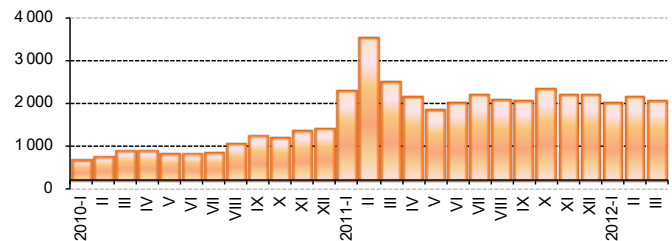
Зураг-II.14

ТОП-20 индекс, сарын дундаж, хувиар

Зураг-II.15

Зах зээлийн үнэлгээ, сарын эцэст, тэрбум төг

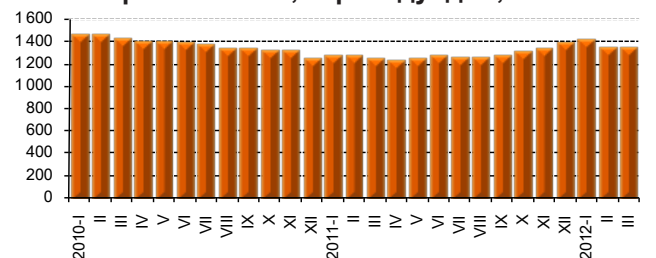
Хүснэгт-II.5

Монголбанкны төгрөгийн гадаад валюттай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

Үзүүлэлт	2011 III	2012 II	2012 III
Ам. Доллар	1 228.4	1 340.7	1 333.3
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 13.1	7.0	8.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 2.0	- 3.9	- 0.6
Евро	1 719.6	1 772.1	1 761.9
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 10.4	3.6	2.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.5	- 1.6	- 0.6
Юань	187.1	212.8	211.2
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 9.6	11.7	12.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 1.8	- 3.7	- 0.8
Рубль	43.2	44.9	45.4
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 9.4	4.9	5.1
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.9	0.9	1.1

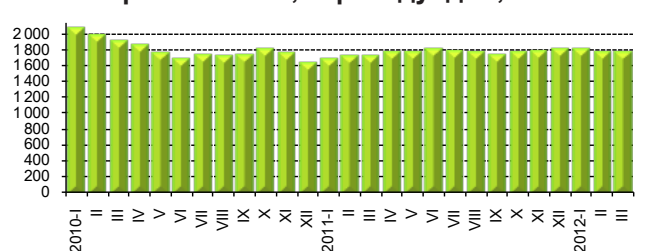
Зураг-II.16

Төгрөгийн ам. доллартай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

Зураг-II.17

Төгрөгийн ам. доллартай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

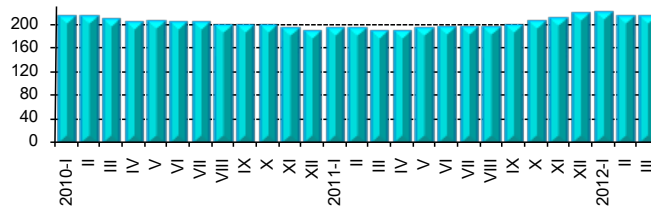

2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.8 хувиар чангарчээ (Зураг II.18).

Зураг-II.18

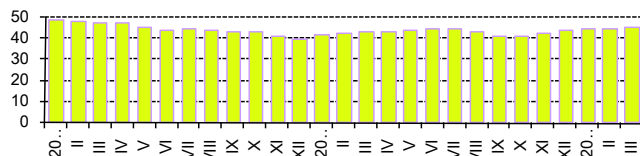
Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 3 дугаар сард 45.4 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.2 төг буюу 5.1 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 2 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.9 хувь, 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.1 хувиар суларлаа (Зураг II.19).

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

Зураг-II.19

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

II.3 Улсын нэгдсэн төсөв

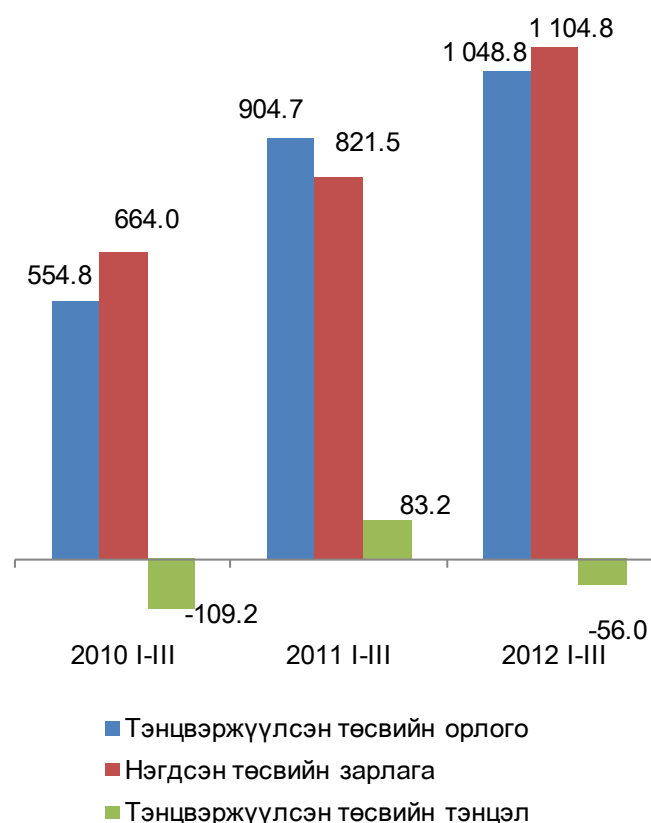
Зураг-II.20

Улсын нэгдсэн төсвийн нийт тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн дүн 2012 оны эхний улиралд 1048.8 тэрбум төг, нийт зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн дүн 1104.8 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн нийт тэнцэл 56.0 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа. Өмнөх оны мөн үеийнхээс улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн алдагдал 139.2 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд тэнцвэржүүлсэн төсвийн орлогын өсөлт 15.9 хувь, зарлагын өсөлт 34.5 хувь болж, зарлагын өсөлт орлогын өсөлтөөс 18.6 пунктээр илүү байгаа нь нөлөөлжээ (Зураг II.20).

Нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 1045.3 тэрбум төг, урсгал зардал 862.5 тэрбум төг болж, тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 182.8 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 142.5 тэрбум төг, урсгал зарлага 122.7 тэрбум төгрөгөөр өсчээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн нийт хэмжээ 2012 оны 3 дугаар сард 374.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 25.0 тэрбум төг буюу 7.2 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 63.0 тэрбум төг буюу 14.4 хувиар буурсан байна. Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 2012 оны 3 дугаар сард 422.7 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 0.6 тэрбум төг буюу 0.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 71.1 тэрбум төг буюу 20.2 хувиар өсчээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, зарлага, тэнцэл, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, тэрбум төг

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн нийт тэнцэл 2012 оны 2 дугаар сард 73.1 тэрбум төг, 3 дугаар сард 48.7 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа.

Төсвийн орлого

Улсын нэгдсэн төсөвт 2012 оны эхний улиралд 1056.9 тэрбум төгрөгийн орлого төвлөрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 131.5 тэрбум төг буюу 14.2 хувиар өсчээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс татварын нийт орлого 136.7 тэрбум төг буюу 17.1 хувиар өсөхөд бусад татварын орлого 4.7 тэрбум төг буюу 2.7 хувиар буурсан хэдий ч дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 79.0 тэрбум төг буюу 30.3 хувь, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 36.7 тэрбум төг буюу 38.1 хувь, орлогын албан татварын орлого 14.3 тэрбум төг буюу 6.9 хувь, гадаад худалдааны татварын орлого 10.4 тэрбум төг буюу 17.0 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс татварын бус орлого 5.8 тэрбум төг буюу 5.7 хувиар өсөхөд төсөвт газрын өөрийн орлого 5.3 тэрбум төг буюу 9.1 хувь, хувьцааны ногдол ашгийн орлого 4.8 тэрбум төг буюу 32.1 хувиар буурсан хэдий ч бусад нэр заагдаагүй орлого 7.6 тэрбум төг буюу 2.3 дахин, газрын тосны орлого 4.3 тэрбум төг буюу 61.2 хувь, хүү, торгуулийн орлого 2.4 тэрбум төг буюу 30.2 хувь, навигацын орлого 1.4 тэрбум буюу 16.2 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Улсын нэгдсэн төсвийн орлогын 88.6 хувийг татварын орлого, 10.3 хувийг татварын бус орлого, 0.8 хувийг тогтворжуулалтын сангийн орлого, 0.2 хувийг хөрөнгийн орлого, 0.1 хувийг тусламжийн орлого эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тогтворжуулалтын сангийн орлогын эзлэх хувь 1.4 пункт, татварын бус орлогынх 0.8 пунктээр буурч, татварын орлогынх 2.2 пунктээр өсчээ (Хавсралт 5).

II.4 Гадаад худалдаа

Монгол Улс 2012 оны эхний улиралд дэлхийн 113 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 2341.7 сая ам.долл, үүнээс экспорт 883.8 сая ам.долл, импорт 1457.9 сая ам.долларт хүрчээ (Зураг II.21). Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт бараа эргэлтийн хэмжээ 511.7 сая ам.долл буюу 28.0 хувь, үүний дотор импортын хэмжээ 370.1 сая ам.долл буюу 34.0 хувь, экспортын хэмжээ 141.7 сая ам.долл буюу 19.1 хувиар өсчээ.

Өмнөх оны эхний улиралд гадаад худалдааны нийт бараа эргэлтийн 51.7 хувь

Төсвийн зарлага

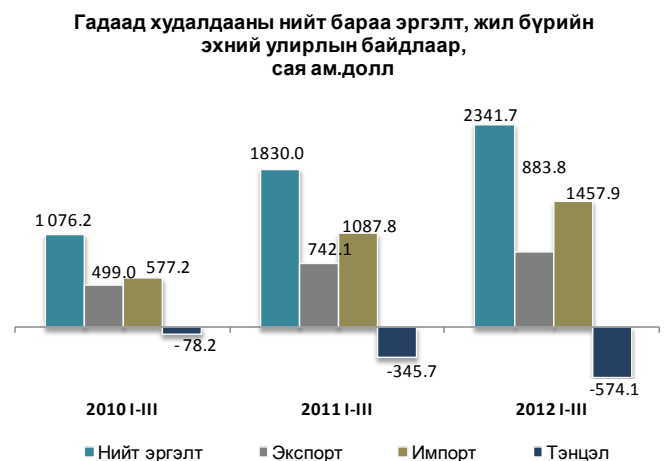
Улсын нэгдсэн төсвийн нийт зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн хэмжээ 2012 оны эхний улиралд 1104.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 283.3 тэрбум төг буюу 34.5 хувиар өсөхөд хөрөнгийн зардал 144.3 тэрбум төг буюу 3.0 дахин, бараа, үйлчилгээний зардал 77.5 тэрбум төг буюу 25.1 хувь, татаас ба шилжүүлгийн зардал 37.9 тэрбум төг буюу 9.1 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 16.4 тэрбум төг буюу 3.0 дахин, зээлийн үйлчилгээний төлбөр 7.4 тэрбум төг буюу 55.3 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн нийт зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн дүнд урсгал зардал 78.1 хувь, хөрөнгийн зардал 19.7 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 2.2 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс урсгал зардлын эзлэх хувь 12.0 пунктээр буурч, хөрөнгийн зардлынх 10.8 пункт, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийнх 1.2 пунктээр өсчээ (Хавсралт 5).

Хөрөнгийн зардал

Хөрөнгийн зардалд 2012 оны эхний улиралд 217.8 тэрбум төг зарцуулсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 144.3 тэрбум төг буюу 3.0 дахин өссөн байна. Хөрөнгийн зардлын өсөлтөд дотоодын эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 135.9 тэрбум төг буюу 2.9 дахин, гадаад эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 8.4 тэрбум төг буюу 5.0 дахин нэмэгдсэн нь нөлөөлжээ.

Зураг-II.21

нь БНХАУ-д, 14.4 хувь нь ОХУ-д, үлдсэн 33.9 хувь нь бусад улсад ногдож байсан бол 2012 оны эхний 3 сард нийт бараа эргэлтийн 47.7 хувь нь БНХАУ, 20.1 хувь нь ОХУ, 32.2 хувь нь бусад улсад ногдож байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс ОХУ-тай хийсэн бараа эргэлтийн эзлэх хувь 5.7 пунктээр өсч, БНХАУ-тай хийсэн бараа эргэлтийн эзлэх хувь 4.0 пункт, бусад улсынх 1.7 пунктээр буурчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний улиралд 574.1 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 228.4 сая ам.долл буюу 66.1 хувиар өсчээ. Үүнд импортын өсөлт экспортынхоос 14.9 пунктээр илүү өссөн нь нөлөөлсөн байна.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2011 оны 3 дугаар сард 145.9 сая ам.долларын алдагдалтай гарсан бол 2012 оны 3 дугаар сард 164.7 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 18.8 сая ам.долл буюу 12.9 хувиар өсчээ.

Экспорт

Манай улс 2012 оны эхний улиралд нийт 39 оронд бараа, бүтээгдэхүүн экспортолсноос БНХАУ-д 92.1 хувь, Канад улсад 2.4 хувь, ОХУ-д 1.9 хувь, Судан улсад 0.7 хувь, Энэтхэг улсад 0.6 хувь, БНСУ болон ХБНГУ-д тус бүр 0.4 хувь, Итали болон Их Британи улсад тус бүр 0.3 хувь, Вьетнам улсад 0.2 хувь ногдож байгаа нь нийт экспортын 99.3 хувийг эзэлж байна (Зураг II.22).

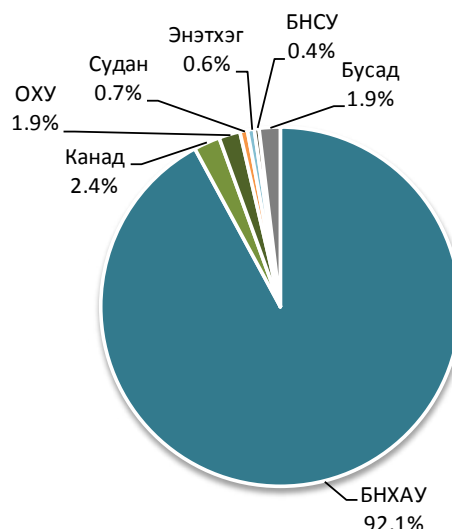
Экспортын 98.0 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн эдлэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги эзэлж байна (Зураг II.23).

Экспортын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 141.7 сая ам.долл буюу 19.1 хувиар нэмэгдэхэд экспортын дүнд өндөр хувийн жин эзэлдэг эрдэс бүтээгдэхүүний экспорт 150.6 сая ам.доллараар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Экспортын гол нэрийн барааны дүнд эзлэх хувийг авч үзэхэд нүүрс 41.6 хувь, зэсийн баяжмал 22.5 хувь, төмрийн хүдэр 12.2 хувь, боловсруулаагүй газрын тос 8.5 хувь, цайрын хүдэр, баяжмал 3.4 хувь, боловсруулаагүй

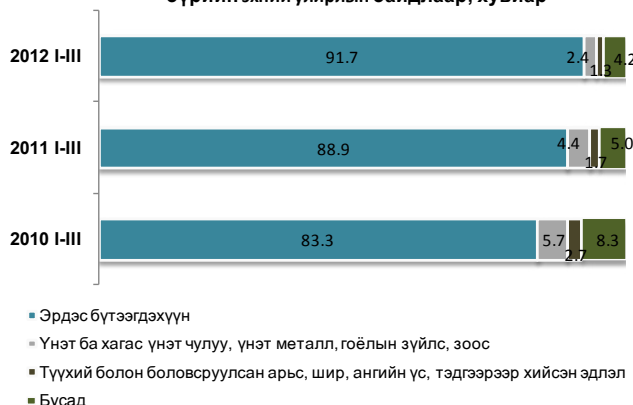
Зураг-II.22

Экспортын бүтэц, голлох улсаар, хувиар, 2012 оны эхний улирлын байдлаар

Зураг-II.23

Экспортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, хувиар

буюу хагас боловсруулсан алт 2.4 хувь, жоншны хүдэр, баяжмал 2.2 хувь, бусад бүтээгдэхүүн 7.2 хувийг эзэлж байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт экспортод зэсийн баяжмалын эзлэх хувь 10.1 пункт, цайрын хүдэр, баяжмалынх 3.1 пункт, боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алтных 2.0 пункт, жоншны хүдэр, баяжмалынх 0.1 пунктээр буурч, нүүрснийх 14.3 пункт, боловсруулаагүй газрын тосных 2.3 пункт, төмрийн хүдрийнх 2.1 пунктээр өсчээ.

Импорт

Манай улс 2012 оны эхний улиралд нийт 110 оронтой импортын худалдаа хийсний 31.1 хувийг ОХУ-тай, 20.9 хувийг БНХАУ-тай, 11.1

хувийг АНУ-тай, 7.2 хувийг Япон улстай, 6.4 хувийг БНСУ-тай, 3.2 хувийг ХБНГУ-тай, 2.0 хувийг Беларусь улстай, 1.5 хувийг Австрали улстай хийсэн нь нийт дүнгийн 83.3 хувийг эзэлж байна (Зураг II.24). Нийт импортын дүнд голлох улсуудын эзлэх хувийг өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад ОХУ-ынх 8.5 пункт, АНУ-ынх 3.5 пункт, БНСУ-ынх 1.1 пункт, Беларусь улсынх 1.0 пункт, Австрали улсынх 0.2 пунктээр өсч, БНХАУ-ынх 5.4 пункт, ХБНГУ-ынх 4.2 пункт, Япон улсынх 1.3 пунктээр буурчээ.

Импортын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 370.1 сая ам.долл буюу 34.0 хувиар нэмэгдэхэд импортын дүнд өндөр хувийн жин эзэлдэг эрдэс бүтээгдэхүүний импорт 176.9 сая ам.долл, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд ангийн бүлгийнх 65.5 сая ам.долл, үндсэн төмөрлөг түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүнийх 38.1 сая ам.долл, машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн сэлбэг, эд ангийнх 16.7 сая ам.долл, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүнийх 12.0 сая ам.долл, хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүнийх 11.1 сая ам.доллараар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Нийт импортын 25.6 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, 24.1 хувийг авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги, 22.4 хувийг машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг, 6.8 хувийг үндсэн төмөрлөг түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн, 4.8 хувийг хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн, 3.7 хувийг хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн, 3.1 хувийг хуванцар, каучук, түүгээр хийсэн эдлэл, үлдсэн 9.5 хувийг бусад бүлгийн бүтээгдэхүүн эзэлж байна (Зураг II.25).

Цахилгаан эрчим хүчний импортын биет хэмжээ 2012 оны эхний улиралд 47.5 сая квт.цагт хүрч өмнөх оны мөн үеийнхээс биет хэмжээ 10.4 сая квт.ц, үнийн дүн 1.6 сая ам.долл, гурилын импортын биет хэмжээ 10.3 мян.т, үнийн дүн 1.8 сая ам.долл, суудлын автомашины импортын биет хэмжээ 3.0 мян.ш, үнийн дүн 34.0 сая ам.долл, автобензиний импортын биет хэмжээ 41.7 мян.т, үнийн дүн

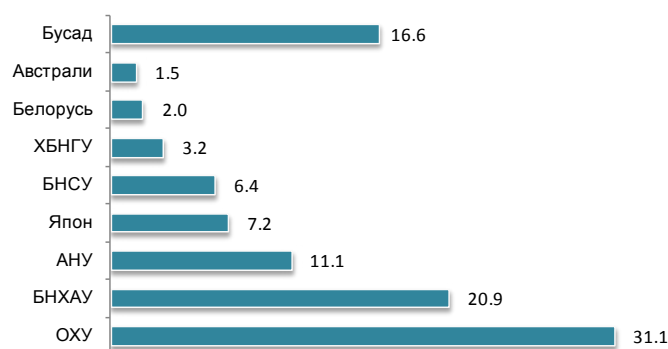
Хүснэгт-II.5

Экспортолсон зарим эрдэс бүтээгдэхүүн,
жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, мян.т

	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III
Нүүрс	2 124.6	2 934.5	3 400.8
Зэсийн баяжмал	141.3	138.1	140.1
Төмрийн хүдэр	533.5	909.9	1 478.6
Боловсруулаагүй газрын тос (мян.баррель)	552.5	498.4	750.2
Цайрын хүдэр, баяжмал	34.3	40.0	31.5
Боловсруулаагүй болон хагас боловсруулсан алт	0.9	0.8	0.5

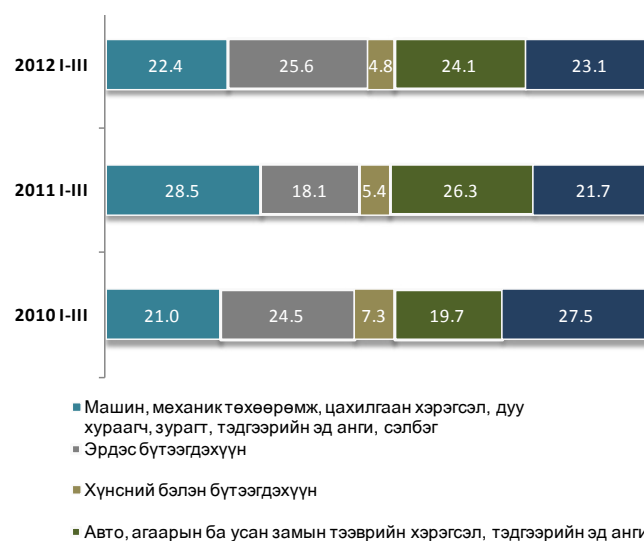
Зураг-II.24

Импортын бүтэц, голлох улсаар, хувиар,
2012 оны эхний улирлын байдлаар

Зураг-II.25

Импортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр,
жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, хувиар

75.4 сая ам.доллараар тус тус ээ (Зураг II.26).

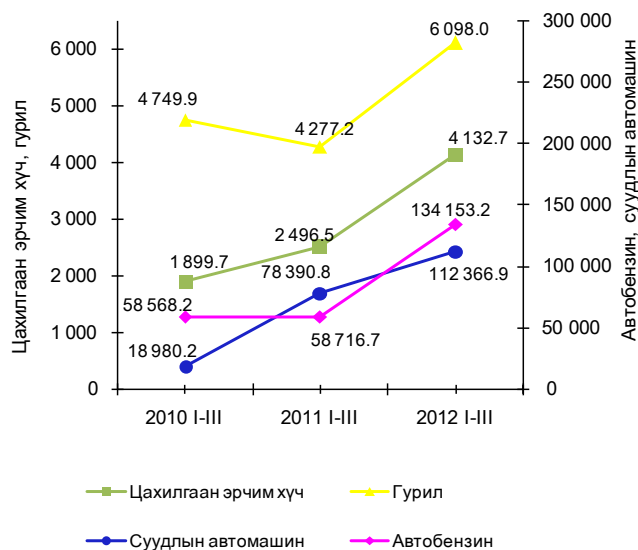
Зураг-II.26

Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт 2012 оны эхний улиралд 282.9 мян.т буюу 352.4 сая ам.долл болж, нийт импортын үнийн дүнгийн 24.2 хувийг эзэлж байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт 87.5 мян.т буюу 44.8 хувиар өссөн байна.

2012 оны эхний улиралд газрын тосны бүтээгдэхүүнийг ОХУ, Беларусь, БНСУ-аас; гурилыг ОХУ болон Казахстан улсаас; элсэн чихрийг Тайланд, ХБНГУ-аас; нийтийн тээврийн хэрэгслийг БНСУ, ОХУ-аас; суудлын автомашиныг Япон, БНСУ, ХБНГУ, АНУ-аас; ачааны автомашиныг АНУ, БНХАУ, Беларусь, БНСУ-аас голлон нийлүүлсэн байна.

Импортолсон барааны 83.3 хувийг валютын төлбөртэй худалдаа, 14.2 хувийг гадаадын хөрөнгө оруулалтын бараа, 2.4 хувийг тусламжийн бараа, 0.1 хувийг бусад

Зарим барааны импорт, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, мян.ам.долл

төрлийн худалдаагаар нийлүүлсэн бараа эзэлж байна.

III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ

III.1 Бизнес регистр

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын регистрийн санд 2012 оны эхний улирлын байдлаар 76.0 мянган аж ахуйн нэгж, байгууллага бүртгэлтэй байгаагийн 49.8 мянга буюу 65.5 хувь нь үйл ажиллагаа явуулж байна. Регистрийн санд бүртгэлтэй, үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагын 31.8 мянга буюу 63.8 хувь нь Улаанбаатар хотод, 6.3 мянга буюу 12.7 хувь нь Төвийн, 5.4 мянга буюу 10.8 хувь нь Хангайн, 4.3 мянга буюу 8.6 нь Баруун, 2.0 мянга буюу 4.1 хувь нь Зүүн бүсэд ногдож байна.

Бизнес регистрийн санд бүртгэлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 348 буюу 0.5 хувь, үүний дотор үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж,

байгууллагын тоо 9.5 мянга буюу 23.6 хувиар нэмэгдсэн байна.

Регистрийн санд 2012 оны эхний улирлын байдлаар бүртгэлтэй, үйл ажиллагаа явуулаагүй 26.2 мянган аж ахуйн нэгж, байгууллага байгаагийн 9.1 мянга буюу 34.8 хувь нь үйл ажиллагаагаа эхлээгүй, 13.1 мянга буюу 49.6 хувь нь түр зогссон, 0.3 мянга буюу 1.1 хувь нь бүрэн зогссон, 3.8 мянга буюу 14.4 хувь нь хаяг тодорхойгүй буюу олдохгүй байгаа аж ахуйн нэгжүүд юм.

Үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагын 81.2 хувь нь 1-9 ажиллагчидтай, 8.8 хувь нь 10-19 ажиллагчидтай, 6.6 хувь нь 20-49 ажиллагчидтай, 3.4 хувь нь 50-иас дээш ажиллагчидтай байна.

III.2 Мал аж ахуй

Улсын хэмжээнд 2011 оны эцэст тоологдсон төллөх насны нийт 15.7 сая хээлтэгч малын 3.8 сая хээлтэгч буюу 24.2 хувь нь 2012 оны эхний улирлын байдлаар төллөсөн байна. Эм хонины 27.3 хувь, эм ямааны 19.0 хувь, ингэний 1.8 хувь, гүүний 1.6 хувь, үнээний 1.0 хувь нь төллөжээ.

Гарсан төлийн 99.0 хувь буюу 3774.2 мян.толгой төл бойжиж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 938.9 мянга буюу 33.1 хувиар их байна (Хавсралт 14).

Унага бойжилт 98.6 хувь, тугал 97.5 хувь, ботго 99.4 хувь, хурга 99.2 хувь, ишиг 98.9 хувь байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс

0.6-2.4 пунктээр өссөн байна (Зураг III.2, Хавсралт 14).

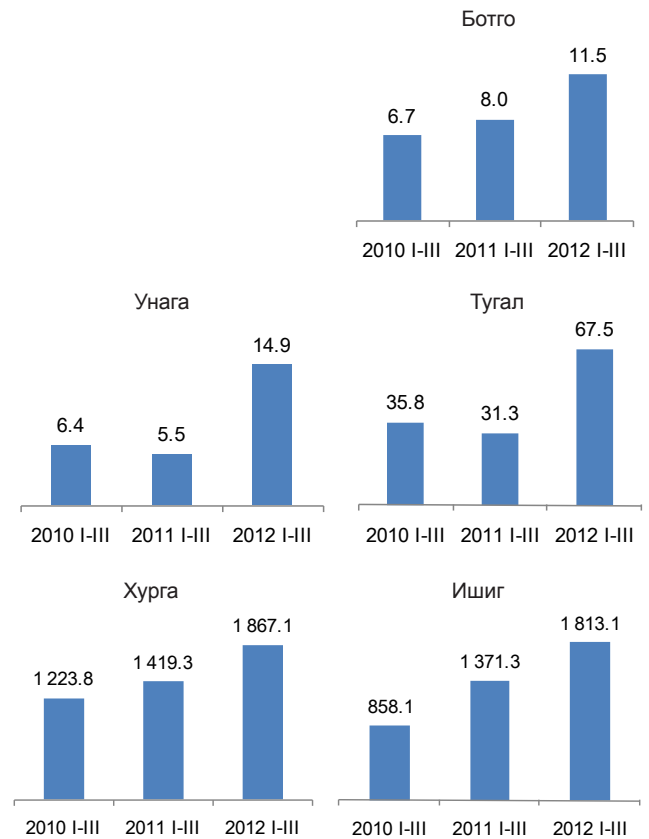
Зураг-III.1

Том малын зүй бус хорогдол 2012 оны эхний улиралд улсын хэмжээнд 123.0 мян. толгойд хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 134.9 мян.толгой буюу 52.3 хувиар буурсан байна. Том малын зүй бус хорогдлыг малын төрлөөр авч үзвэл адуу 5.9 мянга, үхэр 11.8 мянга, тэмээ 0.2 мянга, хонь 45.5 мянга, ямаа 59.6 мянга байна (Зураг III.3). Нийт хорогдлын 37.0 хувийг хонь, 48.5 хувийг ямаа эзэлж байна.

2012 оны эхний улиралд Архангай аймагт оны эхэнд тоологдсон малын 1.0 хувь буюу 31.2 мянга, Говь-Алтай аймагт 1.0 хувь буюу 16.9 мянга, Ховд аймагт 0.6 хувь буюу 10.4 мянга, Хөвсгөл аймагт 0.3 хувь буюу 10.2 мянга, Увс аймагт 0.4 хувь буюу 7.3 мянга, Баянхонгор аймагт 0.3 хувь буюу 6.9 мянга, Булган аймагт 0.2 хувь буюу 5.7 мянга, Төв аймагт 0.2 хувь буюу 5.3 мянга нь хорогдлоо. Улсын хэмжээнд хорогдсон малын 76.3 хувийг эдгээр аймагт хорогдсон мал эзэлж

Зураг-III.2
Бойжуулсан төлийн тоо, төрлөөр, жил бүрийн эхний улиралд, мян.толгой

Зураг-III.3

Зүй бусаар хорогдсон том малын тоо, аймгаар, 2012 оны эхний улиралд, мян.толгой

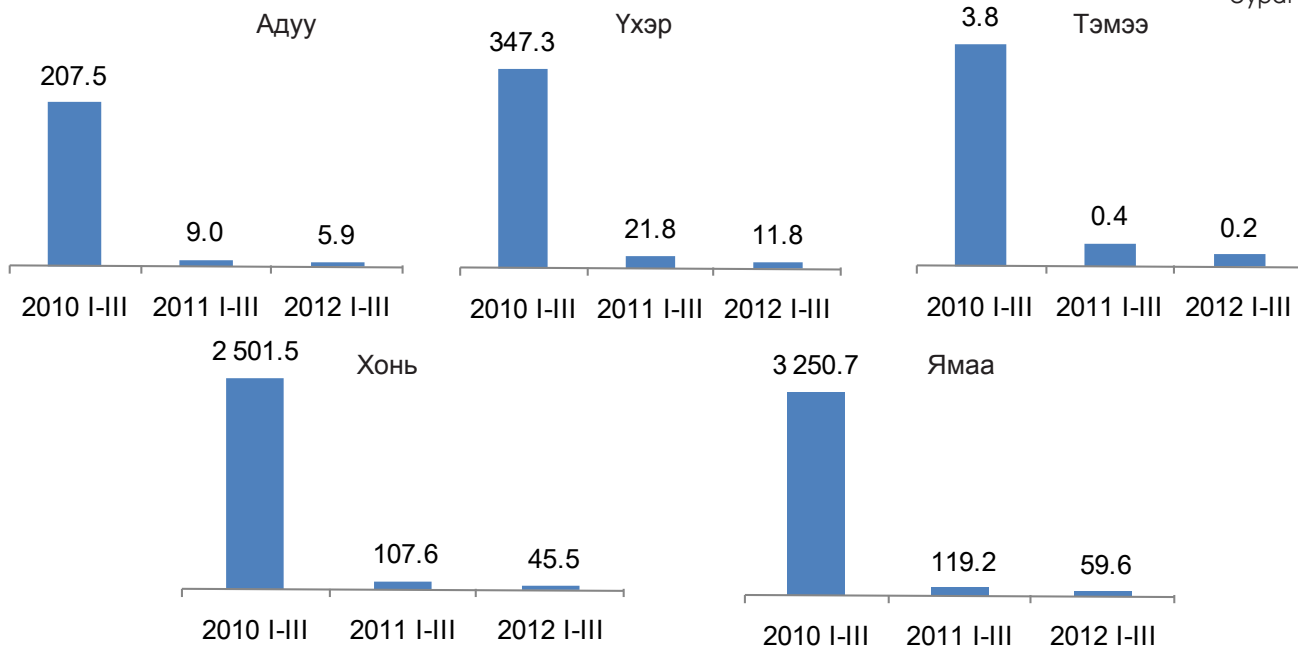

байна (Зураг III.4).

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний улиралд 4.2 мян.мал өвчнөөр хорогдсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.8 мян.мал буюу 30.7 хувиар буурчээ.

Зүй бусаар хорогдсон том малын тоо, төрлөөр, жил бүрийн эхний улиралд, мян.толгой

Зураг-III.4

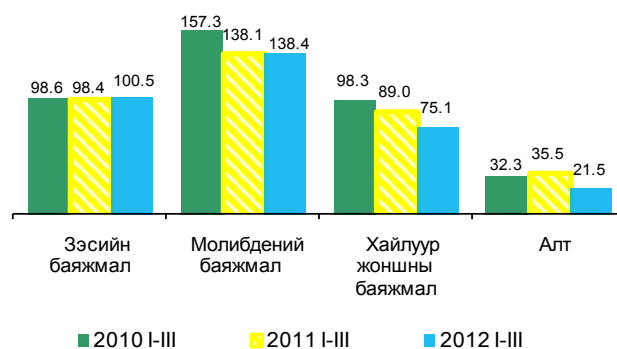
III.3 Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2012 оны эхний улиралд 460.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 37.7 тэрбум төг буюу 8.9 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд зэсийн баяжмал, металл агуулгаараа, молибдений баяжмал, металл агуулгаараа, нүүрс, цайрын баяжмал, газрын тос зэрэг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 2.4-65.2 хувь, спирт, архи, нарийн боов, шингэн сүү, зүсмэл материал, металл бэлдэц, хивс, талх, шар айраг, амтат ус, ундаа, өлөн гэдэс, бетон дэр, шавардлагын зуурмаг, шахмал түлш, цахилгааны утас, төмөр бетон эдлэл зэрэг боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үндсэн нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 3.8 хувиас 8.0 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Харин төмрийн хүдэр, хайлуур жоншны баяжмал, алт зэрэг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 1.8-39.5 хувь, хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн, катодын зэс, тамхи, гурил, малын тэжээл, самнасан ноолуур, нэхий дээл, цемент зэрэг боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 8.7-76.0 хувиар буурсан байна.

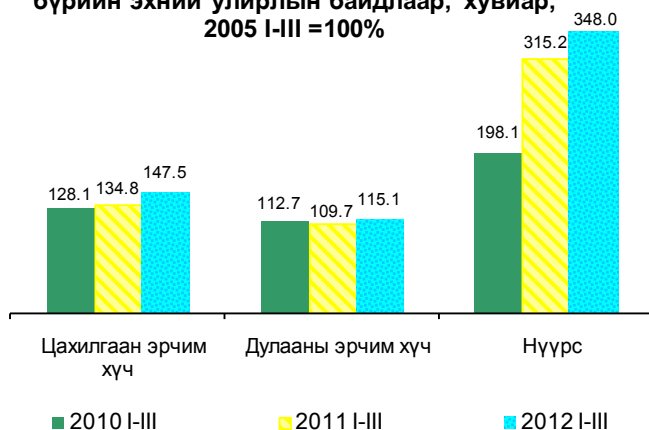
Зураг-III.5

Уул уурхайн зарим гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өсөлт, бууралт, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, хувиар, 2005 I-III=100%

Зураг-III.6

Түлш, эрчим хүчний гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өсөлт, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, хувиар, 2005 I-III = 100%

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл оны үнээр 2012 оны эхний улиралд 1140.5 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 151.3 тэрбум төг буюу 15.3 хувиар өссөн бөгөөд үүний дотор уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийнх 83.3 тэрбум төг буюу 11.9 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийнх 48.0 тэрбум төг буюу 27.5 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарынх 20.0 тэрбум төг буюу 17.4 хувиар тус тус өсчээ.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн 2012 оны эхний улиралд оны үнээр 1249.6 тэрбум төг болж, үүний 794.0 тэрбум төг буюу 63.5 хувийг гадаад зах зээлд борлуулжээ (Хавсралт 9).

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүний 62.4 хувь нь уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрт, 26.9 хувь нь боловсруулах аж үйлдвэрт, 10.7 хувь нь цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт ногдож байна (Зураг III.7). Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 2012 оны эхний улиралд 779.9 тэрбум төг болж, 696.9 тэрбум төг буюу 89.4 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 335.6 тэрбум төг болж, 97.1 тэрбум төг буюу 28.9 хувийг нь гадаад зах зээлд борлуулав.

Нийт борлуулалтад боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын эзлэх хувь 2012 оны эхний улиралд 26.9 хувь болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.9 пунктээр нэмэгдэж, харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарынх 62.4 хувь болж, 7.5 пункт, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарынх 10.7 хувь болж, 0.4 пунктээр буурлаа (Зураг III.7).

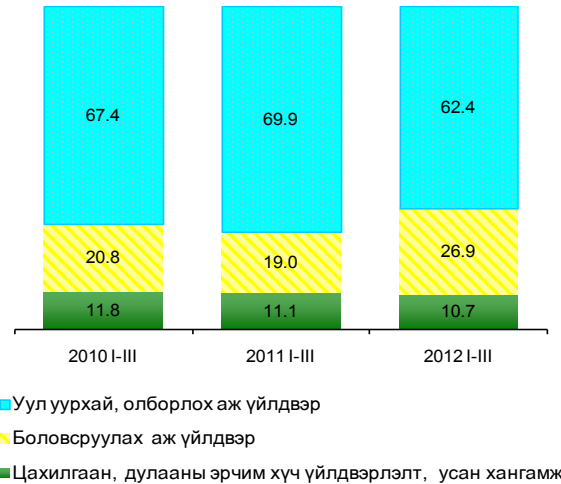
III.4 Барилга

Барилгын байгууллагууд 2012 оны эхний улиралд нийт 23.1 тэрбум төгрөгийн барилга угсралт, их засварын ажил гүйцэтгэсний 23.0 тэрбум төг буюу 99.6 хувь нь дотоодын, 0.1 тэрбум төг буюу 0.4 хувь нь гадаадын барилгын байгууллагуудад ногдож байна.

Барилга угсралт, их засварын ажлын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.1 тэрбум төг буюу 0.3 хувь, үүнээс дотоодын байгууллагынх 0.6 тэрбум төг буюу 2.8 хувиар өсч, харин

Зураг-III.7

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний борлуулалтын бүтэц, дэд салбараар жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, хувиар

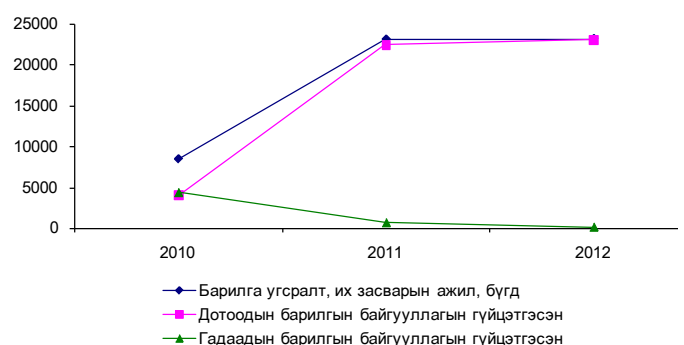

Аж үйлдвэрийн салбарт ажиллагчдын тоо 2012 оны 3 дугаар сарын эцэст 54862 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2785 хүн буюу 5.3 хувиар өсчээ. Ажиллагчдын тоо уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарт 1341 хүн буюу 8.4 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 1347 хүн буюу 6.2 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 97 хүн буюу 0.7 хувиар өслөө.

Аж үйлдвэрийн салбарын хөдөлмөрийн бүтээмж (2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр) 2012 оны эхний улиралд 8535.3 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 229.8 мян.төг буюу 2.8 хувиар өсчээ. Хөдөлмөрийн бүтээмж боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 191.7 мян.төг буюу 3.9 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 322.1 мян.төг буюу 6.9 хувиар өсч, харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбар өмнөх оны түвшинд байна.

Зураг-III.8

Барилга угсралт, их засварын ажил, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, сая төг.

гадаадын байгууллагынх 0.6 тэрбум төг буюу оны мөн үеийнхээс орон сууцны барилгын ажлын эзлэх хувь 23.6 пункт, орон сууцны 84.4 хувиар буурсан байна.

Барилга угсралт, их засварын ажлын 10.6 бус барилгынх 3.8 пунктээр буурч, харин хувь нь их засварын ажил, 13.3 хувь нь орон инженерийн барилга, байгууламжийнх 23.9 сууцны барилга, 36.8 хувь нь инженерийн пункт, их засварын ажлынх 3.5 пунктээр барилга байгууламж, 39.3 хувь нь орон нэмэгджээ. сууцны бус барилгад ногдож байна. Өмнөх

Хүснэгт-III.1

Барилга угсралт, их засварын ажлын хэмжээ, оны үнээр

Гүйцэтгэгчийн төрөл	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	сая төг.	
				2012 I-III	2011 I-III %
Барилга угсралт, их засварын ажил, бүгд	8 407.6	23 044.1	23 110.4		100.3
Дотоодын барилгын байгууллагын гүйцэтгэсэн	4 012.2	22 389.2	23 008.3		102.8
Гадаадын барилгын байгууллагын гүйцэтгэсэн	4 395.4	654.9	102.2		15.6

III.5 Тээвэр

Бүх төрлийн тээврээр 2012 оны эхний улиралд 8.4 сая т ачаа, давхардсан тоогоор 76.1 сая зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 36.6 мян.т буюу 0.4 хувиар нэмэгдэж харин зорчигчдын тоо 5.5 сая хүн буюу 6.8 хувиар буурчээ.

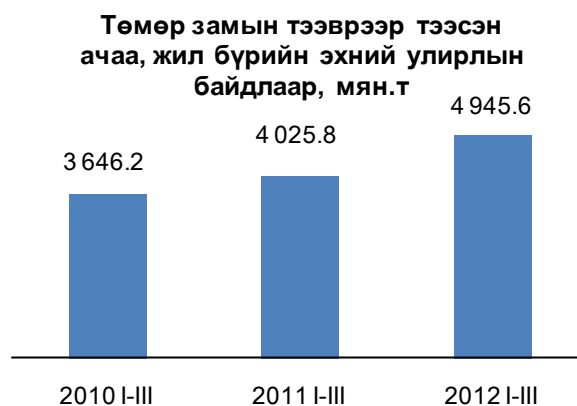
Авто тээврээр тээсэн ачаа 2012 оны эхний улиралд 3.5 сая т болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 883.7 мян.т буюу 20.4 хувиар буурчээ. Энэ оны эхний улиралд давхардсан тоогоор 75.0 сая зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.6 сая зорчигч буюу 7.0 хувиар буурчээ. Авто тээврийн орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.9 тэрбум төг буюу 16.9 хувиар буурсан байна.

Төмөр замын тээврээр 2012 оны эхний улиралд 4945.6 мян.т ачаа, давхардсан тоогоор 914.9 мян.зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 919.8 мян.т буюу 22.8 хувь, зорчигчдын тоо 61.2 мян.хүн буюу 7.2 хувиар өссөн байна (Зураг III.9.а, III.9.б).

Төмөр замаар тээвэрлэсэн нийт ачааны хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс өсөхөд дотоодод тээвэрлэсэн ачаа 221.7 мян.т буюу 10.7 хувь, экспортын ачааны тээвэрлэлт 606.5 мян.т буюу 54.0 хувь, импортын ачаа 200.6 мян.т буюу 61.5 хувиар өссөн нь нөлөөлөв. Харин дамжин өнгөрсөн ачааны хэмжээ 109.0 мян.т буюу 21.5 хувиар буурчээ.

Төмөр замын тээврийн орлого 2012 оны 3 дугаар сард 32.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 3.0 тэрбум төг буюу 8.4 хувь,

Зураг-III.9.а

Зураг-III.9.б

зорчигчдын тоо 305.0 мян.хүн болж, 11.1 мян. хүн буюу 3.5 хувиар буурч, тээсэн ачаа 1682.6 мян.т болж, 153.3 мян.т буюу 10.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс тээврийн орлого 4.2 тэрбум төг буюу 15.0 хувь, зорчигчдын тоо 23.9 мян.

хүн буюу 8.5 хувь, тээсэн ачаа 245.8 мян.т буюу 17.1 хувиар өсчээ.

Хүснэгт-III.2

Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөс төмөр замын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний улиралд 100.3 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 26.0 тэрбум төг буюу 35.1 хувиар өсчээ (Хүснэгт III.3).

Агаарын тээврээр 2012 оны эхний улиралд 876.9 т ачаа, давхардсан тоогоор 147.1 мян.зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 472.7 т буюу 2.2 дахин, зорчигчдын тоо 46.4 мян.хүн буюу 46.0 хувиар өслөө.

Агаарын тээврийн орлого 2012 оны 3 дугаар сард 11.6 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 1.0 тэрбум төг буюу 9.9 хувь, зорчигчдын тоо 53.0 мян.хүн болж 5.1 мян.хүн буюу 10.7 хувь, тээсэн ачаа 323.2 т болж 71.8 т буюу 28.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс тээврийн орлого 3.4 тэрбум төг буюу 40.9 хувь, зорчигчдын тоо 18.0 мян.хүн буюу 51.4 хувь, тээсэн ачаа 171.2 т буюу 2.1 дахин өсчээ (Зураг III.10.а, III.10.б).

Агаарын тээврээр дотоодод зорчсон зорчигчдын тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 26.8 мян.хүн буюу 84.9 хувь, олон улсад зорчсон зорчигчдын тоо 19.6 мян.хүн буюу 28.3 хувиар өсөв.

Агаарын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний улиралд 33.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.4 тэрбум төг буюу 28.2 хувиар өслөө (Хүснэгт III.3).

Хүснэгт-III.3

Агаарын тээврийн орлого, тээсэн ачаа болон зорчигчдын тоо, сараар

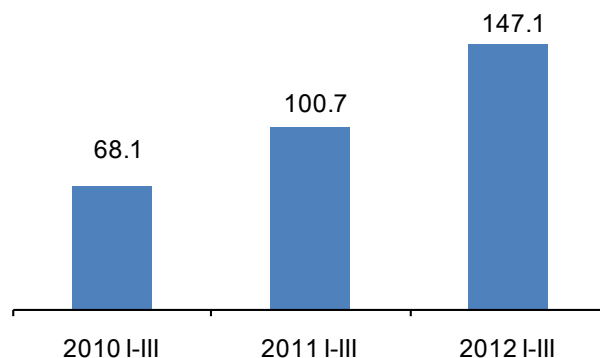
Он	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигч тээвэрлэлт, мян.хүн	Тээсэн ачаа, т
2010 I	6 759.1	24.1	138.5
II	6 096.3	19.8	102.1
III	7 206.7	24.2	104.1
2010 I-III	20 062.1	68.1	344.7
2011 I	9 021.4	36.5	128.6
II	9 021.2	29.2	123.5
III	8 204.8	35.0	152.1
2011 I-III	26 247.3	100.7	404.2
2012 I	11 564.5	46.2	302.3
II	10 517.8	47.9	251.4
III	11 558.5	53.0	323.2
2012 I-III	33 640.8	147.1	876.9
2012 I-III / 2011 I-III %	128.2	146.0	216.9
2012 III / 2011 III %	140.9	151.4	212.6
2012 III / 2012 II %	109.9	110.7	128.6

Төмөр замын тээврийн орлого, тээсэн ачаа болон зорчигчдын тоо, сараар

Хугацаа, сараар	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигчдын тоо, мян.хүн	Тээсэн ачаа, мян.т
2010 I	19 860.5	257.9	1 277.8
II	18 766.2	294.5	1 169.5
III	21 037.8	248.3	1 198.9
2010 I-III	59 664.6	800.7	3 646.2
2011 I	24 937.1	293.0	1 345.0
II	21 280.4	279.7	1 244.0
III	27 989.6	281.1	1 436.8
2011 I-III	74 207.0	853.7	4 025.8
2012 I	32 900.5	293.7	1 733.8
II	35 161.1	316.2	1 529.2
III	32 191.4	305.0	1 682.6
2012 I-III	100 253.0	914.9	4 945.6
2012 I-III / 2011 I-III %	135.1	107.2	122.8
2012 III / 2011 III %	115.0	108.5	117.1
2012 III / 2012 II %	91.6	96.5	110.0

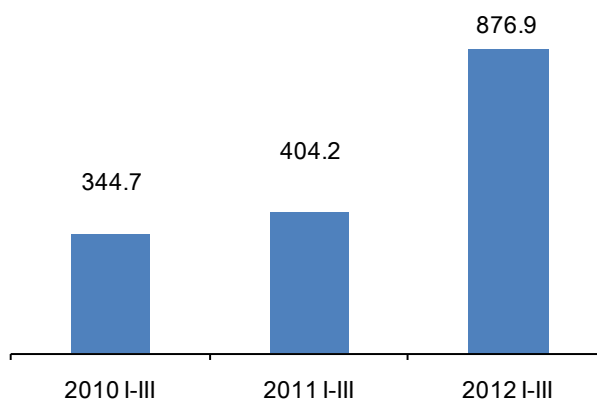
Зураг-III.10.а

Агаарын тээврээр тээсэн зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, мян.хүн

Зураг-III.10.б

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, т

III.6 Шуудан, холбоо

Шуудан, холбоо. Шуудан, холбооны үйлчилгээний орлого 2012 оны эхний улирлын байдлаар 189.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 92.7 тэрбум төг буюу 95.7 хувиар өсчээ. Нийт орлогод хүн амаас орсон орлого 85.2 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.1 пунктээр өссөн байна.

Суурин утасны цэгийн тоо 2012 оны эхний улиралд 131.3 мян.ш болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.5 мян.ш буюу 1.9 хувиар өсчээ.

Энэ оны эхний улирлын байдлаар үүрэн утас хэрэглэгчдийн тоо давхардсан дүнгээр 3025.8 мянга, кабелийн телевизийн хэрэглэгчдийн тоо 173.3 мянгад хүрчээ. Өмнөх оны мөн үеийнхээс үүрэн утас хэрэглэгчдийн тоо 474.0 мянга буюу 18.6 хувь, кабелийн телевизийн хэрэглэгчдийн тоо 57.5 мянга буюу 49.6 хувиар нэмэгджээ.

Шуудангийн үйлчилгээний салбар 2012 оны эхний улирлын байдлаар 164.5 мян.ш бичиг, захидал, 26.9 мян.ш илгээмж, 4250.9 мян.ш тогтмол хэвлэлийг хэрэглэгчдэд хүргэжээ. Хүргэсэн бичиг, захидал өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.9 мян.ш буюу 3.1 хувь, илгээмж

Хүснэгт-III.4

Шуудан, холбооны салбарын үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар				
	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2012 I-III / 2011 I-III %
Нийт орлого, оны үнээр, сая төг	89 423.2	96 914.4	189 639.5	195.7
Хүн амаас орсон орлого, сая төг	72 707.0	77 649.8	161 580.7	208.1
Суурин утасны цэг, мян.ш	141.0	129.4	131.9	101.9
Утасгүй холбооны тоо	35 163	42 827	43 420	101.4
Үүрэн утас хэрэглэгчдийн тоо, мян.хүн (давхардсан тоогоор)	2 267.9	2 551.8	3 025.8	118.6
Кабелийн телевизийн хэрэглэгчдийн тоо	103 675	115 856	173 335	149.6
Шуудангийн үйлчилгээний үзүүлэлт				
Хүргэсэн бичиг, захидал, мян.ш	143.8	159.6	164.5	103.1
Хүргэсэн илгээмж, мян.ш	13.4	20.5	26.9	131.4
Хүргэсэн хэвлэл, мян.ш	2 885.2	3 364.7	4 250.9	126.3

6.4 мян.ш буюу 31.4 хувь, хэвлэл 886.2 мян.ш буюу 26.3 хувиар нэмэгдсэн байна.

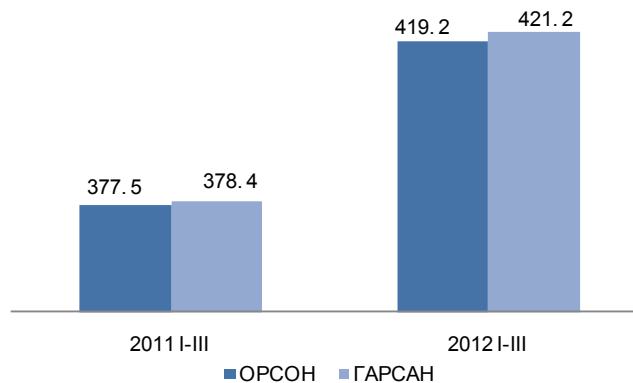
III.7. Хилээр нэвтэрсэн зорчигчид

Манай улсын хилээр 2012 оны эхний улиралд давхардсан тоогоор 840.4 мянган зорчигч нэвтэрсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 84.5 мян.хүн буюу 11.2 хувиар өссөн байна. Улсын хилээр 2012 оны эхний улиралд орсон зорчигчдын 47.2 хувь нь Замын-Үүд, 18.1 хувь нь Буянт-Ухаа, 9.9 хувь нь Алтанбулаг, 9.1 хувь нь Гашуун сухайт, 5.1 хувь нь Шивээ хүрэн, үлдсэн 10.6 хувь нь бусад боомтоор орж ирсэн байна.

Улсын хилээр энэ оны эхний улиралд гадаадын 99.4 мян.хүн орсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.2 мянга буюу 5.6 хувиар өсчээ. Тэдний 95.1 хувь нь 30 хүртэл хоног, 1.9 хувь нь 90 хүртэл хоног, 3.0 хувь нь 90 ба түүнээс дээш хоногоор ирэв. Гадаадын зорчигчдын 72.5 мян.хүн буюу 72.9 хувь нь аялал жуулчлалын зорилгоор хилээр орсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.0 хувиар буурсан байна. Хилээр орж ирсэн гадаадын зорчигчдын 26.9 мян.хүн

Зургаг-III.11

Монгол Улсын хилийн боомтуудаар нэвтэрсэн зорчигчид, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, мян.хүн

буюу 27.1 хувь нь ажиллах, суралцах болон байнга оршин суухаар иржээ. Өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад Казахстан улсын жуулчдын тоо 44.7 хувиар өссөн бол ОХУ-ын жуулчдын тоо 20.2 хувиар буурсан байна.

Улсын хилээр орсон гадаадын зорчигчдын 85.3 хувь нь (84.8 мян.хүн) эрэгтэйчүүд байна.

Улсын хилээр 2012 оны эхний улиралд орсон гадаадын зорчигчдын 74.7 хувь нь Зүүн Ази, Номхон далайн бүс нутгаас, 21.0 хувь нь Европоос, 3.3 хувь нь Америк тивээс, үлдсэн 1.0 хувь нь Ойрхи Дорнод, Өмнөд Ази, Африк тивээс иржээ (Зураг III.12).

Хилээр орсон гадаадын зорчигчдын 61.8 хувийг БНХАУ-ын иргэд, 16.7 хувийг ОХУ-ын иргэд, 5.5 хувийг БНСУ-ын иргэд, 2.5 хувийг АНУ-ын иргэд, 2.1 хувийг Япон улсын иргэд, 11.4 хувийг бусад орны иргэд эзэлж байна.

Энэ оны эхний улирлын байдлаар манай улсын 329.9 мянган иргэн гадаадад зорчсоноос 279.8 мянга буюу 84.8 хувь нь хувийн журмаар зорчжээ.

Улсын хилээр 2012 оны эхний улиралд давхардсан тоогоор 360.1 мянган тээврийн хэрэгсэл нэвтэрсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 63.1 мянга буюу 21.3 хувиар нэмэгдсэн бөгөөд эдгээрийн 35.0 хувийг ачааны машин, 34.7 хувийг ачааны вагон, 27.1 хувийг суудлын авто машин, 3.2 хувийг бусад тээврийн хэрэгсэл эзэлж байна (Зураг III.13). Нийт тээврийн хэрэгслийн 89.4 хувь нь Замын-Үүд, Шивээ хүрэн, Гашуун сухайт, Сүхбаатар, Алтанбулагийн боомтоор нэвтэрчээ.

IV. Бусад

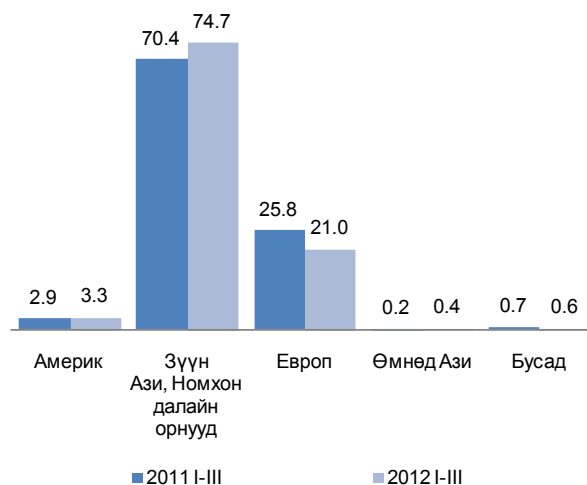
IV.1 Цаг уур, агаарын бохирдол

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2012 оны 3 дугаар сард Өвөрхангай аймгийн Богд суманд (13.8 мм) бүртгэгдсэн байна. Энэ оны 3 дугаар сард Сэлэнгэ аймгийн Сүхбаатар, Баруунхараа суманд хамгийн их температур 20 хэм, Завхан аймгийн Цэцэн-Уул суманд хамгийн бага температур -42 хэм байлаа. Салхины хурд Баянхонгор аймгийн Шинэжинст суманд 28 м/с хүрчээ.

Аймгийн төв, нийслэлд агаарын дундаж хэм 2012 оны 3 дугаар сард олон жилийн дунджаас 0.9 хэм, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.5 хэмээр хүйтэн байлаа.

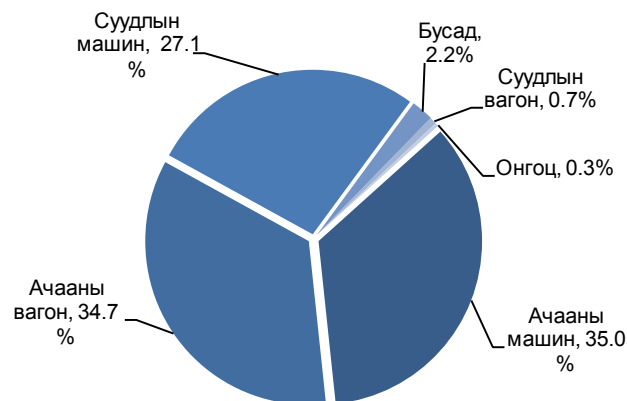
Зураг-III.12

Монгол Улсын хилээр орсон гадаадын зорчигчид, бүс нутгаар, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, хувиар

Зураг-III.24

Монгол Улсын хилээр нэвтэрсэн тээврийн хэрэгсэл, 2012 оны эхний улирлын байдлаар, хувиар

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2012 оны 3 дугаар сард Улаанбаатар хотын 13-р хороолол орчимд 31 удаа, Хархорин захын орчимд 16 удаа, 1-р хороолол орчимд 6 удаа, 32-ын тойрог, Офицеруудын ордон орчимд тус бүр 1 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 29 удаа, 13-р хороолол орчимд 26 удаа, 32-ын тойрог орчимд 25 удаа, 1-р хороолол, Хархорин захын орчимд тус бүр 23 удаа, Мишээл экспо төвийн орчимд 12 удаа, Офицеруудын ордон орчимд 9 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Хархорин захын орчимд 31 удаа, 13-р хороолол орчимд 30 удаа, Баруун дөрвөн

зам орчимд 29 удаа, 32-ын тойрог орчимд 25 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн зам орчимд 26 удаа, нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн хоногийн дундаж агууламж Мишээл экспо төвийн орчимд 1 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан байна (Зураг IV.1, IV.2).

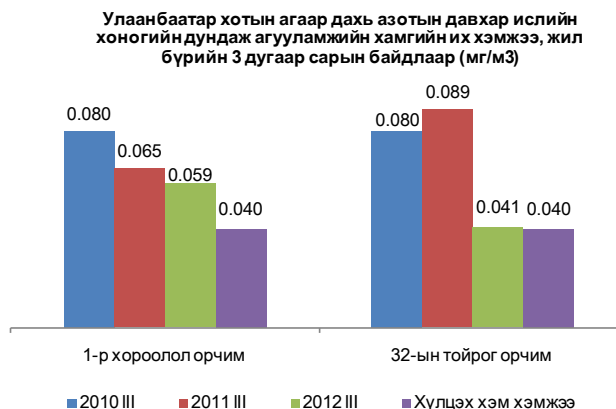
Аюулт үзэгдэл, осол

Аюулт үзэгдэл, осол 2012 оны эхний улиралд 1014 удаа гарсны улмаас 40 хүн амь насаа алдаж, 0.7 мян.толгой мал, амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний улиралд объектын түймэр 946 удаа, бичил уурхай, нурангины осол, химийн хорт бодистой холбоотой ослын дуудлага тус бүр 9 удаа, мал, амьтны галзуу өвчин 5 удаа, гол, нуурын усанд унасан осол 4 удаа тус тус бүртгэгджээ. Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас 2.7 тэрбум төгрөгийн хохирол учирсан байна. Объектын түймрээр 27 хүн, бичил уурхай, нурангины ослоор 11 хүн, гол нуурын усанд унаж осолдсон, сум галт хэрэгслийн ослоор тус бүр 1 хүн амь насаа алджээ.

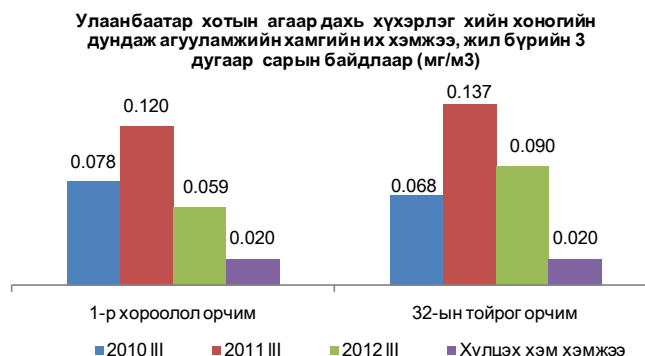
Өмнөх оны мөн үеийнхээс аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдол 150-иар нэмэгдэж, амь насаа алдсан хүний тоо 6-гаар буурав.

Хорогдсон мал, амьтдын тоо 2012 оны эхний улиралд 0.7 мянга болж өмнөх оны мөн үеийхээс 163.1 мянган толгойгоор бага байна (Хүснэгт IV.1).

Зураг-IV.1

Зураг-IV.2

Хүснэгт-IV.1

Аюулт үзэгдэл, осол, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар*

Үзүүлэлт	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2012 I-III / 2011 I-III %
Аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдлын тоо	783	864	1 014	117.4
Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас амь насаа алдсан хүний тоо	57	46	40	87.0
Шатсан гэр, орон сууцны тоо	465	432	538	124.5
Аюулт үзэгдлийн улмаас хорогдсон, устгасан мал, тэжээвэр амьтан, мян.тол	5 523.7	163.8	0.7	0.4
Объектын түймрийн тоо	720	795	946	119.0
Учирсан хохирлын хэмжээ, тэрбум төг	192.0	1.1	2.7	248.3

Тайлбар: *-Онцгой байдлын ерөнхий газрын мэдээ

Хавсралт № 1

НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, бүс, аймаг, нийслэлээр

Аймаг, нийслэл	Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо		Орон нутгийн төсвийн нийт орлого, зарлагын харьцаа, хувиар		Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо*		Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо	
	2010 I-III	2011 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2010 I-III	2011 I-III
ДҮН	37 108	40 757	120.7	189.0	4 671	5 091	7 733	9 859
Баруун бүс	7 995	7 781	107.0	115.8	339	434	705	855
БӨ	1 318	1 237	80.2	99.5	70	102	201	138
ГО	986	826	111.8	90.2	41	40	116	185
ЗА	2 288	2 769	109.9	119.6	59	82	130	197
УВ	2 223	1 185	131.5	140.7	83	110	191	200
ХО	1 180	1 764	98.6	94.6	86	100	67	135
Хангайн бүс	12 656	13 505	109.8	173.5	596	632	1 367	2 338
АР	1 842	2 023	116.5	133.1	103	121	129	301
БХ	3 089	2 318	100.7	135.3	92	85	347	698
БУ	659	1 791	93.4	85.6	53	56	193	249
ОР	2 200	2 027	117.3	256.9	154	126	166	221
ӨВ	2 524	2 966	109.6	65.5	90	114	145	354
ХӨ	2 342	2 380	85.2	109.2	104	130	387	515
Төвийн бүс	6 184	6 826	163.3	351.4	692	782	993	1 623
ГС	173	187	83.1	82.7	31	34	42	77
ДА	1 953	1 907	122.0	150.9	125	169	230	265
ДО	605	769	110.5	202.0	119	147	221	314
ДУ	650	963	157.5	130.9	47	46	51	143
ӨМ	524	512	367.6	1 305.8	69	89	59	322
СЭ	1 156	1 062	171.3	117.6	177	176	272	298
ТӨ	1 123	1 426	93.7	94.1	124	121	118	204
Зүүн бүс	2 959	3 027	130.3	141.9	269	337	635	869
ДД	870	934	93.9	154.8	118	156	309	415
СҮ	1 163	1 016	212.4	133.6	41	35	117	137
ХЭ	926	1 077	84.1	138.7	110	146	209	317
Улаанбаатар	7 314	9 618	115.7	167.0	2 698	2 867	4 033	4 174
Улаанбаатар бүс	7 314	9 618	115.7	167.0	2 698	2 867	4 033	4 174
Дүн	37 108	40 757	120.7	189.0	4 671	5 091	7 733	9 859
Баруун бүс	7 995	7 781	107.0	115.8	339	434	705	855
Хангайн бүс	12 656	13 505	109.8	173.5	596	632	1 367	2 338
Төвийн бүс	6 184	6 826	163.3	351.4	692	782	993	1 623
Зүүн бүс	2 959	3 027	130.3	141.9	269	337	635	869
Улаанбаатар	7 314	9 618	115.7	167.0	2 698	2 867	4 033	4 174

* - Төмөр замын цагдаагийн хэлтэс, Иргэний агаарын тээврийн цагдаагийн тасагт бүртгэгдсэн болон Монгол Улсын иргэдийн хилийн чанадад үйлдсэн хэргүүдийг хамруулав.

ХАМГИЙН ӨНДӨР, ХАМГИЙН БАГА ҮЗҮҮЛЭЛТТЭЙ АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ

	Хэмжих нэгж	2012 оны эхний улирал				
		Улсын дундаж	Хамгийн их		Хамгийн бага	
1000 хүнд ногдох төрөлт	0/00*	6.5	ХО, ДД	7.4	ТӨ	3.3
			ОР	7.2	БУ	4.3
			БӨ, ХӨ, ДА	7.1	СЭ	4.8
1000 хүнд ногдох нас баралт	0/00*	1.6	ХӨ	2.1	ӨМ	1.2
			ДД	2.0	ТӨ, БӨ	1.3
			ГС, ДА	1.9	БХ	1.4
Нялхсын нас баралт (амьд төрсөн (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	0/00*	17	ХӨ	41	СЭ	4
			БӨ	31	ДА	6
			АР	27	ГС	10
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд	0/000**	40	ДД	79	БӨ	11
			БУ	57	ГО	22
			УБ	49	УВ	24
Төрсөн 100 000 эхэд ногдох эхийн эндэгдэл	0/0000	51	СҮ	299	Бусад аймаг	0
			ДД	194	УБ	60
			БӨ	163		
			ДА	153		
Орон нутгийн төсвийн орлого, зарлагын харьцаа зарлага=100	%	189.5	ӨМ	351.5	ТӨ	90.7
			УБ	284.8	СЭ	92.2
			ДУ	188.1	ХО	92.5

*-промилль

**- продицимилль

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ЗАРИМ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ, сараар

Аймаг, нийслэл	1 ширхэгийн дундаж үнэ						төг
	Үхрийн шир						
	2 м-ээс доош урттай			2 м-ээс дээш урттай			
	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III	
	Баруун бүс						
БӨ	10 500	22 500	21 500	15 500	27 000	25 000	
ГО	13 000	19 000	18 700	-	29 000	28 700	
ЗА	10 000	25 000	25 000	15 000	28 000	30 000	
УВ	11 000	20 000	22 000	15 000	25 000	25 000	
ХО	-	-	-	15 000	28 300	28 000	
	Хангайн бүс						
АР	15 000	30 000	30 000	25 000	35 000	38 000	
БХ	13 000	25 000	28 000	-	30 000	30 000	
БУ	12 000	31 000	30 000	22 000	36 500	35 000	
ОР	14 000	26 000	26 000	20 500	35 000	37 000	
ӨВ	-	25 000	25 000	18 000	30 000	30 000	
ХӨ	15 000	25 000	30 000	22 000	35 000	35 000	
	Төвийн бүс						
ГС	-	25 000	20 000	-	30 000	25 000	
ДА	15 000	29 000	26 000	23 000	36 000	34 000	
ДО	-	-	-	-	25 000	-	
ДУ	-	-	-	-	30 000	26 700	
ӨМ	10 000	-	-	-	-	-	
СЭ	14 000	28 000	28 000	25 000	38 000	38 000	
ТӨ	15 500	30 000	30 000	23 500	40 000	40 000	
	Зүүн бүс						
ДД	10 000	29 700	27 000	20 000	35 000	35 000	
СҮ	12 500	28 000	22 500	20 000	35 000	30 000	
ХЭ	12 000	30 000	30 000	-	-	-	
	Улаанбаатар						
УБ	17 000	35 000	33 000	25 000	40 000	40 000	

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	1 ширхэгийн дундаж үнэ			
	Адууны шир			
	2011 III	2012 II	2012 III	
	Баруун бүс			
БӨ	22 000		44 500	30 000
ГО	20 500		39 700	33 000
ЗА	20 000		35 000	30 000
УВ	20 000		30 000	24 000
ХО	18 000		40 000	40 000
	Хангайн бүс			
АР	25 000		45 000	35 000
БХ	18 000		38 000	35 000
БУ	20 000		27 500	35 000
ОР	24 000		36 000	35 000
ӨВ	25 000		40 000	35 000
ХӨ	23 000		40 000	30 000
	Төвийн бүс			
ГС	-		37 500	32 500
ДА	24 000		32 000	30 000
ДО	-		35 000	28 000
ДУ	20 500		40 700	35 700
ӨМ	18 000		40 000	30 000
СЭ	22 000		38 000	38 000
ТӨ	22 500		45 000	40 000
	Зүүн бүс			
ДД	20 000		40 000	35 300
СҮ	20 000		40 000	32 500
ХЭ	20 000		40 000	35 000
	Улаанбаатар			
УБ	26 000		40 500	37 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	1 кг-ын дундаж үнэ Ямааны ноолуур					
	Цагаан			Бор		
	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III
	Баруун бүс					
БӨ	-	52 000	50 000	49 000	52 000	50 000
ГО	46 500	45 300	49 700	46 500	45 300	49 700
ЗА	-	50 000	53 000	-	50 000	53 000
УВ	45 000	-	48 000	-	-	-
ХО	47 000	48 000	52 000	-	48 000	52 000
	Хангайн бүс					
АР	65 000	50 000	60 000	65 000	50 000	60 000
БХ	55 000	49 000	53 000	55 000	-	50 000
ОР	-	-	60 000	65 000	-	60 000
ӨВ	58 000	40 000	66 500	60 000	40 000	65 000
ХӨ	60 000	47 000	62 000	60 000	-	62 000
	65 000	54 000	64 000	69 000	55 000	65 000
	Төвийн бүс					
ГС	71 000	-	68 500	-	-	-
ДА	70 000	40 000	62 000	70 000	40 000	62 000
ДО	70 000	45 000	65 000	70 000	-	65 000
ДУ	67 000	-	63 000	-	-	-
ӨМ	50 000	-	55 000	-	46 000	50 000
СЭ	65 000	-	-	65 000	-	-
ТӨ	64 500	55 000	65 000	64 500	50 000	65 000
	Зүүн бүс					
ДД	64 500	-	72 800	64 500	-	72 800
СҮ	71 500	-	66 500	71 500	-	66 500
ХЭ	65 000	-	69 000	55 000	-	-
	Улаанбаатар					
УБ	68 000	-	65 000	68 000	-	65 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	1 ширхэгийн дундаж үнэ					
	Хонины /ноостой/ нэхий, ширхэг			Ямааны /ноолууртай/ арьс, ширхэг		
	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III
	Баруун бүс					
БӨ	6 500	15 000	-	21 000	22 000	19 000
ГО	7 000	-	16 000	18 000	23 800	25 000
ЗА	6 500	15 000	17 000	18 500	22 000	22 000
УВ	4 000	13 500	10 500	16 000	20 500	17 000
ХО	-	15 300	18 000	-	22 700	25 000
	Хангайн бүс					
АР	4 500	17 000	8 000	18 000	23 000	23 000
БХ	5 500	18 000	13 000	18 000	27 000	25 000
БУ	6 800	13 500	7 500	12 000	20 500	19 000
ОР	4 000	12 000	5 500	14 000	-	12 000
ӨВ	7 500	11 000	8 000	20 000	23 000	-
ХӨ	4 000	-	8 000	16 000	20 000	18 000
	Төвийн бүс					
ГС	5 000	15 000	10 000	18 000	23 500	21 000
ДА	7 000	19 000	15 000	18 000	23 000	23 000
ДО	7 000	15 000	10 000	15 000	20 000	16 000
ДУ	6 200	17 700	13 700	21 500	24 300	25 300
ӨМ	6 000	15 000	10 000	18 000	23 000	20 000
СЭ	6 000	18 000	18 000	18 000	20 000	20 000
ТӨ	6 000	15 000	15 000	17 500	25 000	25 000
	Зүүн бүс					
ДД	4 300	13 000	12 000	15 000	20 700	20 700
СҮ	4 000	12 000	-	15 000	22 000	-
ХЭ	5 000	10 000	10 000	-	25 000	20 000
	Улаанбаатар					
УБ	7 000	15 000	10 000	20 000	19 000	22 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Адууны дундаж үнэ, мян.төг											
	Нас гүйцсэн адуу						Өсвөр насны адуу					
	Морь			Гүү			Эр			Эм		
	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III
	Баруун бүс											
БӨ	447	646	712	431	601	659	347	432	490	331	410	459
ГО	315	426	452	274	366	389	215	289	303	207	286	301
ЗА	271	-	464	234	-	417	200	-	380	-	-	350
УВ	327	550	450	273	400	388	232	350	290	198	350	265
ХО	338	540	767	333	516	583	250	417	433	217	417	367
	Хангайн бүс											
АР	286	402	434	261	382	406	203	288	299	193	271	284
БХ	258	406	443	230	375	400	168	270	317	157	310	317
БУ	285	443	471	274	416	431	205	300	318	197	299	317
ОР	340	430	560	345	420	560	198	260	360	198	260	360
ӨВ	290	-	625	225	-	-	-	-	-	-	-	-
ХӨ	301	397	425	275	364	393	212	293	304	211	285	292
	Төвийн бүс											
ГС	-	625	700	-	-	-	-	500	-	-	260	-
ДА	434	545	593	357	520	560	316	373	393	304	368	387
ДО	334	420	428	308	395	393	235	296	327	218	283	317
ДУ	294	457	441	292	385	389	205	292	300	201	266	262
ӨМ	280	450	383	-	400	-	280	400	580	-	280	-
СЭ	400	520	513	380	475	480	301	370	372	283	349	346
ТӨ	391	522	588	348	466	522	250	353	369	243	351	356
	Зүүн бүс											
ДД	299	497	506	269	439	453	206	305	323	187	292	309
СҮ	310	482	497	258	426	393	208	310	289	203	280	278
ХЭ	313	459	459	276	382	382	198	304	304	194	296	296
	Улаанбаатар											
УБ	270	400	400	260	320	320	250	300	300	240	290	290

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Үхрийн дундаж үнэ, мян.төг											
	Нас гүйцсэн үхэр						Өсвөр насны үхэр					
	Эр			Эм			Эр			Эм		
	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III
	Баруун бүс											
БӨ	336	462	488	327	430	460	255	331	363	249	305	344
ГО	328	478	517	292	414	448	233	342	366	226	339	363
ЗА	390	750	767	323	680	567	-	-	450	-	-	-
УВ	400	613	588	310	438	470	270	350	333	248	-	293
ХО	399	657	729	356	483	638	286	400	550	278	267	500
	Хангайн бүс											
АР	400	538	629	335	446	474	252	338	348	247	332	348
БХ	343	517	569	308	447	479	220	326	310	220	317	303
БУ	531	671	697	417	512	551	310	411	433	289	407	427
ОР	600	650	950	580	570	850	360	420	600	360	420	550
ӨВ	458	-	-	400	-	-	300	-	-	-	-	-
ХӨ	482	527	551	338	406	438	254	310	338	241	289	321
	Төвийн бүс											
ГС	-	825	-	-	-	-	-	675	-	-	-	-
ДА	700	580	798	614	732	778	451	551	583	433	489	528
ДО	567	719	781	472	632	693	294	448	512	289	423	466
ДУ	501	536	611	436	466	542	303	355	380	291	333	343
ӨМ	-	700	700	-	-	-	-	-	-	-	-	-
СЭ	620	718	750	497	600	670	402	520	528	385	483	497
ТӨ	556	779	823	465	629	647	357	447	498	328	434	487
	Зүүн бүс											
ДД	461	740	879	380	604	655	268	488	462	263	454	441
СҮ	527	808	917	344	571	583	286	459	489	253	403	453
ХЭ	443	513	513	380	436	436	258	345	345	256	328	328
	Улаанбаатар											
УБ	345	520	520	340	480	480	240	420	420	225	380	380

Аймаг, нийслэл	Тэмээний дундаж үнэ, мян.төг											
	Нас гүйцсэн тэмээ						Өсвөр насны тэмээ					
	Ат			Ингэ			Эр			Эм		
	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III
	Баруун бүс											
БӨ	543	642	667	477	583	628	355	443	466	319	425	437
ГО	424	559	594	369	464	489	265	336	356	262	333	354
ЗА	-	-	700	-	-	-	-	-	-	-	-	-
УВ	425	667	725	375	500	567	300	250	350	340	200	300
ХО	499	740	810	396	640	767	316	405	550	244	375	500
	Хангайн бүс											
АР	550	613	613	453	538	538	317	413	425	300	400	413
БХ	540	750	980	447	630	780	350	463	700	350	463	700
БУ	541	679	629	475	604	623	294	389	424	294	383	411
ӨВ	560	-	-	450	-	-	-	-	-	-	-	-
ХӨ	450	545	621	383	480	538	275	358	393	275	348	385
	Төвийн бүс											
ДА	640	640	640	525	528	578	355	410	335	360	385	335
ДО	598	775	835	507	670	733	362	450	543	328	426	538
ДУ	576	659	709	471	585	605	344	401	383	332	375	373
ӨМ	597	866	942	475	700	600	350	517	800	-	350	-
СЭ	500	683	700	430	583	566	300	365	365	270	340	340
ТӨ	518	646	704	449	542	585	338	396	391	332	364	365
	Зүүн бүс											
ДД	535	675	697	446	615	628	317	425	480	288	408	425
СҮ	525	683	801	460	590	527	235	367	310	235	330	285
ХЭ	428	561	561	397	489	489	280	388	388	276	378	378

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Хонины дундаж үнэ, мян.төг					
	Нас гүйцсэн хонь					
	Эр			Эм		
	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III
						Баруун бүс
БӨ	82	122	145	63	100	120
ГО	73	104	129	53	82	97
ЗА	71	98	131	47	73	86
УВ	70	110	117	49	72	79
ХО	86	115	133	64	88	106
						Хангайн бүс
АР	68	96	115	53	71	79
БХ	71	110	115	53	83	93
БУ	76	106	112	55	79	83
ОР	73	120	160	60	75	100
ӨВ	84	120	136	55	80	109
ХӨ	65	85	92	46	61	69
						Төвийн бүс
ГС	-	145	120	-	-	-
ДА	92	138	158	78	108	137
ДО	93	132	133	65	87	90
ДУ	84	99	113	64	73	80
ӨМ	96	127	151	83	115	131
СЭ	82	121	124	64	98	101
ТӨ	81	132	137	62	93	94
						Зүүн бүс
ДД	65	108	111	53	86	85
СҮ	82	127	130	49	80	81
ХЭ	73	115	115	53	83	83
						Улаанбаатар
УБ	65	120	120	62	80	80

Аймаг, нийслэл	Ямааны дундаж үнэ, мян.төг					
	Нас гүйцсэн ямаа					
	Эр ямаа			Эм ямаа		
	2011 III	2012 II	2012 III	2011 III	2012 II	2012 III
						Баруун бүс
БӨ	58	76	80	49	67	72
ГО	55	73	89	40	59	68
ЗА	45	62	79	36	51	59
УВ	44	69	74	34	52	53
ХО	60	88	104	45	60	60
						Хангайн бүс
АР	45	66	77	36	52	59
БХ	58	79	82	47	60	63
БУ	48	76	80	40	59	59
ОР	40	75	90	35	55	70
ӨВ	56	85	96	39	-	83
ХӨ	48	60	69	37	47	53
						Төвийн бүс
ГС	65	89	80	50	-	-
ДА	73	86	110	61	75	95
ДО	61	82	90	44	62	64
ДУ	60	71	82	43	56	58
ӨМ	69	95	114	54	80	85
СЭ	58	74	82	50	65	70
ТӨ	56	80	85	45	64	68
						Зүүн бүс
ДД	43	73	79	41	61	68
СҮ	50	73	77	39	52	53
ХЭ	52	84	84	41	62	62
						Улаанбаатар
УБ	45	70	70	38	65	65

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА

(жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, оны үнээр)

Орлого, зарлагын төрөл	2011 I-III		2012 I-III	
	сая төг	дүнд эзлэх хувь	сая төг	дүнд эзлэх хувь
НИЙТ ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	925 387.7	100.0	1 056 901.7	100.0
ТОГТВОРЖУУЛАЛТЫН САН	20 680.0	2.2	8 074.3	0.8
НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	904 707.7	97.8	1 048 827.5	99.2
УРСГАЛ ОРЛОГО	902 736.1	97.6	1 045 276.0	98.9
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	799 891.7	86.4	936 611.9	88.6
1. Орлогын албан татвар	206 031.2	22.3	220 322.5	20.8
- Аж ахуйн нэгжийн	110 777.5	12.0	146 907.7	13.9
- Хүн амын	46 373.4	5.0	73 410.0	6.9
- Зарим бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийн	48 880.3	5.3	4.8	0.0
2. Нийгмийн даатгалын шимтгэл	96 383.3	10.4	133 064.0	12.6
3. Өмчийн татвар	3 621.9	0.4	4 610.2	0.4
4. Дотоодын бараа, үйлчилгээний татвар	260 706.5	28.2	339 684.1	32.1
- Нэмэгдсэн өртгийн татвар	194 167.2	21.0	273 035.4	25.8
- Онцгой албан татвар	62 562.8	6.8	61 745.9	5.8
- Тусгай зориулалтын орлого	3 976.4	0.4	4 902.8	0.5
5. Гадаад худалдааны татварын орлого	61 349.3	6.6	71 787.6	6.8
6. Бусад татвар	171 799.5	18.6	167 143.4	15.8
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	102 844.4	11.1	108 664.1	10.3
ХӨРӨНГИЙН ОРЛОГО	1 971.7	0.2	2 517.5	0.2
ТУСЛАМЖИЙН ОРЛОГО	-	-	1 034.0	0.1
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	821 478.4	100.0	1 104 823.9	100.0
НИЙТ ЗАРЛАГА	813 322.5	99.0	1 080 300.7	97.8
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	739 765.0	90.1	862 457.2	78.1
1. Бараа, үйлчилгээний зардал	309 067.8	37.6	386 535.5	35.0
- Цалин, хөлс	189 728.0	23.1	232 971.0	21.1
- Бараа, үйлчилгээний бусад зардал	119 339.8	14.5	153 564.5	13.9
2. Зээлийн үйлчилгээний төлбөр	13 458.8	1.6	20 901.2	1.9
3. Татаас ба шилжүүлэг	417 238.4	50.8	455 020.5	41.2
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	73 557.5	9.0	217 843.5	19.7
Дотоод эх үүсвэр	71 471.2	8.7	207 353.4	18.8
- Хөрөнгө оруулалт	65 747.5	8.0	194 882.0	17.6
- Их засварын зардал	2 721.1	0.3	7 929.8	0.7
- Геологи хайгуулын зардал	-	-	300.0	-
- Ойжуулалт, байгаль орчны бусад арга хэмжээ	730.5	0.1	-	-
- Улсын нөөц бүрдүүлэх зардал	2 272.1	0.3	4 241.6	0.4
Гадаад эх үүсвэр	2 086.4	0.3	10 490.1	0.9
ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	8 155.9	1.0	24 523.2	2.2
- Гадаад зээлээр санхүүжих төсөл	1 171.1	0.1	6 974.5	0.6
-Эргэж төлөгдөх цэвэр зээл	6 984.8	0.9	17 548.7	1.6

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА
(жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, оны үнээр)

Аймаг, нийслэл	Орлого			Улсын төсвөөс олгосон санхүүгийн дэмжлэг		Зарлага		
	2011 I-III	2012 I-III	$\frac{2012 \text{ I-III}}{2011 \text{ I-III}}$ %	2011 I-III	2012 I-III	2011 I-III	2012 I-III	$\frac{2012 \text{ I-III}}{2011 \text{ I-III}}$ %
Бүгд	114 398.9	164 485.8	143.8	8 611.8	13 782.6	60 514.7	86 801.1	143.4
				Баруун бүс				
Дүн	8 140.5	10 464.9	128.6	4 307.7	4 561.0	7 393.6	9 034.1	122.2
БӨ	1 362.6	1 704.6	125.1	750.0	950.0	1 369.5	1 340.1	97.9
ГО	1 161.4	2 119.8	182.5	111.1	-	1 287.7	1 545.4	120.0
ЗА	2 038.3	2 573.0	126.2	1 363.3	1 708.6	1 704.0	2 635.8	154.7
УВ	2 162.8	2 707.1	125.2	1 529.9	1 902.4	1 536.7	2 041.5	132.9
ХО	1 415.4	1 360.4	96.1	553.5	-	1 495.7	1 471.3	98.4
				Хангайн бүс				
Дүн	21 330.1	27 252.8	127.8	3 304.7	7 024.2	12 295.3	25 939.2	211.0
АР	1 793.6	2 702.9	150.7	1 094.7	1 540.0	1 347.9	1 826.1	135.5
БХ	1 838.7	2 655.8	144.4	1 050.0	1 767.3	1 359.4	2 215.7	163.0
БУ	961.9	1 972.3	205.0	-	554.2	1 123.7	1 503.0	133.8
ОР	13 992.6	14 862.0	106.2	-	-	5 446.6	15 962.2	293.1
ӨВ	829.2	2 458.4	296.5	-	1 597.7	1 265.2	2 255.8	178.3
ХӨ	1 914.1	2 601.5	135.9	1 160.0	1 565.0	1 752.5	2 176.4	124.2
				Төвийн бүс				
Дүн	33 629.4	49 724.4	147.9	999.3	2 197.4	9 570.2	22 223.5	232.2
ГС	592.7	1 204.4	203.2	99.3	477.3	716.9	825.4	115.1
ДА	2 194.8	2 722.2	124.0	-	-	1 454.2	2 435.8	167.5
ДО	2 025.4	2 744.3	135.5	-	-	1 002.7	1 776.1	177.1
ДУ	1 606.8	2 156.8	134.2	900.0	1 350.0	1 227.6	1 146.8	93.4
ӨМ	23 613.2	35 446.5	150.1	-	-	1 808.4	10 084.7	557.7
СЭ	2 176.0	3 006.7	138.2	-	-	1 850.5	3 260.4	176.2
ТӨ	1 420.4	2 443.5	172.0	-	370.1	1 510.0	2 694.4	178.4
				Зүүн бүс				
Дүн	5 148.1	4 958.3	96.3	-	-	3 627.9	4 297.3	118.5
ДД	1 776.2	2 037.2	114.7	-	-	1 147.5	1 381.1	120.4
СҮ	1 772.4	1 255.4	70.8	-	-	1 327.1	1 281.7	96.6
ХЭ	1 599.5	1 665.7	104.1	-	-	1 153.3	1 634.5	141.7
				Улаанбаатар				
Дүн	46 150.8	72 085.5	156.2	-	-	27 627.8	25 307.0	91.6
УБ	46 150.8	72 085.5	156.2	-	-	27 627.8	25 307.0	91.6

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС УЛСЫН ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ОРЛОГО
(жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, оны үнээр)

Аймаг, нийслэл	сая төг		
	2011 I-III	2012 I-III	$\frac{2012 \text{ I-III}}{2011 \text{ I-III}}$ %
Бүгд	9 700.5	21 913.9	225.9
ДА	300.5	1 116.9	371.7
ОР	4 400.0	14 708.8	334.3
ӨМ	-	5 588.1	-
СЭ	-	500.0	-
УБ	5 000.0	-	-

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага, салбараар

(жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, оны үнээр)

Салбар	2011 I-III	2012 I-III	сая төг
			$\frac{2012 \text{ I-III}}{2011 \text{ I-III}}$ %
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	821 478.4	1 104 823.9	134.5
Улсын нийтлэг үйлчилгээ	152 427.1	204 532.1	134.2
Нийтийн ерөнхий үйлчилгээ	86 684.2	112 321.1	129.6
Батлан хамгаалах үйл ажиллагаа	27 984.5	40 759.0	145.6
Нийгмийн хэв журам, аюулгүй байдлын үйл ажиллагаа	37 758.4	51 452.0	136.3
Нийгмийн үйлчилгээ	635 413.4	755 722.5	118.9
Боловсролын үйл ажиллагаа	126 082.1	201 999.0	160.2
Эрүүл мэндийн үйл ажиллагаа	58 041.9	84 848.1	146.2
Нийгмийн даатгал, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	433 755.7	436 374.5	100.6
Орон сууц, нийтийн аж ахуйн үйл ажиллагаа	3 679.6	8 815.0	239.6
Амралт, спорт, соёл, урлагийн үйл ажиллагаа	13 854.0	23 685.9	171.0
Эдийн засгийн үйл ажиллагаа	91 053.3	197 128.5	216.5
Эрчим хүч, дулаан хангамж	28 299.7	62 542.9	221.0
ХАА, ойн аж ахуйн үйл ажиллагаа	12 313.4	18 788.2	152.6
Эрдэс баялаг, уул уурхай, үйлдвэр, барилга	4 935.1	7 010.5	142.1
Тээвэр, холбоо	22 982.1	52 161.1	227.0
Эдийн засгийн бусад	22 523.0	56 625.7	251.4
Ангилагдаагүй бусад зардал	33 842.4	60 933.1	180.0
Тохируулга	-91 257.7	-113 492.3	124.4

**Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл, дэд салбараар,
жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр**

Аж үйлдвэрийн салбар	2011 III	2012 III	2011 I-III	2012 I-III	сая төг	
					2012 I-III	2011 I-III %
Нийт дүн	155 723.1	172 839.8	422 852.4	460 596.2	108.9	
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	98 527.8	107 516.3	250 892.5	270 452.6	107.8	
Нүүрс олборлолт	27 511.0	36 835.7	62 583.5	69 077.2	110.4	
Газрын тос олборлолт	10 800.2	15 731.9	28 225.9	46 625.3	165.2	
Металлын хүдэр олборлолт	58 058.2	52 834.2	154 419.0	149 856.4	97.0	
Бусад ашигт малтмал олборлолт	2 158.4	2 114.6	5 664.2	4 893.7	86.4	
Боловсруулах аж үйлдвэр	35 421.0	42 817.2	104 566.2	117 624.3	112.5	
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	22 456.8	26 328.5	66 044.2	75 812.5	114.8	
Тамхи үйлдвэрлэл	416.7	370.3	2 921.0	2 231.8	76.4	
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	3 687.8	4 514.1	13 195.2	12 831.3	97.2	
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	580.6	399.1	1 905.9	1 299.8	68.2	
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	25.3	97.5	80.7	295.7	366.3	
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	166.7	185.2	505.5	493.9	97.7	
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	177.0	283.2	456.9	767.5	168.0	
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	896.2	913.3	2 281.6	2 495.0	109.4	
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	4.2	31.8	58.9	372.3	631.9	
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 163.3	1 365.7	3 614.2	4 885.8	135.2	
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	98.1	165.1	338.6	507.2	149.8	
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	3 299.1	1 286.9	4 124.9	2 848.6	69.1	
Төмрийн үйлдвэрлэл	2 340.1	5 933.2	8 445.7	10 174.0	120.5	
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	7.1	1.2	9.9	3.9	39.3	
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	19.4	496.9	161.1	1 523.1	945.5	
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	-	388.0	116.0	898.8	775.1	
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	1.1	0.7	54.3	2.1	3.9	
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	81.5	56.7	251.7	181.0	71.9	
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэлт, усан хангамж	21 774.2	22 506.3	67 393.6	72 519.4	107.6	
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	20 497.1	21 326.7	63 887.8	69 017.2	108.0	
Ус ариутгал, усан хангамж	1 277.2	1 179.6	3 505.9	3 502.2	99.9	

**Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл,
жил бүрийн эхний улирлын байдлаар**

Гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2011 III	2012 III	2011 I-III	2012 I-III	2012 I-III 2011 I-III %
Цахилгаан эрчим хүч	сая кВт.цаг	349.1	372.5	1 050.0	1 149.4	109.5
Дулааны эрчим хүч	мян.Гкал	982.6	960.2	3 319.6	3 484.4	105.0
Газрын тос	мян.баррел	197.4	287.5	515.9	852.2	165.2
Нүүрс	мян.т	2 625.8	3 515.8	5 973.3	6 593.1	110.4
Зэсийн баяжмал, 35%-ийн агуулгад шилжүүлснээр	мян.т	30.8	30.0	85.4	87.2	102.1
Молибдений баяжмал, 47%- ийн агуулгад шилжүүлснээр	т	400.3	341.5	1 064.9	1 066.8	100.2
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.т	11.9	12.0	30.8	26.0	84.4
Алт	кг	442.7	234.6	1 180.2	714.5	60.5
Катодын зэс, 99%	т	213.7	171.8	587.9	536.8	91.3
Сүлжмэл эдлэл	мян.ш	45.6	47.6	149.6	133.5	89.2
Самнасан ноолуур	т	4.2	6.5	33.6	18.9	56.3
Хивс	мян.м ²	58.7	77.5	194.0	236.2	121.8
Тэмээний ноосон хөнжил	мян.м	2.1	0.1	8.4	2.2	26.2
Зүсмэл материал	м ³	697.6	885.2	1 312.7	1 524.8	116.2
Шохой	мян.т	0.7	4.2	4.2	11.6	274.7
Сонин	сая х.д.х	3.3	3.8	9.0	11.7	129.6
Малын мах	т	25.7	4.7	532.2	1 171.3	220.1
Хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн	т	172.2	144.7	484.4	442.4	91.3
Гурил	т	9 160.8	7 197.8	28 620.3	20 213.2	70.6
Талх	т	1 830.7	1 886.1	4 858.1	5 962.6	122.7
Нарийн боов	т	847.3	612.7	2 852.2	3 256.5	114.2
Гоймон	т	291.1	5.0	461.3	268.8	58.3
Амтат ус, ундаа	мян.л	4 569.7	6 571.9	9 525.9	13 474.2	141.4
Архи, дарс	мян.л	1 967.4	2 467.5	6 769.3	7 269.9	107.4
Спирт	мян.л	281.4	435.5	1 130.3	1 173.1	103.8

**Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн, салбараар,
оны үнээр, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар**

сая төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2011 I-III	2012 I-III	Үүнээс: гадаадад	Дүнд эзлэх хувь	
				2011 I-III	2012 I-III
Аж үйлдвэр бүгд	1 028 745.8	1 249 644.5	793 976.8	100.0	100.0
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	718 449.3	779 906.2	696 891.4	69.9	62.4
Нүүрс олборлолт	206 831.3	256 718.7	214 296.0	20.1	20.5
Газрын тос олборлолт	54 548.4	101 493.0	101 493.0	5.3	8.1
Металлын хүдэр олборлолт	443 353.6	407 270.7	366 989.0	43.1	32.6
Бусад ашигт малтмал олборлолт	13 716.0	14 423.9	14 113.3	1.3	1.2
Боловсруулах аж үйлдвэр	195 776.8	335 552.5	97 085.5	19.0	26.9
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэлт	127 794.0	169 127.8	1 826.6	12.4	13.5
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	10 923.2	17 791.2	1 617.3	8.5 *	10.5 *
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	7 466.1	8 147.7	-	5.8 *	4.8 *
Үр тарианы гурил, цардуул, малын тэжээл үйлдвэрлэл	18 701.8	15 972.5	-	14.6 *	9.4 *
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	14 383.2	18 068.5	-	11.3 *	10.7 *
Ундаа үйлдвэрлэл /согтууруулах ундаа ороод/	76 319.6	109 147.9	209.4	59.7 *	64.5 *
Тамхи үйлдвэрлэл	8 400.0	9 325.3	-	0.8	0.7
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	20 753.9	19 706.4	5 506.7	2.0	1.6
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	2 333.2	2 201.4	-	0.2	0.2
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	153.4	278.8	-	0.0	0.0
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	1 878.3	2 068.0	-	0.2	0.2
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	3 267.0	4 728.6	-	0.3	0.4
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	2 361.5	2 678.8	-	0.2	0.2
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	53.0	77 385.4	76 847.1	0.0	6.2
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	6 287.6	10 572.5	-	0.6	0.8
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	28.4	264.9	-	0.0	0.0
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	4 754.0	7 452.9	-	0.5	0.6
Төмрийн үйлдвэрлэл	15 732.4	21 913.9	12 773.8	1.5	1.8
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	1 010.8	5 010.9	129.5	0.1	0.4
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	143.0	1 751.0	-	0.0	0.1
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	9.5	191.0	-	0.0	0.0
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	78.9	47.5	-	0.0	0.0
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	524.3	572.6	-	0.1	0.0
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	213.6	274.9	1.9	0.0	0.0
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	114 519.7	134 185.8	-	11.1	10.7
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	104 212.4	123 054.8	-	10.1	9.8
Ус ариутгал, усан хангамж	10 307.4	11 131.0	-	1.0	0.9

Тайлбар: * Бүлгийн дүнд эзлэх хувь

**Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн, бүс, аймаг, нийслэлээр,
жил бүрийн эхний улирлын байдлаар**

Аймаг, нийслэл	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	Дүнд эзлэх хувь		
				2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III
Нийт дүн	863 437.3	1 028 745.8	1 249 644.5	100.0	100.0	100.0
		Баруун бүс				
Дүн	7 380.4	7 782.9	10 060.3	0.9	0.8	0.8
БӨ	1 411.0	1 269.9	1 774.5	0.2	0.1	0.1
ГО	1 723.6	1 768.3	1 939.8	0.2	0.2	0.2
ЗА	1 288.8	1 426.2	1 688.6	0.1	0.1	0.1
УВ	2 103.6	2 425.1	2 574.8	0.2	0.2	0.2
ХО	853.4	893.4	2 082.7	0.1	0.1	0.2
		Хангайн бүс				
Дүн	304 976.9	359 795.1	332 289.2	35.3	35.0	26.6
АР	896.5	845.0	2 028.7	0.1	0.1	0.2
БХ	776.9	846.2	989.1	0.1	0.1	0.1
БУ	778.1	889.3	854.5	0.1	0.1	0.1
ОР	300 762.8	355 206.7	325 700.1	34.8	34.5	26.1
ӨВ	1 073.7	1 269.5	1 907.6	0.1	0.1	0.2
ХӨ	688.9	738.2	809.2	0.1	0.1	0.1
		Төвийн бүс				
Дүн	83 352.2	115 427.6	193 708.4	9.7	11.2	15.5
ГС	7 625.3	7 279.0	7 863.0	0.9	0.7	0.6
ДА	23 805.7	15 313.9	22 826.0	2.8	1.5	1.8
ДО	1 233.6	1 459.6	1 328.6	0.1	0.1	0.1
ДУ	695.1	2 763.8	970.0	0.1	0.3	0.1
ӨМ	40 447.4	69 860.9	134 030.9	4.7	6.8	10.7
СЭ	7 640.9	16 419.8	21 381.9	0.9	1.6	1.7
ТӨ	1 904.2	2 330.6	5 308.0	0.2	0.2	0.4
		Зүүн бүс				
Дүн	38 064.2	34 450.9	39 192.1	4.4	3.3	3.1
ДД	1 757.4	2 004.4	2 062.9	0.2	0.2	0.2
СҮ	34 845.7	30 985.0	35 670.4	4.0	3.0	2.9
ХЭ	1 461.1	1 461.5	1 458.7	0.2	0.1	0.1
		Улаанбаатар				
Дүн	429 663.6	511 289.4	674 394.4	49.7	49.7	54.0
УБ	429 663.6	511 289.4	674 394.4	49.7	49.7	54.0

Хавсралт № 13

Төллөсөн хээлтэгч, төллөлтийн хувь, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Малын төрөл	Төллөсөн хээлтэгч, мян.толгой			Төллөлтийн хувь		
	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III
Бүгд	2 747.7	2 919.4	3 801.9	14.5	18.8	24.2
Гүү	7.4	5.6	15.1	1.1	1.0	1.6
Үнээ	40.6	32.1	69.3	4.0	3.6	1.0
Ингэ	6.8	8.1	11.6	7.6	8.9	1.8
Эм хонь	1 551.6	1 463.9	1 877.7	17.9	20.6	27.3
Эм ямаа	1 141.3	1 409.6	1 828.2	13.3	20.6	19.0

Хавсралт № 14

Бойжуулсан төл, бойжилтын хувь, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Малын төрөл	Бойжуулсан төл, мян.толгой			Бойжилтын хувь		
	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III
Бүгд	2 130.8	2 835.3	3 774.2	77.4	96.9	99.0
Унага	6.4	5.5	14.9	86.8	96.8	98.6
Тугал	35.8	31.3	67.5	88.2	97.5	97.5
Ботго	6.7	8.0	11.5	97.5	98.7	99.4
Хурга	1 223.8	1 419.3	1 867.1	78.7	96.8	99.2
Ишиг	858.1	1 371.3	1 813.1	74.9	97.0	98.9

Хавсралт № 15

Зүй бусаар хорогдсон том мал, оны эхний малд хорогдлын эзлэх хувь, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Малын төрөл	Хорогдсон том мал, мян.толгой			Оны эхний малд том малын хорогдлын эзлэх хувь		
	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III
Бүгд	6 310.8	257.9	123.0	14.3	0.8	0.3
Адуу	207.5	9.0	5.9	9.3	0.5	0.3
Үхэр	347.3	21.8	11.8	13.4	1.0	0.5
Тэмээ	3.8	0.4	0.2	1.4	0.1	0.1
Хонь	2 501.5	107.6	45.5	13.0	0.7	0.3
Ямаа	3 250.7	119.2	59.6	16.5	0.9	0.4

Мал төллөлт, төл бойжилт, зүй бусаар хорогдсон том мал, өвчнөөр хорогдсон мал, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Аймаг, нийслэл	Төллөсөн хээлтэгч, мян.толгой			Төллөлтийн хувь			Бойжуулсан төл, мян.тол			Бойжилтын хувь		
	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III
Дүн	2 747.7	2 919.4	3 801.9	14.5	18.8	24.2	2 130.8	2 835.3	3 774.2	77.4	96.9	99.0
	Баруун бүс											
Дүн	944.8	1 208.2	1 488.5	19.8	33.9	41.1	697.6	1 170.0	1 473.4	73.8	96.8	98.9
БӨ	150.1	190.0	214.5	24.9	36.6	37.9	140.3	187.2	210.2	93.5	98.5	98.0
ГО	70.5	200.6	234.4	7.8	29.3	35.2	51.7	193.1	232.4	73.3	95.9	98.9
ЗА	115.8	136.1	231.7	9.7	17.4	27.9	69.3	132.9	230.4	59.8	97.6	99.4
УВ	314.6	324.3	330.6	29.2	40.4	41.5	191.0	321.1	327.2	60.7	99.0	99.0
ХО	293.8	357.1	477.3	30.0	45.8	62.3	245.3	335.7	473.2	83.5	94.0	99.1
	Хангайн бүс											
Дүн	1 036.7	981.4	1 257.8	14.6	17.2	21.7	815.8	935.7	1 242.7	78.5	95.3	98.7
АР	226.4	249.3	296.0	14.8	20.1	23.0	164.7	226.4	287.6	72.7	90.8	97.2
БХ	130.4	172.3	220.4	11.7	18.4	24.0	99.5	170.4	219.6	76.3	98.9	99.6
БУ	322.6	240.8	248.0	27.5	22.3	23.2	291.1	229.4	243.1	90.1	95.1	97.8
ОР	9.0	20.9	26.6	8.0	25.1	34.9	4.8	20.9	26.6	53.2	98.9	99.6
ӨВ	188.9	184.6	305.1	13.2	19.8	31.5	131.2	177.1	305.5	68.9	95.9	99.8
ХӨ	159.3	113.5	161.7	9.2	7.8	11.0	124.4	111.4	160.2	78.0	98.2	99.1
	Төвийн бүс											
Дүн	588.3	632.4	874.6	13.1	17.3	24.0	464.3	632.8	878.2	78.5	99.5	99.6
ГС	8.4	6.6	8.1	10.6	9.0	9.4	6.9	6.6	8.1	83.1	100.0	99.6
ДА	7.9	16.3	45.9	4.7	12.5	37.5	5.1	16.3	45.9	65.1	99.8	99.9
ДО	31.3	51.7	52.0	7.0	11.1	10.4	31.4	52.2	52.1	99.5	99.9	100.0
ДУ	70.2	89.8	146.6	8.0	16.1	26.4	46.3	89.8	147.4	66.0	99.9	99.9
ӨМ	9.8	107.7	100.6	1.4	20.7	21.1	9.4	108.4	100.9	96.4	99.9	99.9
СЭ	147.7	81.0	180.6	22.4	13.4	31.1	125.0	80.8	180.4	84.6	99.6	99.8
ТӨ	313.0	279.3	340.9	20.2	21.3	25.7	240.0	278.8	343.4	75.9	99.1	99.1
	Зүүн бүс											
Дүн	160.4	78.8	137.4	6.5	3.2	5.5	137.7	78.4	136.6	85.6	99.0	98.9
ДД	22.2	11.7	17.2	3.4	2.2	3.5	15.6	11.7	16.9	70.2	99.7	97.5
СҮ	71.7	46.1	63.7	9.3	5.4	7.0	71.3	45.9	63.3	99.1	99.0	99.0
ХЭ	66.5	21.0	56.5	6.4	2.0	5.1	50.8	20.8	56.4	76.1	98.7	99.3
	Улаанбаатар											
УБ	17.6	18.6	43.6	9.2	13.4	32.7	15.4	18.4	43.3	87.4	99.0	99.1

Хавсралт № 16-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Хорогдсон том мал, мян.толгой			Оны эхний малд хорогдлын эзлэх хувь			Өвчнөөр хорогдсон мал, мян.тол			Зүй бус хорогдолд өвчний хорогдлын эзлэх хувь		
	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III
Дүн	6 310.8	257.9	123.0	14.3	0.8	0.3	36.8	6.0	4.2	0.6	2.3	3.4
	Баруун бүс											
Дүн	2 068.7	90.5	42.5	19.0	1.2	0.5	20.1	2.3	1.6	1.0	2.5	3.8
БӨ	99.6	6.3	4.0	7.7	0.6	0.3	2.7	0.9	0.7	2.7	15.0	17.7
ГО	516.5	23.4	16.9	23.8	1.8	1.0	0.9	0.2	0.2	0.2	0.7	1.2
ЗА	737.8	12.8	4.0	26.1	0.7	0.2	2.5	0.3	0.1	0.3	2.4	2.6
УВ	337.9	9.8	7.3	14.6	0.6	0.4	11.9	0.7	0.4	3.5	7.0	5.8
ХО	376.8	38.3	10.4	16.6	2.3	0.6	2.1	0.2	0.2	0.6	0.5	1.7
	Хангайн бүс											
Дүн	2 469.2	124.8	56.5	14.8	1.0	0.4	9.8	2.2	0.9	0.4	1.8	1.6
АР	605.2	60.5	31.2	16.7	2.3	1.0	2.7	0.5	0.1	0.4	0.8	0.4
БХ	226.6	6.5	6.9	8.4	0.3	0.3	0.8	0.3	0.1	0.3	5.2	1.3
БУ	68.2	23.3	5.7	2.6	1.0	0.2	1.3	0.9	0.2	1.9	3.7	3.3
ОР	18.8	0.4	0.1	7.3	0.2	0.1	1.7	0.0	0.0	8.9	2.8	17.7
ӨВ	1 181.1	12.9	2.5	32.6	0.6	0.1	1.6	0.1	0.0	0.1	0.7	1.4
ХӨ	369.3	21.3	10.2	9.4	0.7	0.3	1.8	0.4	0.5	0.5	2.0	4.5
	Төвийн бүс											
Дүн	1 475.4	9.3	10.2	14.0	0.1	0.1	5.7	0.8	0.8	0.4	8.9	8.3
ГС	7.9	0.0	0.0	4.7	0.0	0.0	-	-	0.0	-	-	48.7
ДА	32.1	0.5	0.3	8.9	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	1.1	1.2
ДО	22.0	0.6	3.1	2.0	0.1	0.3	0.0	0.1	0.1	0.1	14.4	2.3
ДУ	684.9	0.2	0.1	31.9	0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0	8.0	-
ӨМ	334.5	0.9	0.6	19.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.0	0.0	7.9	3.2
СЭ	49.6	1.7	0.7	3.2	0.1	0.1	0.5	0.2	0.1	0.9	12.1	14.4
ТӨ	344.2	5.4	5.3	9.9	0.2	0.2	5.0	0.4	0.6	1.4	8.0	12.2
	Зүүн бүс											
Дүн	263.8	32.3	13.1	4.8	0.6	0.2	0.4	0.5	0.5	0.1	1.5	4.0
ДД	143.7	3.3	5.1	9.9	0.3	0.4	0.0	0.0	0.2	0.0	1.1	3.0
СҮ	11.4	25.5	4.6	0.6	1.3	0.2	0.1	0.2	0.1	0.7	0.7	2.6
ХЭ	108.7	3.6	3.4	4.8	0.2	0.1	0.3	0.3	0.3	0.3	7.1	7.6
	Улаанбаатар											
УБ	33.7	1.0	0.7	8.4	0.4	0.2	0.8	0.2	0.3	2.3	21.8	39.8

Хавсралт № 17

Гадаад худалдааны нийт эргэлт, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Үзүүлэлт	2011 I-III	2012 I-III	мян.ам.долл
			2012 I-III 2011 I-III %
Нийт бараа эргэлт	1 829 980.7	2 341 691.6	128.0
Экспорт	742 143.1	883 802.9	119.1
Валютын төлбөртэй худалдаа	728 976.0	882 560.6	121.1
Гадаадын тусламжийн бараа	128.5	169.6	131.9
Гадаадын захиалагчийн материалаар хийсэн бараа	78.6	322.6	410.4
Бусад	12 960.0	750.2	5.8
Импорт	1 087 837.6	1 457 888.7	134.0
Валютын төлбөртэй худалдаа	872 511.6	1 215 071.7	139.3
Бараа солилцоо	32.0	-	-
Гадаадын тусламжийн бараа	25 221.1	35 577.3	141.1
Хөрөнгө оруулалтаар нийлүүлсэн бараа	189 090.9	206 375.7	109.1
Гадаадын зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлсэн бараа	814.2	739.5	90.8
Гадаадын захиалагчийн материал, эд зүйлс	162.4	124.5	76.7
Бусад	5.4	-	-

Хавсралт № 18

Экспорт, импорт, барааны бүлгээр, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Барааны бүлэг	мян.ам.долл			
	2011 I-III		2012 I-III	
	Дүн	Дүнд эзлэх хувь	Дүн	Дүнд эзлэх хувь
Экспорт	742 143.1	100.1	883 802.9	100.0
Эрдэс бүтээгдэхүүн	659 755.8	88.9	810 358.2	91.7
Үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос	32 913.7	4.4	20 857.5	2.4
Нэхмэл болон нэхмэл бүтээгдэхүүн	14 949.2	2.0	15 038.9	1.7
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	12 755.9	1.7	11 736.7	1.3
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	2 102.8	0.3	8 080.5	0.9
Мал, амьтад, тэдгээрээс гаралтай бүтээгдэхүүн	6 751.7	0.9	6 089.6	0.7
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	6 276.9	0.8	4 439.4	0.5
Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн	2 485.3	0.3	2 863.5	0.3
Бусад	4 151.8	0.7	4 338.6	0.5
Импорт	1 087 837.6	100.0	1 457 888.7	100.0
Эрдэс бүтээгдэхүүн	196 553.7	18.1	373 476.7	25.6
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	285 840.3	26.3	351 333.5	24.1
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг	309 608.5	28.5	326 266.9	22.4
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	61 430.1	5.6	99 532.0	6.8
Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн	59 212.2	5.4	70 343.6	4.8
Хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн	41 394.0	3.8	53 436.4	3.7
Хуванцар, каучук, түүгээр хийсэн эдлэл	35 032.1	3.2	44 481.6	3.1
Хараа зүй, гэрэл, кино зураг, хэмжүүр, хяналт, эмнэлэг, мэс заслын багаж, цаг, хөгжмийн зэмсэг	13 876.1	1.3	23 912.6	1.6
Үйлдвэрийн төрөл бүрийн бараа	13 904.4	1.3	21 925.0	1.5
Бусад	70 986.2	6.5	93 180.4	6.4

Тээврийн салбарын үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн
эхний улирлын байдлаар

Тээврийн төрөл, үзүүлэлтүүд	2010 I-III	2011 I-III	2012 I-III	2012 I-III 2011 I-III	%
I. Бүх төрлийн тээвэр					
Тээсэн ачаа, мян.т	4 973.6	8 363.2	8 399.8		100.4
Ачаа эргэлт, сая т.км	2 194.2	3 117.3	3 533.3		113.3
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	61 004.3	81 634.3	76 092.0		93.2
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	693.8	919.2	998.0		108.6
Шилжүүлсэн сая т.км	2 589.4	3 605.0	4 043.7		112.2
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	111 271.9	146 882.6	172 471.7		117.4
II. Авто тээвэр					
Тээсэн ачаа, мян.т	1 327.1	4 337.0	3 453.3		79.6
Ачаа эргэлт, сая т.км	141.4	812.2	535.9		66.0
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	60 135.5	80 679.8	75 030.0		93.0
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	330.2	469.5	451.4		96.1
Шилжүүлсэн сая т.км	273.5	1 000.0	716.4		71.6
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	31 545.1	46 428.2	38 577.9		83.1
III. Төмөр замын тээвэр					
Тээсэн ачаа, мян.т	3 646.2	4 025.8	4 945.6		122.8
дотоодын	2 037.8	2 070.9	2 292.5		110.7
гаргалт	807.0	1 123.4	1 729.8		154.0
оруулалт	287.4	325.9	526.5		161.5
дамжин өнгөрөх	514.0	505.7	396.7		78.5
Ачаа эргэлт, сая т.км	2 052.1	2 304.2	2 995.1		130.0
дотоодын	591.0	624.3	666.2		106.7
гаргалт	753.7	945.9	1 624.6		171.8
оруулалт	136.8	172.8	264.0		152.8
дамжин өнгөрөх	570.6	561.3	440.4		78.5
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	800.7	853.7	914.9		107.2
олон улсад тээвэрлэсэн	22.7	27.7	28.2		101.6
дотоодод тээвэрлэсэн	778.1	826.0	886.7		107.4
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	253.0	284.9	308.2		108.2
Шилжүүлсэн сая т.км	2 305.1	2 589.1	3 303.3		127.6
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	59 664.6	74 207.0	100 253.0		135.1
IV. Агаарын тээвэр					
Тээсэн ачаа, т	344.7	404.2	876.9		216.9
шуудан	92.7	99.7	102.0		102.3
тээш	54.3	72.9	96.6		132.5
ачаа	197.7	231.6	678.4		292.9
Ачаа эргэлт, мян.т.км	756.2	877.1	2 275.4		259.4
шуудан	167.0	169.2	190.6		112.7
тээш	84.0	114.4	143.7		125.6
ачаа	505.2	593.5	1 941.1		327.1
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	68.1	100.7	147.1		146.0
олон улсад тээвэрлэсэн	49.9	69.2	88.8		128.3
дотоодод тээвэрлэсэн	18.3	31.5	58.3		184.9
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	110.7	164.8	238.4		144.7
Шилжүүлсэн сая т.км	10.8	15.8	23.9		151.0
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	20 062.1	26 247.3	33 640.8		128.2

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцэл, түүнд нөлөөлсөн хүчин зүйл

Удиртгал

Монгол Улсын нэгдсэн төсөв нь улсын төсөв, орон нутгийн төсөв, Монгол Улсыг хөгжүүлэх болон нийгмийн даатгалын сангаас бүрдэж байна. Монгол Улсын Их Хурлаас батлагдаж Засгийн газар бүрдүүлэн, зарцуулах төсөв нь улсын төсөв байх бөгөөд Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар батлагдсан, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг даргын бүрдүүлэн зарцуулах төсөв нь орон нутгийн төсөв байна.

Төсвийн орлого нь урсгал орлого, хөрөнгийн орлого, тусламжийн орлогоос бүрдэх бөгөөд урсгал орлого нь татварын болон татварын бус орлогоор ангилагдана. Татварын орлогод орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэл, хураамж, өмчийн татвар, дотоодын бараа, үйлчилгээний татвар, гадаад худалдааны татварын орлого болон бусад татвар багтана. Татварын бус орлого нь төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжийн төрийн өмчид ногдох хувьцааны ногдол ашиг, хүү, торгуулийн орлого, түрээсийн орлого, төсөвт газрын өөрийн орлого болон татварын бус бусад орлогоос бүрдэнэ.

Төсвийн зарлага нь урсгал зардал, хөрөнгийн зардал, цэвэр зээл гэж ангилагдана. Урсгал зардал нь бараа, үйлчилгээний зардал, зээлийн үйлчилгээний төлбөр, татаас ба урсгал шилжүүлгээс бүрддэг.

Төсвийн нийт ашиг /алдагдал/ нь нийт орлого, тусламжийн дүн нь нийт зарлага, цэвэр зээлээс их /бага/ байх хэмжээгээр тогтоогдоно. Урсгал тэнцэл нь урсгал орлого ба урсгал зардлын зөрүүгээр тодорхойлогдоно. Монгол Улсын төсвийн жил нь тухайн оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхэлж 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болдог.

Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн орлого, зарлагын мэдээг Сангийн яам нэгтгэн гаргаж байна.

БҮЛЭГ-1 Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлого

Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлого ба тусламжийн хэмжээ 1990 онд 6.5 тэрбум төг байсан бол үүнээс хойш 2008 он хүртэл жил бүр тогтвортой өссөн дүнтэй байна. Энэхүү үзүүлэлт 2009 онд 2008 оныхтой харьцуулахад 176.4 тэрбум төг буюу 8.1 хувиар буурсан нь дэлхийн ихэнх улс орныг хамарсан санхүү, эдийн засгийн хямралтай холбоотой. Харин 2011 онд 2009 оныхтой харьцуулахад 2406 тэрбум төг буюу 2.2 дахин өссөн дүнтэй байгаа

нь Монгол улсын уул уурхайн томоохон орд газруудын үйл ажиллагаа эрчимжсэнээр төсвийн орлого бүрдэлтэд эерэг нөлөө үзүүлж байна (Хүснэгт-1).

Хүснэгт-1

Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлого, оны үнээр, тэрбум төг

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Нийт орлого ба тусламжийн дүн	6.5	144.6	347.4	837.9	1360.4	1880.5	2170.4	1994.0	3122.5	4400.6
Тогтворжуулалтын сан	-	-	-	-	-	-	-	-	-	241.0
Урсгал орлого:	5.3	135.7	336.9	832.6	1354.1	1856.0	2151.1	1972.6	3078.3	4141.3
- Татварын орлого	5.3	105.5	260.0	692.2	1128.1	1502.3	1890.9	1620.5	2688.2	3636.9
-Татварын бус орлого	0.0	30.2	76.9	140.4	226.0	353.7	260.2	352.1	390.1	504.4
Хөрөнгийн орлого	0.0	3.8	7.4	1.0	1.6	2.5	3.2	2.3	5.7	16.8
Тусламжийн орлого	1.2	5.1	3.1	4.3	4.7	22.0	16.1	19.1	38.5	1.5

*- Урьдчилсан гүйцэтгэл

Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлого ба тусламжийн хэмжээ 1990 онд 81.6 хувь, 1995 онд 93.9 хувь, 2000 онд 97.0 хувь болж, 2005-2010 онд 98.6-99.6 хувийг урсгал орлого бүрдүүлжээ. Харин 2011 онд тогтворжуулалтын сан бий болсноор урсгал орлогын Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлого ба тусламжийн хэмжээнд эзлэх хувийн жин 94.1 болж буурсан байна.

Татварын орлого 1990 онд урсгал орлогын 99.4 хувийг бүрдүүлж байсан бол 1995 онд 77.7, 2000 онд 77.2 хувь болж, 1990 оныхтой харьцуулахад 21.7-22.3 пунктээр буурчээ. 2005-2011 онд урсгал орлогын 80.9-87.9 хувийг татварын орлого бүрдүүлсэн байна (Хүснэгт-2).

Хүснэгт-2

Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлогын бүтэц, хувиар

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Нийт орлого ба тусламжийн дүн	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Тогтворжуулалтын сан	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5.5
Урсгал орлого:	81.6	93.9	97.0	99.4	99.6	98.7	99.2	98.9	98.6	94.1
- Татварын орлого	99.4	77.7	77.2	83.1	83.3	80.9	87.9	82.2	87.3	87.8
-Татварын бус орлого	0.6	22.3	22.8	16.9	16.7	19.1	12.1	17.8	12.7	12.2
Хөрөнгийн орлого	0.0	2.6	2.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.4
Тусламжийн орлого	18.4	3.5	0.9	0.5	0.3	1.2	0.7	1.0	1.2	0.0

*- Урьдчилсан гүйцэтгэл

Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлого ба тусламжийн ДНБ-д эзлэх хувь 2011 онд 40.6 хувь байсан бөгөөд 1990 онд хамгийн өндөр буюу 51.0 хувь, 1995 онд хамгийн бага буюу 22.2 хувь байв (Хүснэгт-3).

Хүснэгт-3

Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлогын ДНБ-д эзлэх хувь

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Нийт орлого ба тусламжийн дүн	51.0	22.2	28.4	27.5	33.8	37.9	33.1	30.2	37.1	40.6
Тогтворжуулалтын сан	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.2
Урсгал орлого:	41.6	20.8	27.5	27.4	33.6	37.4	32.8	29.9	36.5	38.2
- Татварын орлого	41.4	16.2	21.2	22.8	28.0	30.3	28.8	24.6	31.9	33.6
-Татварын бус орлого	0.2	4.6	6.3	4.6	5.6	7.1	4.0	5.3	4.6	4.6
Хөрөнгийн орлого	0.0	0.6	0.6	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.2
Тусламжийн орлого	9.4	0.8	0.3	0.1	0.1	0.4	0.2	0.3	0.5	0.0

*- Урьдчилсан гүйцэтгэл

Монгол улс 2006 оноос эхлэн зарим бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийн албан татварын тухай хууль батлан хэрэгжүүлсэн нь төсвийн орлого, түүний дотор татварын орлогод гарсан томоохон өөрчлөлт болсон юм. Уг хуулийн дагуу 2006-2011 онд улсын нэгдсэн төсвийн орлогын 1.3-18.8 хувьтай тэнцэх хэмжээний орлогыг улсын нэгдсэн төсөвт төвлөрүүлж, улмаар татварын орлогын 1.5-23.5 хувийг зарим бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийн албан татварын орлогоос бүрдүүлжээ.

Үүний зэрэгцээ, татварын ачаалал буюу татварын орлогын ДНБ-д эзлэх хувь 1990 онд хамгийн өндөр буюу 41.4 хувьтай, 1995 онд хамгийн бага буюу 16.2 хувь байсан бол 2005-2011 онд 22.8-33.0 хувьд хүрч өөрчлөгдсөн байна (Зураг-1).

Зураг-1

Татварын ачаалал, хувиар

БҮЛЭГ-2 Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 1990 онд 6.8 тэрбум төг, 1995 онд 132.2 тэрбум төг, 2000 онд 434.2 тэрбум төг, 2005 онд 764.6 тэрбум төг байсан бол 2006-2008 онд жилд дунджаар 48.1 хувиар өсчээ. Харин улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2009 онд 2336.6 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оныхоос 130.2 тэрбум төгрөгөөр буурч, 2010, 2011 онд мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өсчээ. (Хүснэгт 4).

Хүснэгт-4

Монгол улсын нэгдсэн төсвийн зарлага, оны үнээр, тэрбум төг

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Нийт зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээл	6.8	132.2	434.2	764.6	1237.1	1747.3	2466.7	2336.6	3080.6	4792.0
Урсгал зардал:	6.1	101.5	318.3	600.3	982.4	1367.7	1761.1	1788.1	2256.2	3234.4
-Бараа үйлчилгээний зардал	3.0	75.4	212.7	386.7	692.5	672.7	1054.9	970.1	1166.3	1528.1
-Зээлийн үйлчилгээний төлбөр	0.0	1.8	18.2	20.7	18.1	18.6	19.9	29.6	42.3	37.3
-Татаас ба бусад урсгал шилжүүлэг	3.1	24.3	87.4	192.9	271.8	676.4	686.3	788.4	1047.6	1669
Хөрөнгийн зардал	0.7	26.7	52.5	89.8	175.7	299.5	624.4	460.6	591.0	1067.2
-Дотоод эх үүсвэрээр	0.7	26.7	43.6	79.4	167.0	276.2	604.2	433.9	561.6	1015.7
-Гадаад эх үүсвэрээр	0.0	0.0	8.9	10.4	8.7	23.3	20.2	26.7	29.4	51.5
Цэвэр зээл	0.0	4.0	63.4	74.5	79.0	80.1	81.2	87.9	233.4	490.4

*- Урьдчилсан гүйцэтгэл

Эдийн засаг дах төрийн оролцооны түвшинг харуулах нэг үзүүлэлт бол төсвийн зарлагын ДНБ-д эзлэх хувь хэмжээ юм. Энэ үзүүлэлт 1990 онд хамгийн өндөр буюу 53.4 хувь байсан бол 2005-2008 онд 25.1-37.6 хувьд хүрч 1990 оныхоос 15.8-28.3 пунктээр доогуур байна. Төсвийн зарлагын ДНБ-д эзлэх хувь 2005 оноос хойш ерөнхийдөө өсөх хандлагатай байгаа нь төрийн оролцоо нэмэгдсэнийг илэрхийлж байгаа бөгөөд дотоодын үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, эдийн засгийг тогтворжуулах үндсэн зорилттой уялдаатай юм. Уг үзүүлэлт 2009 онд 35.4 хувь болж, 2008 оноос 2.2 пунктээр буурсан нь санхүү, эдийн засгийн хямралаас үүдэн төсвийн зарлагыг бууруулах, төсвийн тэнцлийн найдвартай байдлыг хангах үйл ажиллагаатай холбоотой. Харин энэ үзүүлэлт 2011 онд 44.2 хувь болж өмнөх оныхтой харьцуулахад 7.6 пунктээр өссөн байна (Хүснэгт 5).

Монгол улсын нэгдсэн төсвийн зарлагын ДНБ-д эзлэх хувь

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Нийт зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээл	53.4	20.3	35.5	25.1	30.7	35.3	37.6	35.4	36.6	44.2
Урсгал зардал:	47.9	15.6	26.0	19.7	24.4	27.6	26.9	27.1	26.8	29.9
-Бараа үйлчилгээний зардал	23.7	11.6	17.4	12.7	17.2	13.6	16.1	14.7	13.9	14.1
-Зээлийн үйлчилгээний төлбөр	0.0	0.3	1.5	0.7	0.5	0.4	0.3	0.4	0.5	0.4
-Татаас ба бусад урсгал шилжүүлэг	24.2	3.7	7.1	6.3	6.7	13.6	10.5	12.0	12.4	15.4
Хөрөнгийн зардал	5.5	4.1	4.3	2.9	4.3	6.1	9.5	7.0	7.0	9.8
-Дотоод эх үүсвэрээр	5.5	4.1	3.6	2.6	4.1	5.6	9.2	6.6	6.6	9.3
-Гадаад эх үүсвэрээр	0.0	0.0	0.7	0.3	0.2	0.5	0.3	0.4	0.4	0.5
Цэвэр зээл	0.0	0.6	5.2	2.5	2.0	1.6	1.2	1.3	2.8	4.5

*- Урьдчилсан гүйцэтгэл

БҮЛЭГ-3 Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцэл

Монгол улс зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжсэнээс хойш 1995 онд улсын нэгдсэн төсвийн нийт тэнцэл 12.4 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарсан. Үүнээс хойш 2005 онд 73.3 тэрбум төг, 2006 онд 123.3 тэрбум төг, 2007 онд 133.2 тэрбум төг, 2010 онд 41.8 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарч байсан бол 2008 онд 296.3 тэрбум төг, 2009 онд 342.6 тэрбум төг, 2011 онд 632.4 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарчээ. Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцэл 2011 онд алдагдалтай гарахад улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2010 оныхоос 55.5 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна (Хүснэгт-6).

Хүснэгт-6

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцэл, оны үнээр, тэрбум төг

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Нийт тэнцэл	-0.3	12.4	-86.8	73.3	123.3	133.2	-296.3	-342.6	41.8	-632.4
Урсгал тэнцэл	-0.8	34.2	18.6	232.3	371.7	488.3	390.0	184.5	822.0	906.9

*- Урьдчилсан гүйцэтгэл

Улсын төсвийн тэнцлийг илэрхийлэх гол нэг үзүүлэлт нь төсвийн тэнцлийн ДНБ-д эзлэх хувь бөгөөд энэ үзүүлэлт нь төсвийн тогтвортой байдлыг харуулна.

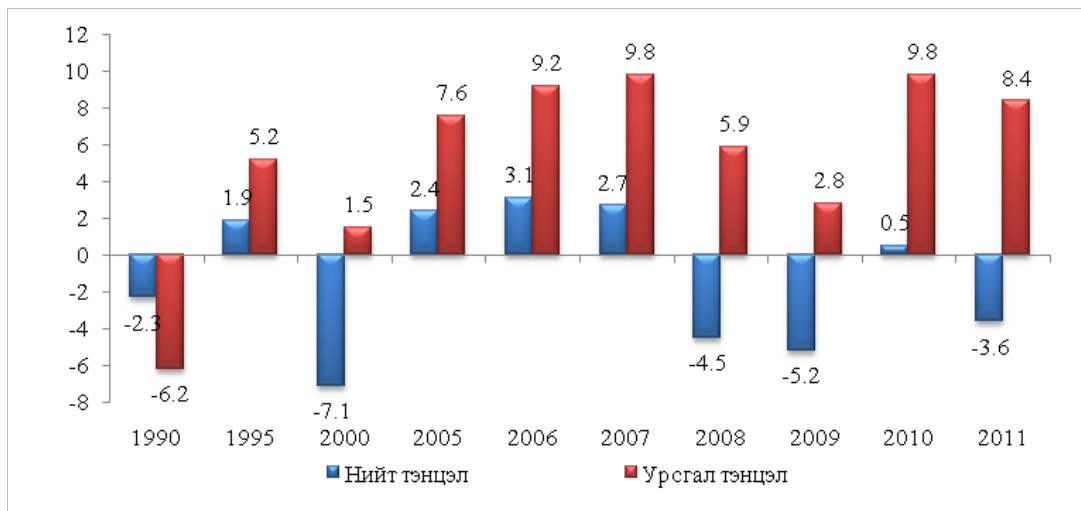
Улсын нэгдсэн төсвийн нийт тэнцэл 1990 онд ДНБ-ий 2.3 хувь, 2000 онд 7.1 хувьтай тэнцэх хэмжээний алдагдалтай гарч байсан бол 2005-2007 онд 2.4-3.1 хувь, 2010 онд 0.5 хувьтай тэнцэх хэмжээний ашигтай гарсан байна. Гэвч уг үзүүлэлт 2008 онд ДНБ-ий 4.5 хувь, 2009 онд 5.2 хувь, 2011 онд 3.6 хувьтай тэнцэх хэмжээний алдагдалтай гарчээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн урсгал тэнцэл 1990 онд ДНБ-ий 6.2 хувьтай тэнцэх хэмжээний алдагдалтай гарч байсан бол 1995, 2000, 2005-2011 онд ашигтай гарсан. Тэр дундаа 2005-2007 онд дунджаар ДНБ-ий 8.9 хувьтай тэнцэх хэмжээний ашигтай гарчээ. Харин уг үзүүлэлт 2008, 2009 онд буурсан дүнтэй байсан ч 2010 онд 9.8 хувь, 2011 онд 8.4 хувь болж өөрчлөгдсөн байна (Зураг-2).

Зураг-2

Улсын нэгдсэн төсвийн нийт болон урсгал тэнцлийн ДНБ-д эзлэх хувь

БҮЛЭГ-4

Төсвийн цалингийн зардлын индексийн шинжилгээ

Сүүлийн жилүүдэд төрийн албан хаагчдын цалингийн сан эрчимтэй өсч, төсөвт байгууллагад ажиллагчдын дундаж цалин 2006-2007 онд өмнөх оноосоо 28.0-40.2 хувь, 2008 онд 73.9 хувиар нэмэгдсэн байна. Харин 2009 онд 1.3 хувь, 2010 онд 6.1 хувийн өсөлттэй гарсан нь өмнөх онуудынхтай харьцуулахад бага өсөлт боловч 2011 онд 21.3 хувь болж өөрчлөгдсөн байна.

Улсын төсөвт орох ашигт малтмалын орлого нэмэгдэж төсвийн байдал сайжирсан нь Засгийн газарт төрийн албан хаагчдын цалинг 2006 оноос эхлэн их хэмжээгээр нэмэгдүүлэх бололцоо олгосон юм.

Төсвийн цалингийн зардал 2000 оноос хойш бүх онуудад өссөн бөгөөд 2008 онд өмнөх оныхоос 80.6 хувиар өссөн нь одоогоор хамгийн өндөр үзүүлэлт юм. Уг өсөлтийг дундаж цалингийн 73.9 хувийн өсөлт болон ажиллагчдын тооны 3.9 хувийн өсөлт тайлбарлаж байна (Хүснэгт-7).

Төсвийн цалингийн зардлын өөрчлөлтийн хувь, хамаарал

	Дундаж цалин мян.төг	Ажиллагчдын тоо	Цалингийн зардал сая.төг	Харьцангуй өсөлтийн хувь			Абсолют өсөлтийн хувь		
				Дундаж цалин	Ажиллагчдын тоо	Цалингийн зардал	Дундаж цалин	Ажиллагчдын тоо	Цалингийн зардал
2000	51.3	116410	5971.83	-	-	-	-	-	-
2001	56.0	123257	6902.39	9.2	5.9	15.6	62.3	37.7	100.0
2002	60.5	134686	8141.77	8.0	9.3	18.0	48.9	51.6	100.0
2003	71.5	126461	9035.64	18.2	-6.1	11.0	155.6	-55.7	100.0
2004	85.9	122308	10506.26	20.1	-3.3	16.3	119.8	-20.2	100.0
2005	96.9	137135	13288.38	12.8	12.1	26.5	54.2	45.8	100.0
2006	124.0	140268	17393.23	28.0	2.3	30.9	92.6	7.4	100.0
2007	173.8	144192	25060.57	40.2	2.8	44.1	93.7	6.3	100.0
2008	302.2	149752	45255.05	73.9	3.9	80.6	95.2	4.8	100.0
2009	306.1	175507	53722.69	1.3	17.2	18.7	8.1	91.9	100.0
2010	324.7	198867	64572.11	6.1	13.3	20.2	34.1	65.9	100.0
2011	393.9	190707	75119.50	21.3	-4.1	16.3	125.1	-25.1	100.0

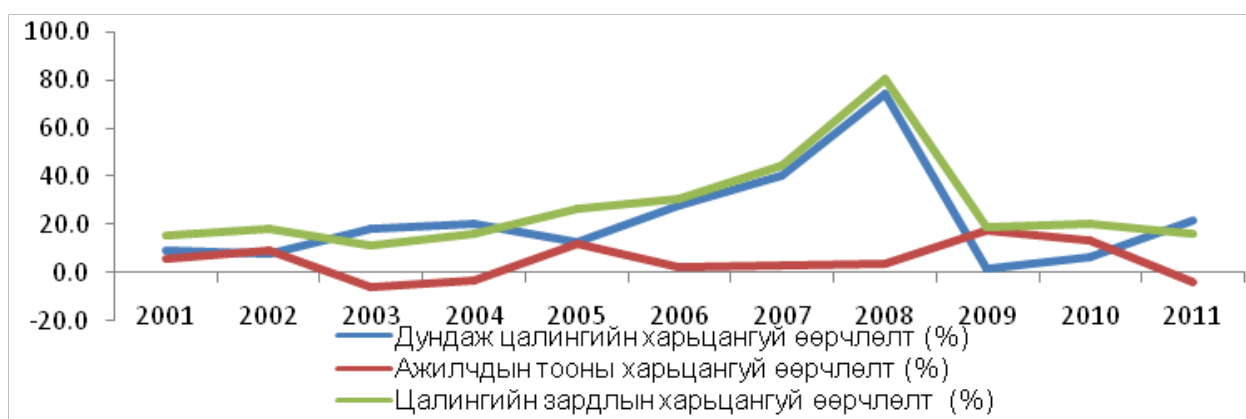
Цалингийн зардлын харьцангуй өөрчлөлт 2001-2005 онд дунджаар 17.5 хувь байсан бол 2006-2008 онд 30.9-80.6 хувьд хүрчээ. Харин энэ үзүүлэлт 2009 онд 18.7 хувь, 2010 онд 20.2 хувь, 2011 онд 16.3 хувь болж өөрчлөгдсөн байна.

Дундаж цалингийн харьцангуй өөрчлөлт 2006-2008 онд дунджаар 47.4 хувийн өсөлттэй байсан бол 2001-2005 онд 8.0-20.1 хувь, 2009-2011 онд 1.3-21.3 хувьтай байна.

Ажиллагчдын тооны харьцангуй өөрчлөлт 2003, 2004, 2011 онд өмнөх оныхтой харьцуулахад буурсан бол бусад онуудад 2.3-17.2 хувийн өсөлттэй байна.

Зураг-3

Цалингийн зардлын харьцангуй өөрчлөлтийн хувь

Цалингийн зардлын өсөлтийн хувь 2001-2004 онд тогтвортой өссөн боловч 2005-2008 онд өсөлтийн хувь огцом нэмэгдсэн байна. Харин уг өсөлт 2009 оноос эхлэн буурсан байна.

Цалингийн зардлын абсолют өөрчлөлтийн хувь

Цалингийн зардлын абсолют өөрчлөлтийн 2008 онд 5.8 хувь нь ажиллагчдын тооны өсөлтөөр, 95.2 хувь нь дундаж цалингийн өсөлтөөр тайлбарлагдаж байсан бол 2009 онд 91.9 хувь нь ажиллагчдын тооны өсөлтөөс, 8.1 хувь дундаж цалингийн өсөлтөөс бий болжээ.

Дүгнэлт

Сүүлийн жилүүдэд манай улсын уул уурхайн салбарын үйл ажиллагаа эрчимжиж, эдийн засгийн өсөлт болон төсвийн орлого бүрдэлтэд оруулах хувь нэмэр улам бүр нэмэгдсээр байна. Төсвийн орлого бүрдэлтийн эрчимтэй өсөлтийг дагаад төсвийн зарлага мөн өссөөр байна.

Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлого ба тусламжийн хэмжээ 1990 онд 6.5 тэрбум төг байсан бол 2009 онд 1994.0 тэрбум төг болж эрс нэмэгдсэн. Энэхүү өсөлт сүүлийн 2 жилд улам эрчимжсэн бөгөөд 2011 оны урьдчилсан гүйцэтгэлийн дүнг 2009 оныхтой харьцуулахад төсвийн орлого 2 дахин нэмэгдсэн дүнтэй байна. Харин төсвийн зарлага 1990 онд 6.8 тэрбум төгрөг байсан бол 2011 оны урьдчилсан гүйцэтгэлээр 4792.0 тэрбум төгрөг болж өссөн байна.

Төсвийн нийт зарлагын ДНБ-д эзлэх хувь хэмжээ 2006-2011 онд 30.2-40.6 хувьд хүрсэн нь манай улсын эдийн засагт төрийн оролцоо нэмэгдсэнийг харуулж байна.

Монгол улс зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжсэнээс хойш 1995 онд улсын нэгдсэн төсвийн нийт тэнцэл 12.4 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарсан. Үүнээс хойш 2005-2007, 2010 онд мөн ашигтай гарсан. Харин нийт тэнцэл 2008-2009, 2011 онд алдагдалтай гарсан ч эдгээр онд урсгал тэнцэл ашигтай гарсан.

Цаашид тухайн жилийн нэгдсэн төсвийн нийт зарлагын өсөлтийг ДНБ-ий өсөлттэй уялдуулж тогтоох нь эрдэс баялгийн орлогоор нөхөн сэргээгдэх баялаг бүтээх, эдийн засгийн хөгжлийг дэмжих хөрөнгө оруулалтын хуримтлал бүрдүүлэхэд ач холбогдолтой юм.

Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм

ХАВСРАЛТ

АНУ-ын эдийн засаг

АНУ-ын Эдийн засгийн шинжилгээний товчооны тооцоогоор (2012 оны 3 дугаар сарын 29-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн (ДНБ) 2011 оны 4 дүгээр улиралд өмнөх улирлынхаас 3.0 хувиар* өсчээ¹.

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 2 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.9 хувиар өсчээ².

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны 1 дүгээр сард 52.6 тэрбум ам.долларын* алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.0 тэрбум ам.долл буюу 10.6 хувиар* өсчээ³.

Тус улсын Холбооны нөөцийн сан (Төв банк)-гийн урьдчилсан тооцоогоор аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 2 дугаар сард өмнөх сарынхтай ижил түвшинд, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.0 хувиар өссөн байна⁴.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 3 дугаар сард 8.2 хувь* болж, өмнөх сарынхаас 0.1 пунктээр буурчээ².

Япон улсын эдийн засаг

Япон улсын Эдийн засаг, нийгмийн судалгааны институтын урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 3 дугаар сарын 8-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2011 оны 4 дүгээр улиралд өмнөх улирлынхаас 0.2 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.7 хувиар буурчээ⁵.

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 2 дугаар сард 99.8 (2010=100) байгаа нь өмнөх сарынхаас 0.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.3 хувиар өсчээ⁶.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2011 оны эхний 2 сард 139.8 тэрбум иений ашигтай гарч байсан бол 2012 оны эхний 2 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 1452.1 тэрбум иений алдагдалтай гарчээ⁷.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 2 дугаар сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр өмнөх сарынхаас 1.2 хувиар* буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.5 хувиар өсчээ.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 2 дугаар сард 4.5 хувь* болж, өмнөх сарынхаас 0.1 пунктээр буурсан байна⁹.

Европын холбооны гишүүн орнуудын эдийн засаг

Европын холбооны статистикийн байгууллагын урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 3 дугаар сарын 6-нд мэдээлснээр) тус холбооны гишүүн 27 орны зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2011 оны 4 дүгээр улиралд өмнөх улирлынхаас 0.3 хувиар* буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.9 хувиар* өссөн байна.

Инфляцийн түвшин 2012 оны 2 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.5 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.0 хувиар нэмэгдсэн байна.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2011 онд 154.1 тэрбум еврогийн алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.4 тэрбум евро буюу 3.4 хувиар буурчээ.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 1 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.2 хувиар* өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.0 хувиар буурсан байна.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 2 дугаар сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 10.2 хувь* болж, өмнөх сарынхаас 0.1 пункт**, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.7 пунктээр өсчээ⁹.

ОХУ-ын эдийн засаг

ОХУ-ын Эдийн засаг, хөгжлийн яамны урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 2 дугаар сарын 2-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2011 оны 4 дүгээр улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.9 хувиар өссөн байна¹⁰.

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.7 хувиар нэмэгджээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны 1 дүгээр сард 20.5 тэрбум ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6.5 тэрбум ам.долл буюу 46.4 хувиар нэмэгдсэн байна.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 2 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6.5 хувиар өсчээ.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 2 дугаар сард 6.5 хувь болж, өмнөх сарынхаас 0.1 пунктээр буурчээ¹¹.

* - Улирлын нөлөөллийг тооцсон

** - Европын холбооны статистикийн байгууллагын 2012 оны 4 дүгээр сарын 2-нд мэдээлснээр

БНХАУ-ын эдийн засаг

БНХАУ-ын Үндэсний статистикийн товчооны урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 1 дүгээр сарын 19-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2011 онд өмнөх оныхоос 9.2 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 2 дугаар сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.2 хувиар өсчээ¹².

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний 2 сард 4.2 тэрбум ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.4 тэрбум ам.доллар буюу 4.8 дахин өсчээ¹³.

Харин аж үйлдвэрийн салбарын нэмэгдэл өртөг 2012 оны эхний 2 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 11.4 хувиар*** өсчээ¹².

Зэсийн үнэ

Лондонгийн металлын биржид 1 тонн цэвэр зэсийн үнэ 2011 оны 12 дугаар сард дунджаар 7567.55 ам.долл байсан бол 2012 оны 3 дугаар сард дунджаар 8457.05 ам.долл болж, 889.50 ам.долл буюу 11.8 хувиар өссөн байна. 1 тонн цэвэр зэсийн үнэ 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 1073.61 ам.долл буюу 11.3 хувиар буурчээ¹⁴ /Зураг 1/.

Алтны үнэ

Лондонгийн металлын биржид 1 унц алтны үнэ 2011 оны 12 дугаар сард дунджаар 1652.31 ам.долл байсан бол 2012 оны 3 дугаар сард дунджаар 1673.77 ам.долл болж, 21.47 ам.долл буюу 1.3 хувиар өссөн байна. 1 унц алтны дундаж үнэ 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 250.44 ам.долл буюу 17.6 хувиар өсчээ¹⁵/Зураг 2/.

Газрын тосны үнэ

Нью-Йоркийн худалдааны биржид 1 баррел газрын тосны үнэ 2011 оны 12 дугаар сард дунджаар 98.21 ам.долл байсан бол 2012 оны 3 дугаар сард дунджаар 106.40 ам.долл болж, 8.19 ам.долл буюу 8.3 хувиар өссөн байна. 1 баррел газрын тосны дундаж үнэ 2012 оны 3 дугаар сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.25 ам.долл буюу 3.1 хувиар өсчээ¹⁶ /Зураг 3/.

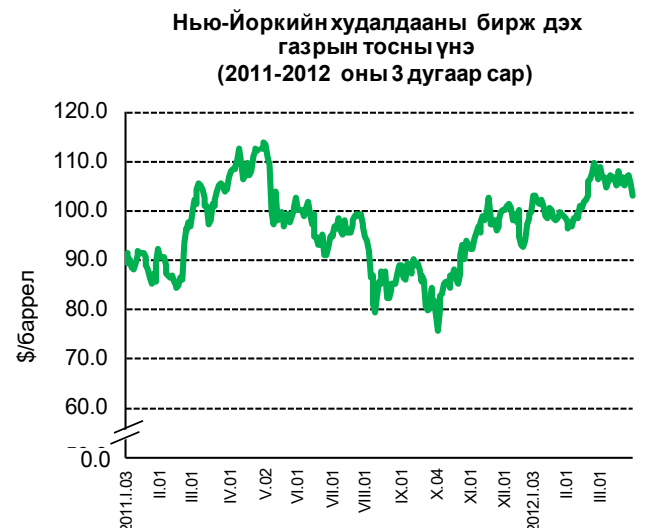
Зураг-1

Зураг-2

Зураг-3

Хөрөнгийн биржийн индекс

АНУ-ын хөрөнгийн биржийн Аж үйлдвэрийн Dow Jones индекс 2012 оны 3 дугаар сард дунджаар 13079.47 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 190.42 нэгж буюу 1.5 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 997.99 нэгж буюу 8.3 хувиар нэмэгджээ¹⁷.

Токиогийн хөрөнгийн биржийн Nikkei-225 индекс 2012 оны 3 дугаар сард дунджаар 9962.35 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 720.02 нэгж буюу 7.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 109.90 нэгж буюу 1.1 хувиар өсчээ¹⁷.

Лондонгийн хөрөнгийн биржийн FTSE-100 индекс 2012 оны 3 дугаар сард дунджаар 5875.40 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 17.96 нэгж буюу 0.3 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 18.47 нэгж буюу 0.3 хувиар өсчээ¹⁷.

Эх үүсвэр:

1. <http://bea.gov>
2. <http://stats.bls.gov>
3. <http://www.census.gov/foreign-trade>
4. <http://www.federalreserve.gov>
5. <http://www.esri.cao.go.jp>
6. <http://www.stat.go.jp>
7. <http://www.customs.go.jp>
8. <http://www.meti.go.jp>
9. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
10. <http://www.economy.gov.ru>
11. <http://www.gks.ru>
12. <http://www.stats.gov.cn>
13. <http://www.mofcom.gov.cn>
14. <http://www.lme.com>
15. <http://www.lbma.org.uk>
16. <http://www.nymex.com>
17. <http://finance.yahoo.com>

ХӨРӨНГИЙН БИРЖИЙН ИНДЕКС, сараар.

нэгж

Он	Аж үйлдвэрийн Dow Jones ¹	Nikkei-225 ²	FTSE-100 ³
2011 I	11802.37	10449.53	5971.59
II	12190.00	10622.27	6020.97
III	12081.48	9852.45	5856.92
IV	12434.88	9644.63	6007.86
V	12579.99	9650.78	5937.97
VI	12097.31	9541.53	5792.17
VII	12512.33	9996.68	5909.81
VIII	11326.62	9072.94	5271.31
IX	11175.45	8695.42	5228.49
X	11515.93	8733.56	5408.62
XI	11804.33	8506.11	5402.51
XII	12075.68	8507.32	5480.09
2011 I-XII	11957.57	9429.30	5681.39
2012 I	12550.89	8616.71	5694.45
2012 II	12889.05	9242.33	5893.35
2012 III	13079.47	9962.35	5875.4

Тайлбар:

1. АНУ-ын хөрөнгийн биржийн индекс
2. Токиогийн хөрөнгийн биржийн индекс
3. Лондонгийн хөрөнгийн биржийн индекс

Монгол Улсын Үндэсний Статистикийн Хороонд хэвлэв.

Хаяг :

Засгийн Газрын III байр, Өрөө-113

Улаанбаатар - 20а, Монгол Улс

<http://www.nso.mn>

E-mail: information@nso.mn,

nso@magicnet.mn

Факс: (976-11) 324518

Утас: 322424, 326414